

YHTEISÖLLINEN NUORISOTYÖ

- Nuoret ja nuoret aikuiset yhteisöllisyyden rakentajina
Malmin seurakunnassa

Hanna Uimonen

Opinnäytetyö, syksy 2012

Diakonia-ammattikorkeakoulu,

Diak Etelä, Järvenpää

Sosiaalialan koulutusohjelma

Diakonia ja nuorisotyö

Sosionomi (ylempi AMK)

TIIVISTELMÄ

Uimonen, Hanna. Yhteisöllinen nuorisotyö – Nuoret ja nuoret aikuiset yhteisöllisyyden rakentajina Malmin seurakunnassa. Diak Etelä, Järvenpää, syksy 2012, 91 s., 4 liitettä. Diakonia-ammattikorkeakoulu, Sosiaalialan koulutusohjelma (ylempi AMK) Diakonia, kristillinen kasvatus ja nuorisotyö.

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää minkälaisia käsityksiä ja kokemuksia nuorilla ja nuorilla aikuisilla on Malmin seurakunnan yhteisöllisyydestä. Tutkimuksen aikana osallistujat kehittivät paikallistason yhteisöllisyyttä osana tutkimusta kehittämishankkeen kautta.

Tutkimusongelmaa lähestyttiin kvalitatiivisen toimintatutkimusmetodin avulla. Aineistoa kerättiin Malmin seurakunnan nuorisotyössä keväällä 2012. Tutkimukseen osallistui yhteensä kuusi nuorta ja nuorta aikuista iältään 15-26 vuotta. Ryhmä kokoontui kaiken kaikkiaan 16 kertaa. Tapaamiset pitivät sisällään aineiston keruuta, kehittämishankkeen suunnittelua, toteutusta ja arviointia. Aineisto muodostui pääosin kyselylomakkeista ja ryhmähaastattelusta. Tutkimusaineisto analysoitiin sisällön analyysiä hyödyntäen.

Osallistuneet nuoret ja nuoret aikuiset kokivat yhteisöllisyyden oleellisena osana seurakuntaelämää. Yhteisöllisyyden perustana toimi yhteisössä vallitseva ilmapiiri, vuorovaikutus ja yhdessä tekeminen. Nuoret ja nuoret aikuiset etsivät seurakunnasta hengellistä yhteisöä. He etsivät turvallista paikkaa, jossa omat kokemukset arvomaailman jakamisesta vahvistavat yhteisöllisyyttä. Kehittämisprosessin lopputuloksena syntyi yhteisöllisyyttä tukeva tapahtuma sekä suuntaviittoja seurakunnan työntekijöille yhteisöllisyyden kehittämiseen yhdessä nuorten ja nuorten aikuisten kanssa.

Yhteiskunnassa yksilö etsii omaa yhteisöään. Sosiaalisen median tuoma yhteisöllisyys ei ole merkittävästi vähentänyt nuorten ja nuorten aikuisten kokemaa tarvetta konkreettiselle yhteisöllisyydelle. Kirkko on yhteisö, jossa innovatiiviselle yhteisöllisyyden kehittämiselle on tilauksensa.

Yhteisöllisyyden rakentamiseen seurakunnissa tarvitaan työntekijöiden ja ennen kaikkea seurakuntalaisten panosta. Nuorten ja nuorten aikuisten oma kokemusmaailma sekä halu toteuttaa yhteisöllisiä tapahtumia voi tuoda ratkaisun ruohonjuuritason kysymyksiin. Ihanteellisessa tilanteessa yhteisön jäsenet rakentavat ajalle ominaiseen tapaan seurakunnan toimintaa yhteisölliseksi, jonka perustana toimii usko Kolmiyhteiseen Jumalaan.

Avainsanat: kvalitatiivinen tutkimus, toimintatutkimus, nuoret, nuoret aikuiset, nuorisotyö, kirkon nuorisotyö, yhteisöllisyys, osallisuus, kokemukset, vuorovaikutus, yhteissuunnittelu

ABSTRACT

Uimonen, Hanna. Communality in youth work – Adolescents and young adults building communality in the Malmi congregation. 91 p., 4 appendices. Language: Finnish. Järvenpää, Autumn 2012. Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services, Option in Diaconia, Christian Education and Youth Work. Degree: Master of Social Services.

The aim of this qualitative study was to examine what kinds of thoughts and experiences adolescents and young adults have about communality in the Malmi congregation. During the development project, participants developed communality at the local level.

The research material was gathered in the Malmi congregation's youth activities in the spring of 2012. Six adolescents and young adults between the ages of 15 and 26 took part in the study. The group gathered 16 times. The research data consisted mainly of questionnaires and group interviews. The data were analysed using content analysis.

The participants experienced communality as an essential part of congregational life. The study showed that communality is based on the atmosphere and interaction of the community and on doing things together. Adolescents and young adults searched for a spiritual community from the congregation. The outcome of the development project was an event that developed communality. In addition, youth workers at the Malmi congregation were given tools for developing communality together with the adolescents and young adults.

In society, individuals search for their own communities. It is important to live in fellowship with the other members of the church. Within the church, there is a need for innovative development of communality. For doing that, the church needs the input of its employees and, in particular, the members of the congregation. The experiences of adolescents and young adults and their will to build communality together can solve some problems at grass roots level.

Key words: qualitative research, action research, adolescents, young adults, youth work, Christian youth work, communality, community, participation

SISÄLLYSLUETTELO

1 JOHDANTO	6
2 YHTEISÖLLISYYDEN YTIMESTÄ NUORTEN KIRKKOON	8
2.1 Yhteisöllisyys	8
2.1.1 Yhteisöllisyyden historia	9
2.1.2 Yhteisöllisyyden määritelmiä	10
2.1.3 Yhteisökulttuuri	12
2.2 Osallisuus ja syrjäytyminen	16
2.3 Nuoruus aikuisuuden kynnyksellä	19
2.4 Nuorten ja nuorten aikuisten kirkko	21
2.5 Aikaisemmat tutkimukset	23
3 TUTKIMUSYMPÄRISTÖ	25
3.1 Malmin seurakunta	25
3.2 Rippikoulun jälkeinen nuorisotyö Malmilla	26
4 TUTKIMUSTEHTÄVÄ	30
5 TUTKIMUKSEN METODOLOGIA JA TOTEUTTAMINEN	32
5.1 Toimintatutkimus	32
5.2 Toimintatutkimuksen sykli ja eteneminen	34
5.3 Toimintatutkimuksen ja aineistokeruun toteutus	36
5.4 Toimintatutkimukseen osallistunut kehittämisryhmä	42
5.5 Tutkimusaineistosta kohti tuloksia	44
6 TULOKSIA YHTEISÖLLISYYDEN RAKENNUSTYÖMAALTA	47
6.1 Yleiskuva tutkimustuloksista ja yhteisöllisyyden kokemuksista	47
6.2. Osallisuuden kokemus yhteisöstä ja sen ilmapiiristä	48
6.3 Toiminta ja vuorovaikutus yhteisöllisyyttä vahvistavina tekijöinä	50
6.4 Jäsenenä seurakuntayhteisössä	53

7 NUORISOTYÖN YHTEISÖLLISYYTTÄ ETSIMÄSSÄ	57
7.1 Jäsenlähtöinen yhteisöllisyys	57
7.2 Jatkoehdotus yhteisöllisyyden kehittämiseen	62
7.3 Tutkimuksen hyödyllisyys tulevaisuuteen	65
7.4 Pohdinta	66
8 VÄISTÄMÄTTÖMIÄ KYSYMYKSIÄ	69
8.1 Tutkimusetiikka	69
8.2 Tutkimuksen luotettavuus	72
LÄHTEET	74
LIITTEET	
Liite 1. Tiivistelmä kyselylomakkeella esitetyistä kysymyksistä	83
Liite 2. Esitys nuorisotiimille tulevasta tapahtumasta	86
Liite 3. Kehittämishankkeena toteutetun tapahtuman palautekaavake	87
Liite 4. Kirje kehittämisryhmän osallistujille tutkimuslupineen	88

1 JOHDANTO

Hyvä yhteisöllisyyden kokemus kantaa pitkälle. Ratkaisisiko yhteisöllisyyden syvällinen ymmärtäminen osan ajankohtaisesta ja yhteiskunnallisesta nuorten syrjäytymisongelmasta? Työskennellessäni Helsingin ydinkeskustassa seurakunnan nuorisotyönohjaajana pohdin voisiko nuorten syrjäytymistä ehkäistä vahvistamalla nuorisotyön yhteisöllisyyttä. Nuorten syrjäytymiseen etsitään jatkuvasti ratkaisuja yhteiskunnan eri tasoilla. Kirkon nuorisotyössä yhteisöllisyyden merkitystä ei voi väheksyä. Kirkko on ollut ja on edelleen hengellinen yhteisö (Meidän kirkko 2007, 3). Koin, että yksilön kokemukset seurakunnan yhteisöllisyydestä pitää jollakin tavalla saada kuuluville. Uskoin, että näin voisi löytyä avaimet yhteisöllisyyden kehittämiseen.

Yhteiskunnassa nuorten ääntä yritetään nostaa esiin erilaisin menetelmin ja demokratian keinoin. Nuorisolaki velvoittaa tukemaan nuorten kasvua ja itsenäistymistä. Lain mukaan on tuettava nuorten aktiivista kansalaisuutta ja nuorten sosiaalista vahvistamista sekä parannettava nuorten kasvu- ja elinoloja. Yhteisöllisyys, yhteisvastuu, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo sekä elämän kunnioittaminen toimivat keskeisinä käsitteinä tavoitteiden saavuttamiseksi. (Nuorisolaki 2006.)

Seurakunnan nuorisotyön yhteisöllisyyttä ei ole laajemmin tutkittu. Ruohonjuuritasolla työskennellessäni oivalsin, että yhteisöllisyyden kokemuksia koe-taan rippikouluissa ja nuorten leireillä, mutta kaupungissa järjestettävän toiminnan vahvat yhteisölliset kokemukset jäävät irrallisiksi. Tutkimuksen yhteistyökumppanin Malmin seurakunnan nuorisotyönohjaajat ovat todenneet seurakunnan olevan useille syrjäytymisvaarassa oleville nuorille todellinen selviytymisyhteisö. Seurakuntanuoret ovat työntekijöiden mukaan saaneet toiminnan kautta ammatillista apua ja vertaistukea sekä hengellistä ravintoa. (Nuorisotyön arvioiva toimintakertomus 2011.)

Tutkimuksen päätavoitteena oli selvittää millaisia käsityksiä, kokemuksia ja odotuksia Malmin seurakunnan nuorisotyön kehittämisprojektiin osallistuvilla

on yhteisöllisyydestä. Vastauksia etsittiin kysymykseen siitä, kuinka nuoret ja nuoret aikuiset kokevat yhteisöllisyyden nuorisotyön toiminnassa? Entä kuinka he käsittävät yhteisöllisyyden ryhmään kuulumisena ja samaistumisena? Seurakunnan erityistä näkökulmaa hengellisestä yhteisöllisyydestä avattiin arvioimalla kuinka osallistujat kokevat yhteisöllisyyden seurakunnan jäsenenä? Luonnollisesti tutkimuksen laajuudesta johtuen oli järkevää rajata internetin sosiaalisen maailman yhteisöllisyys tutkimuksen ulkopuolelle.

Toimintatutkimus metodologisena mallina oli omiaan palvelemaan nuorten äänen esiin saamista sekä yhteisöllisyyden kehittämistä. Nuorista ja nuorista aikuisista koostunut toimintatutkimusryhmä tapasi toisiaan useita kertoja pohtiesaan aihetta ja kehittäessään yhteisöllisyyttä konkreettisesti eteenpäin. Ryhmän jäsenet ovat erityisasemassa tutkimuksen kiitosten suhteen. Heidän välitön palautteensa ja innokkuutensa toiminnan kehittämiseen on mahdollistanut niin tämän opinnäytetyön kuin itse toiminnan kehittämisen Malmin seurakunnan nuorisotyössä.

Tutkimustulokset tuovat ajankohtaista tietoa nuorten ja nuorten aikuisten yhteisöllisyyden kokemuksista seurakunnan toiminnasta. Ne antavat avaimia paikallistason tavoitteiden arvioimiseen ja yhteisöllisyyden innovatiiviseen kehittämiseen. Tulokset kertovat yhteisöllisyyden kokemisen tarpeista seurakunnan nuorisotyössä ja haastavat nuorisotyöntekijöitä pohtimaan yhteisöllisyyden kulttuuria nuorisotyön kentällä. Tutkimustulokset antavat aihetta syvemmälle pohdinnalle siitä, miten seurakunnan jäsenet voisivat toimia työntekijälähtöisen mallin sijaan yhteisönsä rakentajina.

Opinnäytetyöprosessin aikana yhteisöllisyys vahvistui nuorille ja työntekijöille mielekkäällä ja uudella tavalla. Ei kuitenkaan sellaiseksi kuin aluksi olisin voinut arvioida, vaan mielenkiintoisella tavalla erilaiseksi, Malmin seurakunnan näköiseksi.

2 YHTEISÖLLISYYDEN YTIMESTÄ NUORTEN KIRKKOON

Mitä yhteisöllisyys tarkoittaa? Miten yhteisössä piilevät voimavarat voitaisiin ottaa paremmin käyttöön? Entä miten evankelis-luterilainen kirkko tavoittaa nyky-yhteiskunnassa nuoret jäsenensä ja millaista yhteisöllisyyttä heille on tarjolla? Kysymyksille etsitään vastauksia tässä kappaleessa.

Tutkimuksen teoreettinen viitekehys rakentuu sosiaalitieteiden maastosta. Yhteisöllisyyden tematiikkaan pureudutaan käsitteen määrittämisestä historiallisesta muutoksesta ja tarkistelemalla yhteisön sisäistä toimintakulttuuria. Yhteisöllisyyden tematiikkaan kietoutuvat käsitteet osallisuus ja syrjäytyminen löytyvät myös teoriaosuudesta. Kappaleessa käsitellään yhtä lailla nuoruutta, nuoria aikuisia kuin kirkon heille tarjoamaa toimintaa. Lopuksi näkökulmia peilataan ajankohtaisiin tutkimustuloksiin.

2.1 Yhteisöllisyys

Yhteisöllisyyttä voidaan tutkia ja arvioida monesta näkökulmasta. Se kuuluu laajasti moniin eri yhteiskunnallisiin toimintoihin. Asiaa tutkineet vahvistavat aiheen monimuotoisuutta, kuten Mikko Saastamoinen (2001, 166) todetessaan yhteisöllisyyden käsitteen olevan hyvin joustava. Hänen mukaansa käsitteen määrittäminen voi tapahtua erilaisten teorioiden ja ideologioiden kautta. Tämän ajan on sanottu korostavan yksilöllisyyttä, joten yhteisöllisyydestä on pidettävä erityistä huolta jottei epäinhimillinen ja eriarvoistuva maailma pääse valloilleen (Kaipio 1999, 9).

Ajatusta selittänee hyvin yhteiskunnan kulttuuriset muutokset, jotka nojaavat kansalaisten arvomaailman uusiutumiseen. Ennen yhteisöön kasvettiin ja siinä elettiin. Yhteisö toimi yksilön suojaverkkona. Nykypäivänä ihmisillä on mahdollisuus asuin-, opiskelu- ja työpaikan vaihtamiseen aikaisempaa helpommin. Seurauksena on, etteivät yhteisön jäsenet enää tunne toisiaan yhtä hyvin kuin aiemmin. Samalla motivaatio toisten tarpeiden huomioimisesta vähenee. Vastuu-

ta kannetaan korkeintaan lähipiiristä eikä tuntemattomien tarpeet kiinnosta. Muiden huolehtiminen jää yhteiskunnan tai ”jonkun toisen” vastuulle. (Rainio, 2012, 209.)

Yhteiskunnassa yhteisöt näyttävät olevan merkityksellisiä. Kalle Haatainen on väitöskirjassaan pohtinut yhteisöllisyyden paradokseja ja toteaa yhteisön merkityksen korostuvan niiden synnyttämän moraalin vuoksi. Näin yhteisöjen tehtäväksi tulee yhteiskuntarauhan tuottaminen. (Haatainen, 2000.)

Yhteisöllisyys on osa arkea yhteiskunnan mikro- ja makrotasolla. Yhteisöllisyyden historiallisen muutokset avaavat näkökulmia tämän päivän yhteisöllisyyden tulkitsemiseen ja antavat mallia tulevaisuuteen. Miltä käsite näyttää historian valossa tarkasteltuna tai miten käsite avautuu nykypäivänä? Onko yhteisön toimintakulttuurissa jotain erityistä näkökulmaa yhteisöllisyyden ymmärtämiseksi?

2.1.1 Yhteisöllisyyden historia

Yhteisöllisyyden tutkimus on virinnyt eloon jo 1800-luvulla. Tutkijat ovat todenneet, että kansalaisyhteisön (community) korostaminen ja analysoiminen on alkanut ranskalaisen Alexis de Tocquevillen toimesta 1830-luvulla. Hän tarkasteli amerikkalaisten erilaisia yhteisöjä ja niiden toimintatapoja. Yhteisöjen sosiaalista pääomaa kartoitettiin tarkemmin 1900-luvulla, jolloin yhteisöllisyyden käsite liittyi koulumenestykseen. Ensimmäisenä termin käyttäjänä sanottiin olevan Lyda Hudson Hanifan, joka pyrki uudistamaan maaseutuyhteisöjen koululaitosta. Hän tarkoitti käsitteellä ihmisten keskinäistä hyvää tahtoa ja toisaalta yksilöiden ja perheiden sosiaalista vuorovaikutusta. Myöhemmin 1950-1960-luvuilla käsite nostettiin esiin tutkittaessa suurkaupunkilaisten yhteisöjen sosiaalisia rakenteita ja surkastumista. Sosiologi James Coleman yhteisöllisyyttä tutkiessaan vuonna 1977 antoi kunnian ”sosiaalinen pääoma”-käsitteen keksimisestä Glenn Louryille. Samoihin aikoihin laajat kansainväliset tutkimukset tarkensivat yhteisöllisyyden määritelmää sosiaalisena pääomana. (Hyypä 2002, 24-25, 48-49.)

Mikko Saastamoinen tiivistää 1900-luvun olleen vahvaa yksilöllisyyden ihanoinnin aikakautta johon kuului vastapuolena yhteisöllisyyden rapautuminen. Kriittisenä ajatukseen suhtautui sosiologi Michael Maffesol, sillä hän käsittää tämän postmodernin ajan mahdollisuutena, jossa samanhenkiset ihmiset voivat liittyä yhteen ollessaan vapaita modernin yhteiskunnan rajoista. (Kuusela & Saastamoinen 2001, 164-165.)

Näköalat yhteisöllisyydelle kirkon historiassa antavat vastapainoa sosiaalitieteille. Kirkon yhteisöllisyyskäsite pohjautuu vuosisatojen taakse. Yhteisöllisyyden juuret ovat ajassa, jolloin Jeesus Kristus nousi kuolleista. Jeesukseen uskovista alkoi muodostua uudenlainen yhteisö. Heitä yhdisti toivo iankaikkisesta elämästä. Ohje yhteisöllisen elämän tavoitteisiin tuli Jeesuksen asettamasta lähetyskäskystä. Jokaisen oli määrä saada kaste ja tietoa kaikesta siitä, mitä Jeesus opetti. Tässä tehtävässä tekijä tai tekijät eivät olleet yksin, sillä Jeesus lupasi olla läsnä maailman loppuun asti. (Matt. 28:18-20.)

Kristittyjen yhteisöllisyyden kulmakivenä oli ja on usko Kristukseen. Se näkyy edelleen keskinäisenä yhteytenä ja osallisuutena. Kirkko on hengellinen yhteisö ja osallisuus kolmiyhteiseen Jumalaan saa näkyvän ja yhteisöllisen olemuksen. Osallisuuden yhteisönä kirkko on avoin jokaiselle ja se rakentuu vuorovaikutuksessa ympäröivän elämän kanssa. Tavoitellessaan jatkossa toimivaa osallisuuden yhteisöä Suomen evankelisluterilaisen kirkon strategia vuoteen 2015 sanoo, että kirkon tulee jatkuvasti kehittää työtään, jotta jokaiselle löytyisi oma paikkansa kirkon yhteisössä. (Meidän kirkko 2007, 3-4.)

2.1.2 Yhteisöllisyyden määritelmiä

Yhteisöllisyys on yhteiskunnan sosiaaliin rakenteisiin juurtunut normisto ja sosiaalisten suhteiden verkosto. Nämä verkostot antavat ihmisille mahdollisuuden suunnitella ja toteuttaa toimintaansa haluttujen tavoitteiden saavuttamiseksi. (Hyypä 2002, 50.)

Yhteisö voidaan määritellä jotain yhteistä omaavien persoonien muodostamaksi kokonaisuudeksi. Se voi perustua paikallisuuteen tai vaihtoehtoisesti rajat ylittävään yhteiseen ominaisuuteen. Yhdistävä tekijä voi olla esimerkiksi rotu, kieli, uskonto, sosiaalinen asema tai harrastus. (Hyypä 2002, 25.)

Yhteisöön kuuluva on yhteisönsä jäsen ja jäsenyyttä kuvaa tunne siitä, että kuuluu johonkin. Jäsen on omakohtaisessa suhteessa muiden yhteisön jäsenten kanssa. Yhteisön jäsenet voivat erottua muista esimerkiksi yhteisellä jäsentunnuksella eli jäsenkortilla. Raja on olemassa yhteisöön kuulumattomien kanssa. Toisaalta rajan määrittäminen ei aina ole yksinkertaista, mutta rajoihin turvaututaan, jotta ulkopuolinen uhka ei pääsisi yhteisön sisään. Jäsenyys vahvistaa psyykkistä turvallisuutta ja kokemusta samaistua yhteisöön tai sen jäseniin. Yhteisöillä on myös usein heitä yhdistävä symboli. (Hyypä 2002, 25-26.)

Saara Revon väitöskirjassa pohditaan yhteisöllisyyttä Elina Nivalan teorian mukaan. Tässä teoriassa yhteisöt voidaan jakaa kolmeen eri luokkaan. Muodolliseen, jolloin yhteisön jäsenet ovat samassa yhteisössä ilman yhteenkuuluvuuden tunnetta. Tällainen yhteisö voi olla esimerkiksi rekisteröity yhdistys. Toisena luokkana toimii toiminnallinen yhteisö. Siihen sisältyy esimerkiksi kansalaisliikkeet. Se rakentuu vuorovaikutukseen jäsentensä välillä. Samoin jäsenet kokevat yhteenkuuluvuuden tunnetta. Viimeisintä luokkaa kuvaa symbolinen yhteisö, joka koostuu yksilöistä, jotka tunnustavat saman aatteellisen maailman. Yhteisö vahvistuu, kun jäsenet sisäistävät yhteisen aatteen ja sitoutuvat siihen. (Repo 2010, 4.)

Liisa Raina puhuu globaalista yhteisöllisyydestä, jolloin yhteisön rajat ja rajapinnat ovat vaikeasti havaittavissa. Tällöin jäseniä yhdistävänä tekijänä voi toimia halu auttaa maailmalla nälänhädässä kärsivää kansalaista, mutta auttaja ei voi odottaa mitään palvelua takaisin auttamisen kohteelta. Näin ollen välittäminen ei enää rakennu vastavuoroisuuteen tai tuttuuteen, vaan globaaliin yhteisöllisyyteen. Se toimii maailmanlaajuisena suojaverkkona jokaiselle tuntemattomalle jäsenelleen. (Raina 2012, 28-29)

Hengellisessä yhteisöllisyydessä Markku T. Hyypä toteaa, että yhteisö pyrkii yhdenmukaistamaan jäsentensä toimintatavat ja käyttäytymisen. Hyypän mukaan yhteisön yhdenmukaistaminen ei ole niin vahvaa järjestöjen vapaaehtoistoiminnassa, harrastustoiminnassa tai seuratoiminnassa. (Hyypä 2002, 26.)

2.1.3 Yhteisökulttuuri

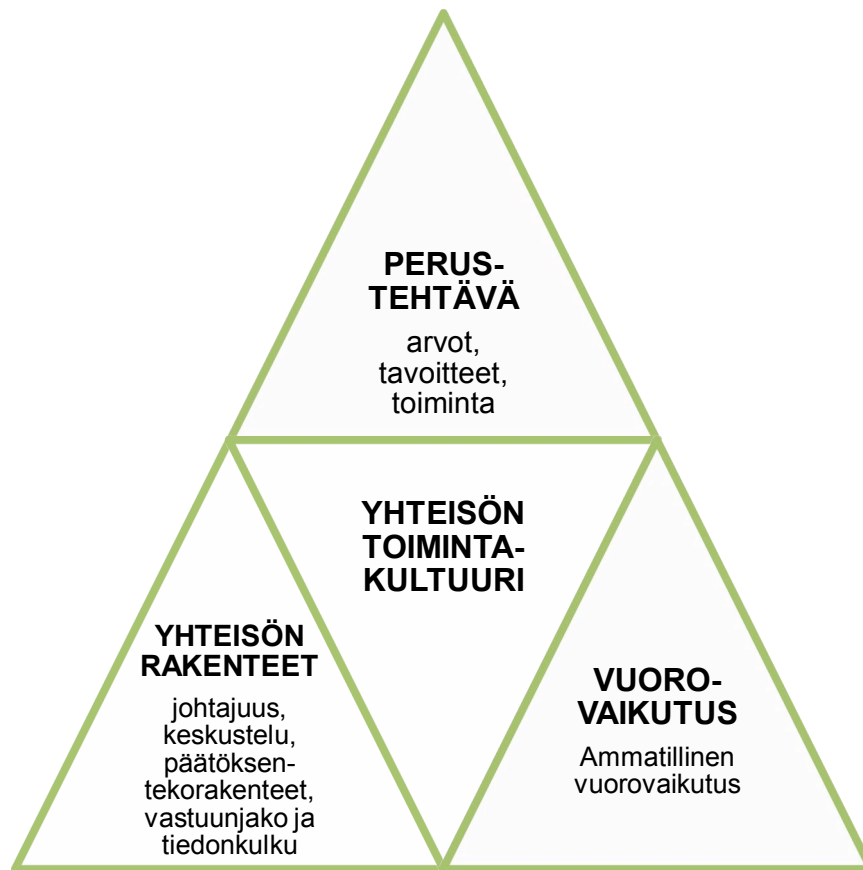
Jäsenen kuuluminen yhteisöön pitää sisällään kaksisuuntaisen vaikuttamisen. Se perustuu yksilön ja yhteisön vuorovaikutukseen. Yhteisöllisyys syntyy siitä, miten huomioidaan toiset ihmiset ja millaiset kuuntelu- ja keskustelutaidot yhteisön yksilöillä on. Merkittävää on myös se, miten yhteisölle tärkeistä asioista kerrotaan. Päätöksentekovaiheessa tulee ottaa huomioon myös heikoimpien jäsenten näkökulmat. (Hyypä 2002, 26, 59; Vesikansa 2000, 2.)

Kasvatuksen kannalta yhteisöllisyyden perusajatus lähtee huomioimalla yksilön kasvavan osana vuorovaikutuksellista kehitystapahtumaa. Käyttäytymisanalyttikko Nibert Elias toteaa, että yhteisössä elämisen kautta ihminen ymmärtää olevansa yksilö. Ihminen voi yhteisössä elämisen kautta kehittyä inhimilliseksi yksilöksi. Kaipio tarkentaa, että kasvatuksella yksilö oppii arvoja ja oman käyttäytymisnormiston. Mikäli ihminen ei ole sisäistänyt tätä normistoa ja arvomaailmaa, on hänen hyvin hankala tulla toimeen muiden ihmisten kanssa eikä toimiminen yhteisön sisällä ole ongelmattonta. (Kaipio 1999, 13, 17.)

Kulttuuritutkimus on kiinnostunut nykyajan yhteisöllisyydestä. Se tuo esiin tiedotusvälineiden merkittävän osuuden kulttuurisessa kulutuksessa. Käytännössä tämän mallin keskiössä on tuottaja ja kuluttaja. Kulttuurinen yhteisöllisyys merkitsee yhteisien taustakäytäntöjen ja niiden tavoitteiden saavuttamista tuottajan ja kuluttajan ylläpitäminä. Dick Hebdigen malli sen sijaan näkee kokonaisuuden siten, että yksilö itse heittäytyy yhteisöön omaehtoisesti ja toimii yhteisössä refleksiivisesti. Voidaan kuitenkin sanoa ettei yhteisöissä ole kyse yhteisistä ominaisuuksista, vaan yksilöt erilaisine ominaisuuksineen voivat omata joitakin yhteisiä tekijöitä. (Lash 1995, 201-203, 217.)

Kasvatuksellisen ja kulttuurisen yhteisötutkimuksen risteyksessä nousee esiin arvot ja kulttuuritausta. Se, mitä ihminen pitää tärkeänä vaihtelee ajasta, paikasta, yhteisöstä ja kulttuurista toiseen. Merkittävä yhteisöllisyyden tutkija Kurt Lewin sanoo, ettei natsi-Saksan autoritaarisesti kehittynyt arvomaailma ja siitä seurannut yhteistoiminta olisi toiminut kulttuurisista syistä Yhdysvalloissa (KaiPIO 1999, 12). Yhteinen kulttuuritausta, johon mahtuu epäonnistumisia ja onnistumisia, yhdistää yksilöitä ja luo yhteishenkeä yhteisön jäsenten välille. Yhteenkuuluvuutta koetaan voimakkaimmin silloin, kun yhteisöllinen kokemus on vaikuttanut väkevimmän sen yksilöihin. (Hyypä 2002, 27.)

Liisa Rainan (2012, 106) mukaan juuri se, miten yhteisön jäsenet ovat sisäistäneet yhteiset arvot ja sitoutuneet niiden tavoittelemiseen, vaikuttaa yhteisön identiteettiin. Hän kutsuu tätä kokonaisuutta yhteisön toimintakulttuuriksi. Työyhteisöjen toimintakulttuurien kehittymistä voidaan seurata ja arvioida hänen kehittämällä mallilla (kuvio 1). Siinä kärkien sisältämät osa-alueet ovat jatkuvassa vuorovaikutuksessa toistensa kanssa. Yhteisössä saattaa olla ongelmia jollakin osa-alueella ja silloin kolmion kärki on vinoutunut. Rainan mukaan yhteisöllisyyden tasapainon löytäminen ja kehittyminen ei ole itsestäänselvyys. Ongelmat näkyvät käytännössä jäsenten välisessä vuorovaikutuksessa, vaikka haasteet olisivatkin muilla osa-alueilla. (Raina 2012, 106-107.) Mallin kautta yhteisöllisyyden kehittäminen saa arviointipohjan. Lähtökohtaisesti arvotetaan yhteisön perustehtävä, selvitetään mahdolliset rakenteet ja lopuksi tarkkaillaan vuorovaikutuksen osa-alueita.



KUVIO 1. Yhteisön toimintakulttuuri (Raina 2012, 107).

Filosofi Raimo Tuomelan tutkimusten mukaan yhteisöjen sosiaalinen pääoma perustuu me-henkeen, joka syntyy tiettyjen ehtojen vallitessa yhteisön vuorovaikutusverkostossa. Jokainen yksilö siis uskoo, että kaikki yhteisöön kuuluvat jäsenet aikovat tehdä töitä yhteisen tavoitteen eteen. Tosin kaikille pelkkä uskominen ei riitä. Tarvitaan luottamusta, jotta usko toisiin jäseniin ja ennen kaikkea me-henkeen vahvistuu. Tuomelan teorian mukaan me-henki toimii yhteisöllisyyden perustana. (Hyypä 2002, 26-27.) Samoin Hyypä tiivistää kaikkien yhteisten uskomusten ja taustatietomme olevan osa me-henkeä ja siten kuvaavan yhteisöllisyyttä. Sosiaalisen me-hengen vaikutukset näkyvät käytännössä kaikessa, mitä tiedämme ja uskomme, miten toimimme ja rakastamme sekä miten otamme vastuuta normien noudattamisesta. (Hyypä 2005, 20.)

Mark S. Granovetter teki yllättäviä havaintoja 1970-luvulla osoittaessaan bostonilaisista tekemillään yhteisötutkimuksilla, että yksilöiden väliset heikot siteet ovatkin todellisuudessa vahvoja. Tällaiset heikot siteet ihmisten välillä lisäävät

liikkumavaraa sekä yhteisön menestystä. Vahvalla sidosryhmällä hän tarkoittaa esimerkiksi uskonnollista yhteisöä tai poliittista puoluetta. Heikkoon sidosryhmään lukeutuu yhteisöt, jotka luovat verkostonsa vahvojen sidosryhmien ylitse. Näin ollen Granovetter kuvailee vahvojen sidosryhmien toiminnan voivan johtaa epädemokratiaan ja ryhmään kuulumattomien syrjintään. Kevyet sosiaaliset siteet eivät hänen mukaansa rajoita tai ryhmitä, vaan ne sallivat myönteisen vuorovaikutuksen. (Hyypä 2002, 28, 50-51.)

Lisää syvyyttä aiheeseen tuo J.Coleman, joka tutkiessaan sosiaalisia verkostoja huomasi tiheän verkoston luovan harvaa enemmän luottamusta. Toisin sanoen mitä enemmän yhteisön jäsenten välillä on vuorovaikutusta sitä enemmän luottamusta heidän keskuudessaan syntyy. Tätä mallia kutsutaan suljetuksi verkostoksi (social closure). Vastakkainen ajatus Granovetterin heikosta sidosmallista on nimetty aukkomalliksi (structural hole), jossa jäsenten välillä informaatio kulkee heikosti. Se näyttäisi lisäävän ryhmien välistä kilpailua, kun kaikki tieto ei olekaan kaikkien saatavilla. Yhteisöllisyys sosiaalisena pääomana voidaan ymmärtää laitostuneena, jolloin julkishallinto osallistuu sen ylläpitämiseen. Lähtökohdat ovat näkyvissä pohjoismaisessa nyky-yhteiskunnassa, jossa julkishallinnollista toimintaa täydennetään vapaaehtoisten yhteisöjen panoksella. (Hyypä 2002, 51-52.)

Uudenlaista yhteisöllisyyttä on rakennettava muuttuneiden arvojen pohjalta. Koko toimintakulttuuri tulee rakentaa alusta asti tietoisesti ja tavoitteellisesti. On siis tarkistettava arvoja ja arvoista käsin toimintaa. Esimerkiksi työyhteisössä muuttuneet arvot vaikuttavat ihmisten väliseen vuorovaikutukseen ja sillä on vaikutusta myös yhteisön ryhmädynamiikkaan. (Raina 2012, 20-21, 209)

Jotta yksilö voisi saavuttaa yhteisölle asetetut tavoitteet, on katsottava suurempaa kokonaisuutta. Yhteiskunnallisesti poliittinen painopiste on vahvistanut demokratiaa ja tasa-arvoa. Haasteiden edessä on kehitettävä kasvatusta, yhteisöllisyyttä ja yhteisvastuullisuutta yhteiseltä arvopohjalta. (Kaipio 1999, 249-250.) Vastuullinen yhteisöllisyys vaatii demokratiaan kasvamista ja sen oppimista (Kaipio & Murto 1990, 10). Hyvän yhteisön tunnusmerkkinä on toimiva demokratia ja avoimuus sekä dialogi ympäristöön ja yhteisön jäseniin. Yhteisöllisyys-

den rajoja tulee kuitenkin jatkuvasti tarkkailla, jotta ne eivät sulje pois uusia jäseniä. Hyvä yhteisöllisyys on hyvätahtoinen ja kiinnostunut uteliaasti ympäristöstään. (Raina 2012, 210.)

2.2 Osallisuus ja syrjäytyminen

Osallisuuden käsite on muotoutunut pidemmän ajan kuluessa eikä vieläkään voida yksinkertaisesti todeta sen sisältöä. Osallisuuden käsitteen riski onkin siinä, että se ymmärretään liian kapeasti. Englanninkielestä tuttu osallistumista tarkoittava sana participation kuvaa vain rajallisesti osallisuutta. Suomenkielen vastine osallisuus pitää sisällään syvällisempiä kuulumisen, kiinnittymisen ja vaikuttamisen näkökulmia. Osallisuuden käsitteen ymmärtäminen rajoittuu usein vain tiettyjen valtarakenteiden kautta tehtävään vaikuttamistyöhön. Suomessa lasten ja nuorten osallisuushankkeet saivat Gretshelin mukaan lähtöstartin 1998-2002, kun hallituksen tavoitteena oli lisätä vaikuttamis- ja osallisuusmahdollisuuksia paikallistasolla. Nuorten osallisuuden lisääminen johti kuitenkin päinvastaisiin tuloksiin. Jotkut osallistujista kokivat negatiivisia osallistumisen kokemuksia hankkeissa joiden tavoitteena oli lisätä osallisuutta. Myöhemmin osallisuutta lähdettiin määrittämään nuorten kokemien tunteiden kautta, kun he yrittivät vaikuttaa asioihin. (Gellin ym. 2012, 249-250; Gretscher, Nivala & Kiilakoski 2012, 14-15; 18.)

Osallisuus on ilmiö, jossa toimija toimii suppeassa tai laajassa mittakaavassa erilaisissa ryhmissä tai yhteisöissä. Siksi osallisuutta voidaan edistää monin eri keinoin eri tasoilla. Osallisuuden laatua kehitettäessä on tärkeää kysyä nuorilta osallistujilta, miltä heistä tuntuu toimia erilaisissa yhteisöissä ja samalla pohtia objektiivisesti annettiinko nuorille riittävästi valtaa päätöksenteoissa. (Gretscher, Nivala & Kiilakoski 2012, 16.)

Kiilakosken mukaan osallisuus on vastuunkantamista omasta, toisten sekä koko yhteisön toimintakyvystä. Se ei rajoitu vain antamiseen, vaan siihen liittyy yhtäällä saaminen. Osallisuus on sitoutumista yhteisten asioiden kehittämiseen. Nuorten osallisuuden tärkeä lähtökohta kuulemisen lisäksi on se, että he itse

pääsevät vaikuttamaan päätöksentekoon. Osallisuuden peruslähtökohta on, että osallistujalla on oikeus omaan identiteettiin ja hänen arvokkuutensa säilyy yhteisössä ja yhteiskunnassa. (Gretschel, Nivala & Kiilakoski 2012, 15-16.)

Thomas Nigel jakaa osallisuuden vahvistamisen kahteen eri kategoriaan. Se on vaikuttamista sosiaalisiin tai poliittisiin suhteisiin. Suomessa on pidetty esillä erityisesti sosiaalisiin suhteisiin liittyvää osallisuutta eli nuorten tukemista syrjältä kohti yhteiskunnan pelikenttää. Tästä on kyse, kun puhutaan yhteisöllisyyttä lisäävistä työotteista. Sosiaalinen ulottuvuus pitää sisällään tavoitteet huolehtia yhteisön turvallisuudesta ja toimintakyvystä sekä yksilötasolla pitää huolta perusturvasta ja mahdollisuudesta elää ympäristöön samaistuen. Poliittisiin suhteisiin vaikuttamisella taas tarkoitetaan nuorten vallankäytön ja päätöksenteon lisäämistä. Poliittinen toiminta edellyttää kokemusta vakavasti mukaan ottamisesta. Osallisuuden ongelmia ratkottaessa tuleekin huomioida yhteisöön kuulumiseen liittyviä tunteita ja samalla vahvistaa nuorten vaikuttamisen mahdollisuutta päätöksenteossa. (Gretschel, Nivala & Kiilakoski 2012, 16-17; Gellin ym. 2012, 251)

Osallisuus on siis osallistumista johonkin yhteiseen hyvään tai yksilölliseen etuun. Se on vaikuttamishalukkuutta ja osallisuutta päätöksentekoon. Suomessa sosiaalityö näyttää myös pitävän osallisuutta tärkeänä ilmiönä. Sosiaalipolitiikassa on alettu korostamaan osallisuutta ja sen merkitystä (Kivilaakso 2009). Sosiaalipolitiikka itsessään on tiedettä ja tieteellistä käytäntöä. Sosiaalipolitiikkaa voi kuitenkin harjoittaa kuka tahansa, jopa tiedostamattaan. Käytännön tilanteissa ihminen voi tukeutua moraaliseen lähtökohtaan auttamisvelvollisuutta täyttäessään, vaikka samalla hän todentaa sosiaalipolitiikkaa käytännössä. (Hyväri 2001, 273.)

Yhteisöön voi kuulua, vaikka ei itse olisi siitä kovinkaan tietoinen tai toimisi siinä aktiivisesti (Raina 2012, 11). Jäsen voi siis olla osallinen yhteisössä tiedostamattaan, mutta voiko yhteisön jäsen syrjäytyä yhteisöstä kaikessa hiljaisuudessa?

Yksilöt toimivat tavalla tai toisella osana yhteisöä. Onko syrjäytyvä yksilö ”liian” erilainen tai poikkeava persoona? Milloin nämä erot ovat hyväksyttäviä ja taas toisaalta torjuttavia? Oikeus erilaisuuteen luo mahdollisuuden ymmärtää eron sisäpiiriin kuuluvaksi ja toisinaan se voi myös sysätä sisäpiirin ulkopuolelle. Tällaisessa tilanteessa Tuula Helne ehdottaa asetettujen rajojen kyseenalaistamista. Hän toteaa, että ihmiskunnan tulisi asettaa sellainen raja, jota myöhemmin voi muuttaa paremmin palvelevaksi. (Helne 2002, 31-32,37.)

Asteittain etenevä syrjäytyminen on tuttua Suomessa. Haasteellisimmaksi syrjäytymisessä on todettu olevan samanaikainen nuorten putoaminen erilaisista yhteiskunnan toimintajärjestelmistä. Suurimmaksi syrjäytymisen aiheuttajaksi on kuitenkin koettu työttömyys, joka itsessään riittää syrjäytymisen tekijäksi. Vuoden 2009 alussa työttömänä alle 25-vuotiaista Etelä-Suomessa oli 11500 nuorta. (Lääninhallitus 2009.)

Riski syrjäytymiseen ennen työikää on olemassa niin Suomessa kuin ulkomailta. Euroopassa ja Yhdysvalloissa on huomattu myös haasteita nuorten syrjäytymiskysymyksissä. Mikäli nuori siirtyy tai kuuluu köyhempään yhteiskuntaluokkaan ja jää palveluiden ulkopuolelle, tapahtuu helposti jengiytymistä. Joissakin paikoissa vanhempien työskennellessä esikaupunkialueiden tehtaissa heidän 16-vuotiaat lapsensa valmistuvat koulusta ilman minkäänlaista työharjoittelua ja löytävät harvoin töitä ennen 25 ikävuotta. (Lash 1995, 180-181.) Kortteinen ja Vaattovaara toteavat, että Suomessa syrjäytyminen on kehittynyt kaupunkien ja lähiöiden haasteeksi todennäköisesti vasta 1990-luvulta alkaen työttömyyden kasaantuessa näihin paikkoihin (Helve 2002, 23). Löytyisikö yhteisöllisyydestä avaimia näihin kysymyksiin? Susanna Hyvärin mukaan syrjäytymisen yksi vastakäsitteistä on juuri yhteisöllisyys (Sosiaalipolitiikka ja huono-osaisuus hyvinvointi yhteiskunnassa, 2009). Miten nuoruuden erityiskysymykset voitaisiin kääntää ikäkauden vahvuudeksi ja yhteisöllisyyden tueksi?

2.3 Nuoruus aikuisuuden kynnyksellä

Suomen nuorisolain mukaan alle 29-vuotias on nuori. Lain mukaan nuorten omalle ajalle kohdistuvaa aktiivisuuden edistämistä ja sosiaalista vahvistamista sekä kasvun ja itsenäistymisen tukemista kutsutaan nuorisotyöksi. (Nuorisolaki 2006/72.)

Helsingin kaupungin nuorisoasiankeskuksen toiminnassa puhutaan nuorista, kun he ovat 10-18-vuotiaita. Kaupunki järjestää tälle ikäjakaumalle ohjattua toimintaa. (Nuorisoasiainkeskus 2012.) Yhteiskunnassa tapahtuva ikähaarukointi nousee määrittäjän tarpeesta ja nuori voi yllättyä rajojen vaihtelusta. Esimerkiksi Interreilaaja huomaa käsitteellä ”nuori” tarkoitettavan 12-25-vuotiasta henkilöä (Valtion rautatiet 2011).

Kehityspsykologian näkökulmasta nuoruuden ajanjaksona pidetään 12-22 ikävuoden väliin sijoittuvaa jaksoa. Puhutaan varhais- (12-14.v), keski- (15-18.v) ja myöhäisnuoruudesta (19-22-v.). Näissä kehitysvaiheessa lapsen fyysiset, sosiaaliset ja psyykkiset ominaisuudet kehittyvät kohti aikuisuutta. Yksilölliset erot nuorten välillä voivat olla suuria. Nuoren suhde aikuisiin ohentuu, kun taas vastaavasti ikätovereihin vahvistuu. Joskus ikätovereiden aiheuttama ryhmäpaine näkyy nuoren ulkonäössä. Hän pukeutuu ja laittaa hiuksensa kuten kaikki muutkin ystäväpiirissä. Vähitellen nuoren oma identiteetti kehittyy yksilölliseksi erilaisten pohdintojen, vastuun ottamisen ja kokeiluiden kautta. Erik. H Erikson kuvaa tätä prosessia kehityskriisiksi. Jokainen elämän varrella tuleva kehityskriisi tulee onnistuneesti ratkaista, jotta seuraava kehitysvaihe on mahdollinen. Teorian mukaan onnistuneiden selvitysten päätteeksi ihminen näkee minänsä ehyenä arvioidessaan koko elämän kokonaisuutta. (Anttila ym. 2007, 126-127; 136-138; 142-143.)

Nuoren ajattelun taidot kehittyvät lapsuudesta oleellisesti. Pieni lapsi päättelnee asioita induktiivisesti eli yksittäisistä havainnoista tulee lapsen päättelyn kautta suurempi kokonaisuus ja sääntö. Nuorella ajattelu on deduktiivista. Nuori kykenee soveltamaan kokemuksista kehkeytyviä yleisiä lainalaisuuksia ongelmien ratkaisemiseksi. Tosin tällaiseen kypsään ajatteluun eivät yllä edes kaikki aikuis-

set ja syitä siihen on etsitty kasvatustutkimuksista. (Anttila ym. 2007, 132-133; 197.)

Ajattelun kautta nuorelle avautuu yhteiskunnan todellisuus entistä syvällisemmin ja koskettavammin (Turunen 2005, 117). Toisinaan asioiden pohtiminen johtaa toimintaan. Ajattelun ja toiminnan yhteys näkyy nuoruudessa moraalipäätelyn tuloksena. Nuorella on lapsuuteen nähden entistä enemmän mahdollisuuksia perustellen punnita mikä on oikein ja mikä väärin. Lawren Kohlberg jakoi moraalipäätelyn kehittymisen kolmeen vaiheeseen. Ensimmäisessä esisovinnaisessa vaiheessa, johon suurin osa kouluikäisistä kuuluu, hän toteaa oman hyvinvoinnin olevan ratkaisevassa roolissa päätöksiä tehdessä. Oikeat teot ovat sellaisia, mistä seuraa jotain hyvää itselle. Toisessa vaiheessa, eli sovinnaisen moraalin tasossa, ongelmien ratkaisemisen perusteena on sosiaaliset suhteet ja lojaalius toisia ihmisiä, ryhmiä ja auktoriteetteja kohtaan. Hyväksyttävänä pidetään asioita, joita tiedetään toistenkin pitävän. Tämän toisen tason voi Kohlbergin mukaan saavuttaa aikaisintaan lapsuuden ja nuoruuden taitteessa. Viimeisenä kehittyy periaatteellisen moraalin taso. Yksilö pystyy tällöin sisäistämään yleisiä moraaliperiaatteita. Tavoitteena on tehdä moraalisia päätöksiä, jotka takaavat perusoikeuden samaan aikaan mahdollisimman monelle. (Anttila ym. 2007, 134-135.)

Ajankohtaisesta tutkimustuloksesta heijastuu edellä mainitun kehityspsykologian teoreettinen malli. Vuonna 2012 julkaistussa tutkimuksessa todetaan, että 12-18-vuotiaat pelkäävät eniten terveyteen ja kuolemaan liittyviä asioita. Pelot yksinäisyydestä ja ihmissuhteista olivat yhtä lailla olemassa. Nuorten huoli väärin päätösten tekemisestä on kasvanut. (Lindfors, Rimpelä & Solantaus 2012.)

Nuoruus aikuisuuden kynnyksellä sisältää ristipainetta. Nuorissa on havaittavissa vastuullista asennetta elämää kohtaan ja toisaalta nuorten aikuisten käytöksessä saattaa nähdä lapsellisia ominaisuuksia. (Turunen 2005, 145.) Aikuisuutta arvioidaan kehityspsykologiassa täysi-ikäisyyden saavuttamisen jälkeen. Huomionarvoista on psyykkisten taitojen, kuten moraalisen ja yhteiskunnallisen ajattelun kehittyminen. Läheisyyden tarve ja toivo uuden luomisesta ohjaavat nuoren aikuisen kehitystä. (Anttila ym. 2007, 155.) Aikuisuuden maailmassa on

tehtävä erilaisia ratkaisuja, joihin yhteiskunta näyttää tarjoavan uusia vaihtoehtoja. Sosiaalisen arvotietoisuuden kasvaessa yhteiskunnan roolitus muuttuu kiinnostavammaksi. Elämän huolettomuus ei nuorten aikuisten kokemusmaailmassa tunnu enää niin konkreettiselta. (Turunen 2005, 167.) Ratkaisuja tehdään J. Nurmen mukaan siten, kun ystäväpiirissä on toimittu. Nuoret aikuiset vertailevat elämäntilannettaan vertaisiinsa ja ratkaisevat ongelmia näiden tietojen perusteella. Positiivisen minän kokemus rakennetaankin verrattaessa omia onnistumisia ikätovereidensä saavutuksiin. (Kuusinen 1995, 218.)

Nuorten aikuisten ajattelun maailma saa uusia laadullisia välineitä ja mm. tunteäly kehittyy uudelle tasolle. Arjen kysymykset ihmissuhteissa ja työelämässä vaativat vastauksia. Aikuinen pystyy nuorta kehittyneemmin näkemään ettei kaikkiin asioihin ole olemassa yhtä oikeaa totuutta ja saatavilla oleva informaatio on rajallista. Tätä aikuisten ajattelumallia kutsutaan postformaaliseksi ajatteluksi. (Anttila ym. 2007, 157-158)

Nuoret aikuiset pitävät itseään enemmän henkisenä kuin hengellisenä ja samoin myös enemmän kristittyinä kuin luterilaisena persoonana. Arvomaailmassa he pitävät tärkeänä suvaitsevuuksia (Uskosta osallinen? 2006, 5).

2.4 Nuorten ja nuorten aikuisten kirkko

Koko maan väestöstä Evankelis-luterilaiseen kirkkoon vuoden 2011 tilastokeskuksen tietojen mukaan kuului suomalaisista 77,2%. (Seurakuntien jäsenistö 2011). Näiden prosenttien sisään kuuluu sekä nuoret että nuoret aikuiset.

Evangelisluterilaisen kirkon toiminta-ajatuksena on tarjota nuorille osallistavaa, kristityn identiteettiä vahvistavaa sekä spritualiteettia hoitavaa toimintaa. Toiminta-ajatuksen mukaan on ensiarvoista tukea suvaitsevuuksien ja rauhankasvatusta, vastuuseen kasvamista sekä syrjäytymisen ehkäisyä. (Sakasti i.a.)

Kirkon toiminta tavoitti vuonna 2011 valtakunnallisesti kaikista 15-vuotiaista 83% rippikoulun kautta. Tilastokeskuksen mukaan Helsingin seurakuntayhty-

män alueella tällöin asui 22 878 15-18-vuotiasta nuorta. Heistä rippikouluikäisiä eli 15-vuotiaita oli 5196 henkilöä. Rippikoulutyö tavoitti yhteensä 3389 nuorta eli kaiken kaikkiaan 65,2% ikäluokasta. (Lapsi ja nuorisotyön tavoittavuus 2011.)

Kirkon nuorisotyön toiminta jatkuu rippikoulun jälkeen. Vuoden 2006 Kirkkohallituksen mietinnön mukaan kirkko tavoittaa määrällisesti vain 8% 15-18-vuotiaista nuorista. Erityisen suosittuna on nähty osallistuminen isoskoulutukseen. (Uskosta osallinen? 2006, 5;7). Vuonna 2011 valtakunnallisella tasolla noin 25000 nuorta kävi syventämässä tietojaan ja taitojaan isostoiminnassa. Samana vuonna Suomessa kirkko järjesti nuorille 995 erilaista retkeä ja 1331 leiriä. Vuoden 2011 sisään mahtui 2333 erillistä nuorteniltaa, joiden kävijämäärälukemaksi tilastoitiin 121 857. (Lapsi ja nuorisotyö 2011.)

Kirkossa nuori aikuinen määritellään jäsenenä, jota nuorisotyö ei enää tavoita. Nuorten aikuisten ryhmä on heterogeeninen pitäen sisällään runsaasti erilaisia elämäntilanteiltaan ja arvoiltaan olevia ryhmiä. Nuoret aikuiset -käsitteenä voidaan määrittää eräänlaisena elämänasenteena ja siksi heitä on hankala lokeroida tiettyyn ikähaarukkaan kuuluvaksi. Nuoria aikuisia leimaa usein erilaiset projektit. Elämän eri osa-alueet ovat projektimuotoisia, kuten projektityö tai projektiasuminen (Nuoret aikuiset i.a. & Uskosta osallinen? 2006, 4). Kirkon toiminnassa ikähaarukka saattaa näkyä konkreettisesti ruohonjuuritason toiminnassa. Helsingissä Töölön seurakunta on rajannut 18-39-vuotiaat nuorten aikuisten käsitteen alle (Töölön nuoret aikuiset i.a.). Yleisesti puhutaan kuitenkin noin 18-30-vuotiaista nuorista aikuisista. Heitä kirkon jäsenistöön 2000-luvun alkupuolella kuului yli 680 000 henkilöä muodostaen kuudesosan kirkon jäsenistöstä (Keitä nuoret aikuiset ovat? i.a. & Uskosta osallinen 2006, 4).

Useassa seurakunnassa nuorten aikuisten toiminta raahaa muiden toimintamuotojen jaloissa. Kuvaavaa on, että elokuussa 2012 kirkon nuorille aikuisille suunnatut internetsivut eivät olleet täysin toimintakuntoiset (Nuoret aikuiset i.a.). Informaatiota on kuitenkin toisaalla tarjolla ja monipuolista toimintaa kehitetään jatkuvasti. Valtakunnallisesti keväälle 2013 ollaan suunnittelemassa yhteyden ja yhteisöllisyyden vahvistamiseksi nuorten aikuisten kokoontumisajaja (Yhteisöjen kokoontumisajot 2012).

2.5 Aikaisemmat tutkimukset

Aikaisemmat tutkimukset yhteisöllisyydestä antavat näkökulmia yhteisöllisyyden ymmärtämiselle. Syrjäytymisen tematiikan ollessa yhteiskunnallisessa keskustelussa on tutkimustuloksia noussut esiin vahvana virtana. Nuoruuden ja yhteisöllisyyden kysymyksiin on myös vastattu erilaisin tutkimuksin. Esimerkiksi Anu Gretschel ja Tomi Kiilakoski (2012) ovat koonneet aineistoa osallisuudesta ja demokratiasta Nuorisotutkimusseuran julkaisusarjaan. Tutkimukset nuorten yhteisöllisyyden kokemuksista seurakunnan nuorisotyössä jäävät kuitenkin ohueksi. Tämä opinnäytetyö on ainutlaatuinen, sillä tässä avataan nuorten ja nuorten aikuisten käsityksiä, toiveita ja kokemuksia yhteisöllisyydestä seurakunnan nuorisotyössä ja samalla kehitetään yhteisöllisyyttä osallisuuden kautta.

Aikaisemmissa tutkimuksissa, kuten Diakonia-ammattikorkeakoulun opinnäytetoissa, yhteisöllisyys esiintyy monessa tutkimuksessa. Reetta Auvinen on tutkinut yhteisöllisyyden merkitystä ja määritelmiä Kansalaistoiminta-areenan kävijöiden kokemuksista käsin. Keskeisenä käsitteistönä yhteisöllisyyden ohella toimi syrjäytyminen ja asunnottomuus. Yhteisöllisyys määritellään käsitteenä, jossa vuorovaikutuksella on iso rooli. Käsitettä määritellään aidon yhteisöllisyyden kannalta. Yhteisöllisyyden kehittämisessä on tärkeää tarjota jäsenille merkityksellisiä yhteisöllisyyden kokemuksia. Yhteisöllisyys pitää sisällään rohkean ja vastuuta jakavan yhteistyötekijän roolin. Syrjäytymistä tutkimuksessa käsitellään asunnottomuuden näkökulmasta. (Auvinen 2010, 7; 14; 21; 25.)

Pilvi Juvonen on tutkinut nuorten aikuisten vapaaehtoistyötä Järvenpään seurakunnassa. Yksilöhaastattelujen kautta Juvonen pyrki löytämään vastauksia nuorten aikuisten osallisuuden vahvistamiseen seurakunnan vapaaehtoistyössä. Tutkimuksen teoria pohjautui nuoriin aikuisiin, kirkon toimintaan, yhteisöllisyyteen ja osallisuuteen. Nuoret aikuiset määriteltiin 18-29-vuotiaiksi. Yhteisöllisyyden käsittekartassa painopistealue on osallisuudessa. Se ymmärretään kansalaisten vaikuttamis- ja osallisuusmahdollisuuksina. Juvonen nivoo koinonian ja karitatiivisen diakonian osallisuuskäsitteen yhteyteen. (Juvonen 2010, 7-8; 14;16) Vuotta aikaisemmin Karvinen & Verho tuottivat opinnäytetyönsä samasta teemasta Jyväskylän rovastikunnassa. Keskeisinä käsitteinä toimi 18-29-

vuotiaat nuoret aikuiset, toisia auttava ja uutta oppia tuova vapaaehtoistoiminta sekä vaikutusmahdollisuuksia lisäävä osallisuus. Vapaaehtoistyön määritelmään Karvinen & Verho liittävät kristilliset perusteet. (Karvinen & Verho 2009, 7; 24-25& 32.)

Humanistisen ammattikorkeakoulun opinnäytetyössä Susanna Helmiö on tutkinut yhteisöllisyyttä ehkäisevässä päihdetyössä. Tutkimusaineisto kerättiin Espoon nuorisovaltuustolta. Nuoriksi tässä tutkimuksessa käsitettiin alle 20-vuotiaat nuoret. Keskeinen termistö sisältää osallisuuden, yhteisöllisyyden ja ehkäisevän päihdetyön. Yhteisöllisyydellä tässä työssä tarkoitetaan yhteisen kiinnostuksen kohteena olevia paikkoja tai ryhmiä. Yhteisön tunnuspiirteinä toimii luottamus ja hyväksyntä. Osallisuudella sen sijaan tarkoitetaan voimaantumista eli tunnetta, että pystyy vaikuttamaan ympäristöönsä. Tutkimuksessa käsite ”osallistaminen” määrittyy sosiokulttuuriseksi innostamiseksi. (Helmiö 2010, 2; 11; 13.)

Nuorisotutkimusseuran tutkimushankkeet liittyivät vuosina 2008-2010 nuorten vapaa-aikaan. Yhtenä tutkimuskysymyksenä nostettiin esiin nuorten ryhmä- ja kaverisuhteiden luominen fyysisesti sekä verkossa. Samalla tarkasteltiin sitä, mikä on nuorisotyön merkitys yhteisöllisyyden rakentajana. (Tutkimusohjelma 2008-2010.) Jälkimmäisen tutkimuksen aihe on lähimpänä tämän tutkimuksen käsitteistöä. Tutkimuksessa tavoite oli selvittää kunnallisten nuorisotalojen kehittämismahdollisuuksia yhdessä nuorten kanssa. Kohteena oli yhteensä 12 kunnallista nuorisotaloa Kajaanissa ja Helsingissä. Tutkimuksessa analysoitiin nuorten osallisuuden tukemista suhteessa nuoriso-ohjaajien toimintaan. Osallisuuskäsitteellä kuvataan nuorten omaa henkilökohtaista kokemusta toimia päteväinä subjektina eli toimijana. Nuoret ikään kuin ryhdistäytyivät vaikuttajina ja tunnistivat olevansa siinä päteviä. Kyseisessä tutkimuksessa osallisuuden käsitteellä tarkoitettiin nuorten itsensä ideoimaa, suunnittelemaa ja toteuttamaa nuorisotalon toimintaa. Samoin nuoret toimivat nuorisotalon päätöksentekijöinä ja arvioijina. (Gretschell 2011, 5-6; 9-10;18-19.)

3 TUTKIMUSYMPÄRISTÖ

Tämän opinnäytetyön tutkimus- ja toimintaympäristönä toimi Malmin seurakunta Helsingissä. Tässä kappaleessa käsitellään Malmin seurakuntaa tutkimusympäristönä ja siellä tehtävää rippikoulun jälkeistä nuorisotyötä.

3.1 Malmin seurakunta

Opinnäytetyön toimintaympäristönä toimi Malmin seurakunta. Malmin seurakuntaan kuuluu yli 58 000 jäsentä. Alueen asukkaista kirkkoon kuuluu 64%. Malmin seurakunta on Suomen toiseksi suurin seurakunta. Se on maantieteellisesti jaettu kahdeksaan eri piiriin ja ne ovat Jakomäki, Malmi, Pihlajamäki, Puistola, Pukinmäki, Siltämäki, Tapanila ja Viikki. Piirien toiminnasta vastaa kappalainen yhdessä muiden työntekijöiden kanssa. Rippikoulutyötä ja nuorisotyötä järjestetään Malmin seurakunnassa keskitetysti. (Malmin seurakunta i.a.)

Alueella sijaitsee kuusi kirkkoa ja kolme seurakuntakotia sekä muutamia muita tiloja (Kirkot ja seurakuntakodit i.a.). Vuonna 2012 kirkkoherran lisäksi Malmin seurakunnassa työskentelee 128 henkilöä mukaan lukien virkavapaalla olevat henkilöt. Seurakunnan luottamushenkilöinä toimii 16 henkilöä. (Malmin seurakunta i.a.)

Malmin seurakunnan toiminta-ajatus on tiivistetty seuraavasti:

Malmin seurakunta on osa maailmanlaajuista Kristuksen kirkkoa, joka välittää sanomaa armollisesta Jumalasta ja kutsuu ihmisiä elämään seurakunnan yhteydessä sekä kantamaan vastuuta lähimmäisestä ja luomakunnasta. (Visio 2020 – Malmi i.a.)

Malmilla ”visio 2020” kertoo lähtökohtia tavoitteisiin:

Malmin seurakunta on kristillinen yhteisö, jossa jokainen elää lähellä Jumalaa ja ihmistä. (Visio 2020 – Malmi i.a.)

Strategisista suuntaviivoissa on nostettu esiin hengellisen elämän vahvistuminen, yhteisöllisyyden ja jäsenyyden tukeminen, näky siitä että seurakuntalaiset

toimivat vastuunkantajina sekä vastuu ihmisestä ja luomakunnasta. (Visio 2020 – Malmi i.a.)

Visio 2020 mukaan yhteisöllisyyttä ja jäsenyyden vahvistamista Malmilla rakennetaan kuuntelemalla seurakuntalaisten toiveita ottamalla vastaan heidän ideoitaan. Vastuunkantajia tuetaan ja heidän koulutuksesta huolehditaan. Heille tarjotaan monipuolisesti erilaisia tehtäviä ja ennen kaikkea vastuunkantamista pidetään tärkeänä painopisteenä myös tulevaisuudessa. (Visio 2020 – Malmi i.a.).

3.2 Rippikoulun jälkeinen nuorisotyö Malmilla

Malmin seurakunnassa on tehty pitkään keskitetysti nuorisotyötä. Maantieteellisesti Malmin seurakunnan nuorisotyö toimii Ala-Malmilla, Malmin seurakuntatalolla (kuva 1). Rippikoulun jälkeinen nuorisotyön toiminta pitää sisällään erilaisia nuorteniltoja, messuja, retkiä ja leirejä. (Nuoret i.a.). Nuorisotyön toiminta on kohdistettu yläasteikäisille ja sitä vanhemmille nuorille (Talolla i.a.). Nuorisotyön kentällä työntekijöitä on 11. Työntekijöistä yksi toimii nuorisomuusikkona, kolme pastoreina ja seitsemän nuorisotyönohjaajina. Nuorisotyössä tiimin vastaavana toimii yksi nuorisotyönohjaajista. (Yhteys 2012.)



KUVA 1. Malmin seurakuntatalo

Tilastollisesti seurakunnan nuorisotyön toiminnassa vuonna 2011 kävi nuoria paikoin edellisvuotta vähemmän (Nuorisotyön arvioiva toimintakertomus 2011). Tilastollisesti oleelliset asiat on merkitty seuraavaan taulukkoon (taulukko 1), mikä kertoo tarkemmin muutoksista.

TAULUKKO 1. Malmin nuorisotyön kävijätilastoja vuodelta 2010-2011

Tilaisuus	2010		2011	
	Määrä	Kävijät	Määrä	Kävijät
Messut	39	1951	41	1794
Leirit	13	324	13	279
Retket	4	83	4	68
Muut tilaisuudet	23	1369	22	1323
Yökahvila	27	917	27	949
Isoskoulutus		362		310
Pienryhmät		174		177
Avoimet ryhmät		3845		3675
Koulukäynnit		241		199
Sovitut tapaamiset		86		183

Vuosille 2012-2014 tehdyssä Malmin seurakunnan nuorisotyön toimintasuunnitelmassa kerrotaan tavoitteista ja painopistealueista. Malmilla pidetään tärkeänä tarjota nuorelle mahdollisuus kohdata armollinen ja rakastava Jumala. Tavoitteena on, että nuori kokee elämän hengellisenä. Nuorisotyön tarkoituksena on tukea nuoren hengellistä elämää. (Nuorisotyön toimintasuunnitelma 2012-2014 i.a.)

Hengellistä elämää vahvistetaan messujen, rukous-/hartauselämän, raamatunopetuksen, musiikin, keskustelujen ja kouluissa tehtävän yhteistyön kautta. Määränpäänä on nuoren oman kutsumuksen löytäminen, henkilökohtainen yhteys Jumalaan ja että nuori tunnustaa kristillisen identiteettinsä. Messujen lähtökohtana on toimia paikkana, jossa on hyvä olla ja jonka nuori kokee omakseen. (Nuorisotyön toimintasuunnitelma 2012-2014 i.a.)

Yhteisöllisyys näkyy nuorisotyön painopisteissä vahvasti. Positiivista asennetta kirkkoa kohtaan pidetään tärkeänä. Määränpäänä on, että nuori kokee nuorten tilat kotoisana ja yhteisöllisenä. Heille pyritään tarjoamaan hyväksymisen ja on-

nistumisen kokemuksia turvallisessa ympäristössä. Käytännössä näihin haasteisiin on luotu konkreettisia menetelmiä. Nuoria kutsutaan toimintaan mukaan ja heitä tervehditään tiloihin tullessa. Nuorille luodaan mahdollisuuksia osallistua monipuolisen toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen. Työntekijöiden tavoitteena on tutustua itselle vielä tuntemattomiin nuoriin. Tiedotuksen kautta vahvistetaan ymmärrystä siitä, että toiminta on kaikille yhteistä. (Nuorisotyön toimintasuunnitelma 2012-2014 i.a.) Nuorisotyön toiminnalle ja yhteisöllisyyden rakentamiselle osoitetut tilat kutsuvat nuoria oleiluun (kuva 2).



KUVA 2. Malmin seurakunnan nuorisotyön tila

Malmin nuorisotyössä seurakuntalaiset nähdään vapaaehtoisina vastuunkantajina. Nuorille pyritään tarjoamaan mahdollisuus vaikuttaa kirkossa ja seurakunnassa. Toimintasuunnitelman mukaan nuorisotyössä näitä mahdollisuuksia yritetään lisätä erilaisilla nuorten projekteilla, joita järjestetään nuorten ehdoilla. Esimerkiksi urheilu-, työpari- ja taloneuvostotoiminnalla tavoitellaan vapaaehtoistyön monimuotoisuutta sekä nuorten vaikutusmahdollisuuksien lisäämistä. (Nuorisotyön toimintasuunnitelma 2012-2014 i.a.)

Vuoden 2011 arvioivan toimintakertomuksen mukaan nuorten antamaa palautetta toiminnasta ei ole vielä osattu hyödyntää. Järjestelmä vaatii edelleen kehittämistä. Nuorten näköistä leiriä oli suunnittelemassa viisi nuorta, mutta leiri jäi toteutumatta vähäisen osallistujamäärän vuoksi. Sen sijaan nuorten itsensä suunnittelemaa ohjelmaa hyödynnettiin toisella leirillä. Taloneuvosto koostui pienestä määrästä vakiokävijöitä. He kokoontuivat vuoden 2011 aikana kaksi kertaa suunnitellen ensin leiriä ja toisella kerralla ideoiden hiihtolomaviikon toimintaa. (Nuorisotyön arvioivat toimintakertomus 2011.)

Toimintasuunnitelma luo tavoitteita ympäristön ja elämän suojelemiseen. Se kertoo, kuinka nuoria tuetaan ottamaan vastuuta toisista ja luomakunnasta. Ajatellaan, että nuori löytää elinikäisiä ystäviä suvaitsevaisessa ilmapiirissä. Käytännössä näihin tavoitteisiin tartutaan erilaisilla tempauksilla ja talkoilla. Täten nuorta tuetaan kasvamaan kohti vastuuntuntoista aikuisuutta. (Nuorisotyön toimintasuunnitelma 2012-2014 i.a.)

Opinnäytetyön tutkimusjakson kannalta merkittävänä aikajaksona voidaan pitää kevättä 2012, jolloin oleellisena painopistealueena on ollut yhteisöllisyyden ja jäsenyyden tukeminen. Painopistealue on ollut sama jo vuodesta 2011. Tavoitteisiin on pyritty musiikkityön kautta ja osoitettu tarve nuorisotyön markkinoinnin ja viestinnän strategialle. Poikien toimintaan on sovittu kohdistettavan aikaisempaa enemmän voimavaroja. (Nuorisotyön toimintasuunnitelma 2012-2014 i.a.) Jäsenyyden ja yhteisöllisyyden tavoitteet ovat vuonna 2011 työntekijöiden tekemän arvioinnin mukaan saavutettu kiitettävästi. Kuitenkin tilastollisesti vain osa alueen nuorista tulee kohdatuksi laadullisesti kiitettävällä tasolla. (Nuorisotyön arvioiva toimintakertomus 2011.)

Miten siis on, kuinka nuorisotyöhön osallistuvat seurakunnan jäsenet itse sanovat kokeneensa yhteisöllisyyden Malmin nuorisotyössä? On siirryttävä tutkimuksessa eteenpäin ja etsittävä vastauksia tutkimustehtävän, -kysymysten ja -metodologian kautta.

4 TUTKIMUSTEHTÄVÄ

Tämän opinnäytetyön tehtävänä oli selvittää millaisia yhteisöllisyyden kokemuksia Malmin seurakunnan nuorisotyössä mukana olevilla nuorilla ja nuorilla aikuisilla on. Tutkimukseen liittyi yhteisöllisyyden vahvistaminen kehittämällä toimintaa yhdessä nuorten ja nuorten aikuisten kanssa.

Tutkimuksen täsmällinen tutkimuskysymys opinnäytetyössä oli seuraava:

Millaisia käsityksiä, kokemuksia ja odotuksia Malmin seurakunnan nuorisotyön kehittämisprojektiin osallistuvilla nuorilla ja nuorilla aikuisilla on yhteisöllisyydestä?

Tutkimustehtävän tarkentavina alakysymyksinä toimivat seuraavat kysymykset:

1. *Kuinka nuoret ja nuoret aikuiset kokevat yhteisöllisyyden toiminnan sisällä?*
2. *Kuinka nuoret ja nuoret aikuiset käsittävät yhteisöllisyyden ryhmään kuulumisena ja samaistumisena?*
3. *Kuinka nuoret ja nuoret aikuiset kokevat yhteisöllisyyden seurakunnan jäsenenä?*

Teoreettinen viitekehys avaa tutkimustehtävän kannalta merkittäviä käsitteitä. Tutkimuskysymyksestä nousevat teoreettisessa viitekehyksessä käsitellyt yhteisöllisyyden käsitykset, kokemukset ja odotukset. Näitä keskeisiä käsitteitä käytetään tulokulmina selvitettäessä nuorten ja nuorten aikuisten ajatuksia yhteisöllisyydestä.

Revon (2010) väitöskirjassa Elina Nivala selittää yhteisöjen kolmea erilaista muotoa. Ensimmäinen on muodollinen yhteisö, jossa yhteisön jäsenet ovat samassa ryhmässä ilman syvempää yhteenkuuluvuuden tunnetta. Tässä työssä muodollisella yhteisöllä tarkoitetaan sitä, miten nuoret kokevat yhteisöllisyyden nuorisotyön toiminnan sisällä. Toisena muotona Nivala esittää toiminnallisen yhteisön, jossa yhteisöllisyys rakentuu vuorovaikutuksen kautta ja jäsenet tuntevat yhteenkuuluvuuden tunnetta. Tässä työssä toiminnallisella yhteisöllisyy-

dellä kuvataan ryhmään kuulumista ja samaistumista. Kolmantena muotona Nivala esittää symbolisen yhteisön, jolla tässä työssä kuvataan henkistä ja hengellistä yhteisöllisyyttä tunnetta. Symbolinen yhteisö jakaa Nivalan mukaan aatteellisen maailman, ja siten on perusteltua liittää erityisesti hengellisen yhteisöllisyyden kokemus seurakunnan jäsenenä tähän määritelmään kiinni. (Repo 2010, 4.)

Tutkimuksen kehittämishankkeen kannalta on oleellista nostaa esiin osallisuuden merkitys tässä tutkimuksessa. Osallisuudella ja syrjäytymisellä tässä työssä tarkoitetaan Kivilaakson näkemyksen mukaista kokemusta, jolloin yhteisön jäsen kokee olevansa osaton tai osallinen yhteisestä hyvästä (Kivilaakso 2009).

Teorian ja tutkimustulosten rajapinnalla on hyvä huomioida, että tässä työssä toimintatutkimuksen teoreettista viitekehystä esitellään tutkimuksen metodologian alla. Tutkimuksen toteuttamisessa sivulla 36 kuvataan tarkasti tutkimuksen etenemistä käytännön tasolla. Se heijastelee toimintatutkimukselle asetettua teoreettista viitekehystä ja sykliä.

Tutkimuksen teoriaan ei valittu kehittämisen määrittelyä. Työn päämääränä oli tutkia yhteisöllisyyden käsityksien ja kokemuksia, ja siten kehittää paikallistason yhteisöllisyyttä. Merkittävänä tavoitteena ei täten ollut kehittämismetodin tutkiminen. Valinnan ulkopuolelle jäi samoin suoranainen ennaltaehkäisevä nuorisotyö. Perusteluna voidaan pitää yhteisöllisyyden keskiötä. Ennaltaehkäisevän nuorisotyön keskiössä toimii päihdetyön menetelmät ja näiden näkökulmien avaaminen olisi jo tuonut liikaa sivuraiteita tämän opinnäytetyön sisältöön.

5 TUTKIMUKSEN METODOLOGIA JA TOTEUTTAMINEN

Tämä tutkimus on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Yksinkertaisimmillaan se tarkoittaa aineiston kuvaamista ”ei numeraalisesti” eli se on kirjoitettua tekstiä (Eskola & Suoranta 1998, 13,15). Opinnäytetyön metodisena välineenä toimii toimintatutkimus sen tutkivan ja kehittävän otteensa vuoksi.

Tässä kappaleessa esitellään toimintatutkimuksen lähtökohtia, pohditaan toimintatutkimusta osallistavana menetelmänä sekä tutkijan roolia toimintatutkimuksessa. Tutkimuksen toteuttamisen kuvaukseen sisältyy kenttätöiden kokemuksia ja aineiston keruuta. Tutkimusprosessia kuvataan tässä kappaleessa jäsennellysti, jotta kehittämisen ja tutkimuksen suhdetta on mahdollista arvioida myös opinnäytetyötä lukiessa.

5.1 Toimintatutkimus

Cohen & Manionin mukaan Kurt Lewin kehitti 1940-luvulla action research -käsitteen. Lewinin johdonmukainen pyrkimys toiminnan yhteisvastuulliseen kehittämiseen sisälsi toimintatutkimuksen seuraavia tunnuspiirteitä: demokraattisuus, osallistuminen sekä vaikuttaminen. (Aaltola & Syrjälä 1999, 13.) Toimintatutkimus on yleiskäsite sellaisille tutkimuksellisille tulokulmille, joissa tutkimuskohteeseen pyritään vaikuttamaan tavalla tai toisella ja samalla tekemään käytäntöön kohdistuva interventio. (Eskola & Suoranta 1998, 128.)

Tutkimusstrategian näkökulmasta toimintatutkimus pyrkii saamaan käytännön toiminnan ja teoreettisen tutkimuksen vuorovaikutukseen. Se ei ole kiinnostunut siitä miten asiat ovat, vaan ennen kaikkea siitä miten niiden tulisi olla. (Aaltola & Syrjälä 1999, 13, 21). Toimintatutkimus on osallistava tutkimus. Siinä ei ensisijaisesti ole kyse tutkimusmenetelmästä, vaan tavasta lähestyä tutkimuskohdetta. Osallistajat joutuvat sosiaalisessa vuorovaikutuksessa muiden kanssa pohtimaan omia arvojaan, käsityksiään ja taitojaan. Toimintatutkimuksesta sanotaankin, että se on perusluonteeltaan sosiaalinen prosessi. Tällaisesta mene-

telmästä on erityisesti hyötynyt kasvatusalan tutkimukset. (Aaltola & Syrjälä 1999, 14.) Osallistuvuus on muutenkin tärkeää huomattavalle osalle kvalitatiivisia tutkimuksia (Eskola & Suoranta 1998, 16).

Toimintatutkimuksen osallistujien tulee olla tietoisia tutkimuksen luonteesta. Tutkimus tapahtuu avoimena prosessina, jossa jäsenet tiedostavat tutkimuksen tavoitteet ja tekevät yhteistyötä tavoitteiden saavuttamiseksi. Tällaista mallia Grönfors kuvaa toimintatutkimuksen ohella vaikutus- ja aktiotutkimuksen nimikkeillä sekä osallistavan havainnoinnin käsitteellä. (Eskola & Suoranta 1998, 128.)

Kurt Lewinin mukaan toimintatutkimukselle on tyypillistä, että siinä pyritään löytämään uusi suhde kokemukseen nähden. Se on luonteeltaan refleksiivinen prosessi, jossa suunnittelu, toiminta, havainnointi sekä reflektointi seuraavat jatkuvasti toisiaan spiraalin tavoin. (Aaltola & Syrjälä 1999, 18.) Samalla mahdollistuu toimintatutkimuksen itseään korjaava luonne (Kiviniemi 1999, 68).

Toimintatutkimukseen liittyy paljon haasteita. Ensimmäisenä mainittakoon Jyrkämän eettinen pohdinta siitä, kuka on oikeutettu määrittelemään, mikä on yhteisön hyväksi. Toimintatutkimuksen interventio puuttuu yhteisön elämään ja siksi on syytä kysyä, millaisia tavoitteita tutkimuksella on ja mistä arvoista se nousee. Toisaalta tulee ratkaista, mikä tutkimuksessa on toimintaa ja mikä tutkimusta. Jos näin ei tehdä, voi tutkija samaistua liikaa tutkimuskohteeseensa ja tieteellisen tutkimusraportin kirjoittaminen hankaloituu. (Eskola & Suoranta 1998, 130-131.) Kolmantena ongelmana voi olla toimintatutkimukseen osallistuvien suhteiden takerteleminen ja toisinaan koko ryhmä voikin hajota. Toimivuuden kannalta olennaiseksi osaksi nousee vastavuoroisuus. Kriittisyysperiaatetta rikotaan, mikäli osallistujien motivaatiota nostetaan vesittämällä tuloksia. Jean-Francois Lyotardin teesin mukaan tutkimuksen tehtävä on tehdä tuntematon tutuksi ja samalla tunnettu tuntemattomaksi eli asettaa tutut kuviot suurenuslasin alle. (Arnkil 2005, 179-180).

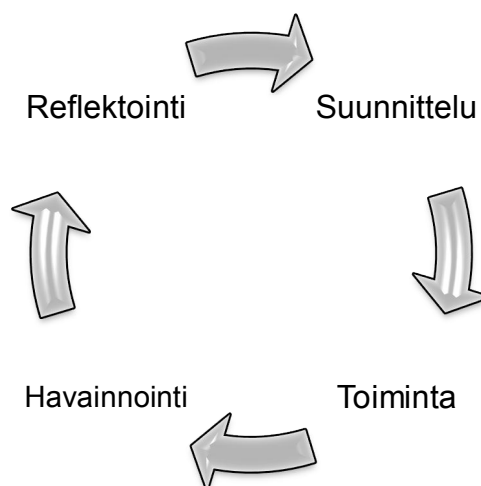
Tutkijan rooliin liittyvät haasteet voivat vaihdella tutkimuksen aikana. Toisinaan tutkija osallistuu aktiivisena toimijana toimintaan ja toisinaan hän tekee havain-

toja tutkittavasta kohteesta ulkopuolisena henkilönä. Usein rooli on jotain näiden kahden esimerkin väliltä. Haastellisimpana ja samalla antoisimpana vaihtoehtona pidetään sitä, että tutkija voittaa ryhmän luottamuksen ja ryhmän sisältä käsin tekee havaintoja ja haastatteluja. (Eskola & Suoranta 1998, 100,102.) Objektiivisena ohjeena on auki kirjoittaa tutkimus ulkopuolisen ja puolueettoman katsojan roolista. (Eskola & Suoranta 1998, 17.) Toimintatutkimus on kuitenkin yhteisöllinen prosessi. Jyrkämä esittää, että tutkijan rooli toimintatutkimuksessa on syytä selkeyttää eli missä määrin tutkija on osallistuja ja missä toimija. (Kiviniemi 1999, 64-65.)

Tutkija kohtaa roolissaan myös muita ei vielä mainittuja eettisiä kysymyksiä. Näihin kysymyksiin tutkijan on syytä suhtautua vakavasti. Eettisiin kysymyksiin palataan tuonnempana.

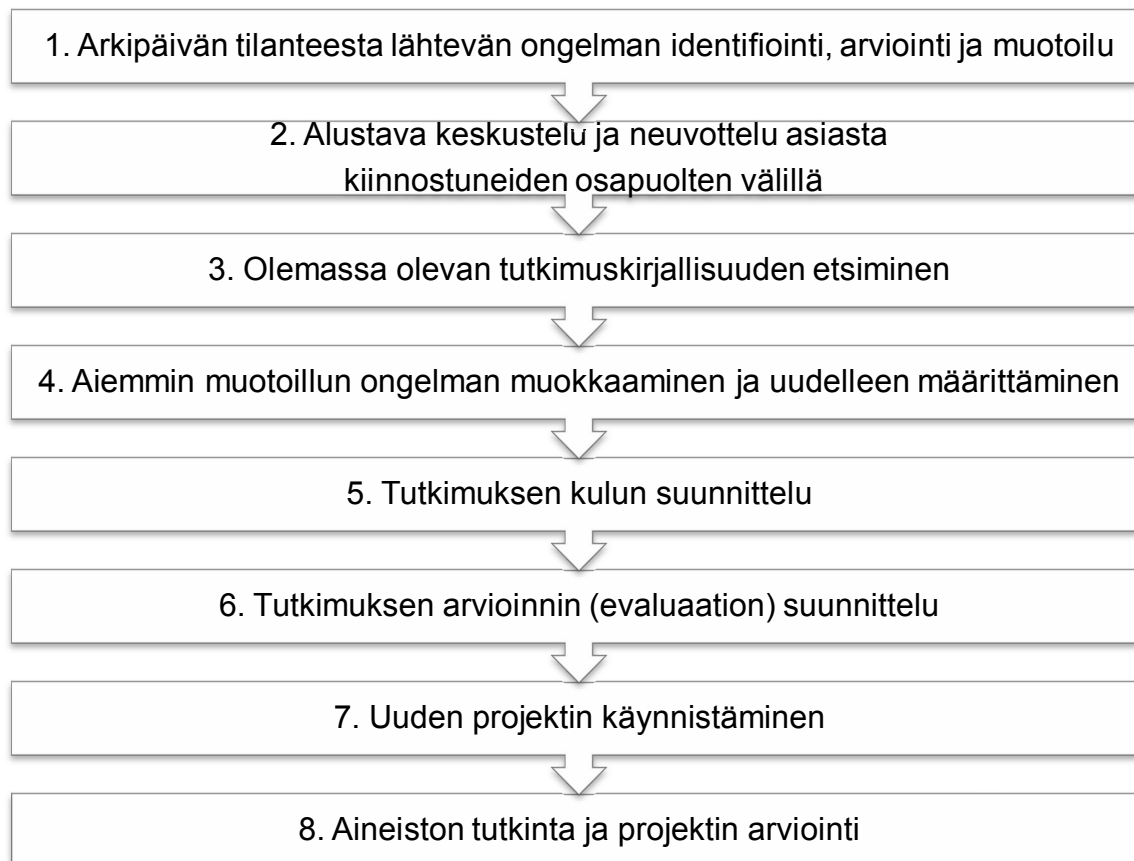
5.2 Toimintatutkimuksen sykli ja eteneminen

Toimintatutkimukselle keskeistä on jatkuminen, josta tavallaan neuvotellaan koko prosessin ajan (Arnkil 2005, 179). Teemu Rantanen (2009) kuvaa toimintatutkimuksen sykliä yksinkertaisella tavalla (kuvio 2), jossa sykli on jatkuva.



KUVIO 2. Toimintatutkimuksen sykli (Rantanen 2009)

Käytännössä tutkimus lähtee liikkeelle suunnittelusta, tutkimuskysymysten luomisesta sekä keskusteluista yhteistyökumppaneiden kanssa. Toimintatutkimuksen kulkua voidaan havainnoida Cohenin ja Manionin seuraavasti (kuvio 3). (Metsämuuronen 2006, 104-105).

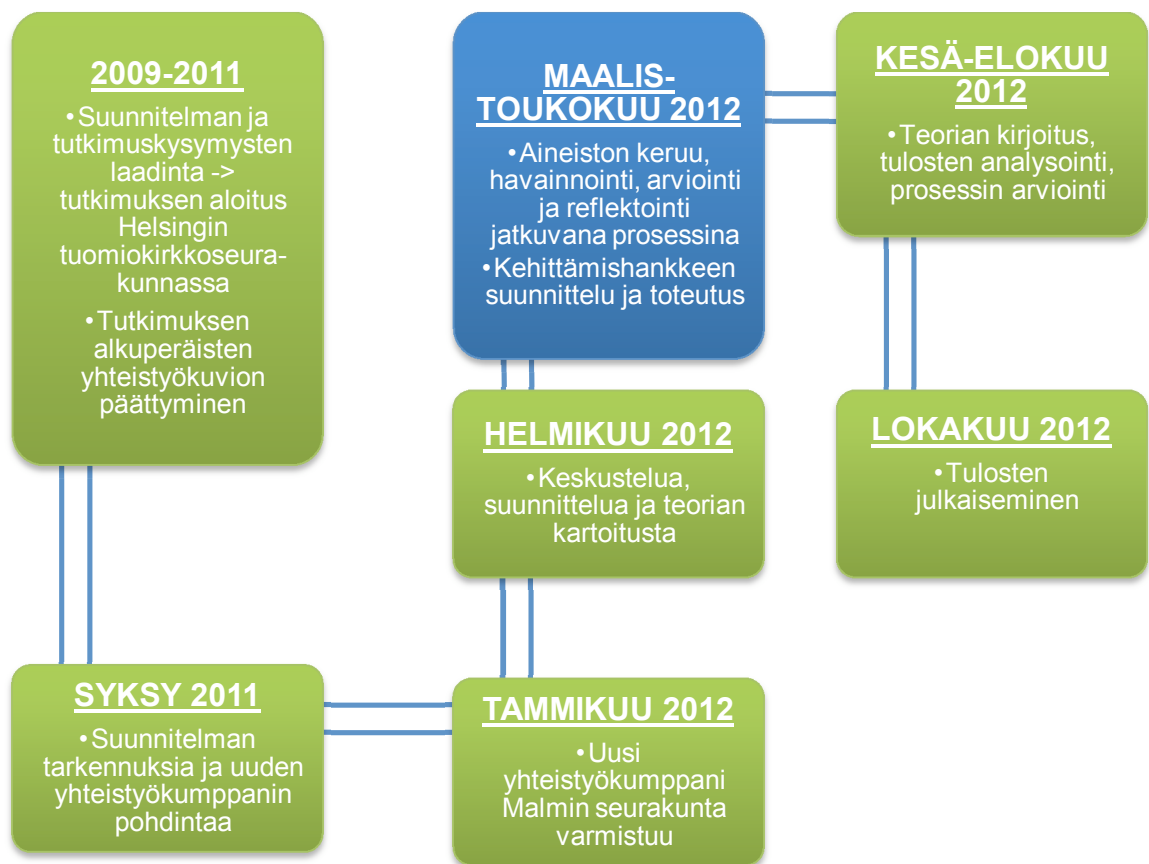


KUVIO 3. Toimintatutkimuksen kulku (Metsämuuronen 2006, 105)

Toimintatutkimusmenetelmässä kritiikkiä herättää tutkimuksen kohde, joka on aina erityisen sidottu ja otanta on rajallista. Cohen ja Manion mukaan tämä kritiikki ei ole asianmukaista, sillä toimintatutkimukseen voidaan liittää laajoja otoksia. Ristiriidan selvittämiseksi ei ole suoraa tietä, sillä useimmiten juuri toimintatutkimuksella on sumeasti määritetyt tavoitteet ja metodit. Väitetään myös, että yhteistyö tutkimuksen tutkijan ja toimijoiden välillä voi olla tutkijariippuvaista eikä tasavertaista dialogia. On myös sanottu teorian ja tulosten jäävän helposti irrallisiksi osioiksi eikä aikaisempia tutkimustuloksia olla osattu hyödyntää toimintatutkimuksissa oikein. (Metsämuuronen 2006, 105-106.)

5.3 Toimintatutkimuksen ja aineistokeruun toteutus

Tämän opinnäytetyön toimintatutkimus kehittämishankkeineen toteutettiin Malmin evankelis-luterilaisen seurakunnan nuorisotyössä keväällä 2012. Taustalla oli Helsingin tuomiokirkkoseurakunnassa aloitettu toimintatutkimus, joka kariutui työpaikkavaihdoksen myötä. Tutkimusaineistoa kerättiin Malmin seurakunnassa pieneltä ryhmältä ja kevään lopulla toimintatutkimusryhmä toteutti yhteisöllisyyttä vahvistavan tapahtuman. Toimintatutkimuksen aikataulu (kuvio 4) antaa yleiskuvaa prosessin vaiheista.



KUVIO 4. Toimintatutkimuksen aikataulut

Uuden työelämäyhteiskumppanin vaihtamiseen kuului vierailu nuorisotiimin kokouksessa aihetta esitellen ja tarvetta kartoittaen. Osa nuorisotiimin jäsenistä piti tutkimusta selvästi tarpeellisena ja kertoi näkökulmia tutkimuksen tekemiseen. Tiimin toivetta kunnioittaen nuoria kutsuttiin mukaan avoimesta toiminnas-

ta. Virallisina kutsujina toimivat nuorisotiimin jäsenet. Jokaisen tavoitteena oli kutsua ryhmään mukaan kaksi nuorta. Kutsut tapahtuivat pääosin tekstiviestillä henkilöille, joiden kukin työntekijä arveli olevan potentiaalinen osallistuja. Kutsuja lähti arviolta noin 50 kappaletta. Samaan aikaan ensimmäiset suunnitelmat tapaamisista olivat viimeistelyä vaille valmiita. Suunnitelmat jätettiin avoimeksi mahdollisia muutoksia varten. Ensimmäisessä tapaamisessa osallistujat kuulivat tutkimuksen luonteesta sekä kertoivat omia toiveita tutkimukseen liittyen. Samalla ajatus yhteisöllisen kehittämishankkeen suunnittelemisesta lähti liikkeelle. (Tutkimuspäiväkirja 2012.) Prosessin alkua kuvaa myös kysymykset riittävästä aineistonkeruusta ja siihen liittyvistä menetelmistä.

Laadulliselle tutkimukselle on perinteistä, että aineistonkeruumenetelmä rakentuu haastatteluista, havainnoinneista, tutkimuspäiväkirjasta, kuvamateriaalista ja esimerkiksi yleisönosastokirjoituksista (Eskola & Suoranta 1998, 16). Tässä tutkimuksessa aineistoa lähdettiin keräämään hyödyntämällä etnografista lähestymistapaa. Etnografisella lähestymistavalla tarkoitetaan ennen kaikkea kokemalla oppimista kyselemällä ja kuuntelemalla. Samoin etnografiselle lähestymistavalle olennaista on keskusteluiden, havainnointien ja haastatteluiden toiminta tutkimuksen pääasiallisena aineistona. Etnografiassa tutkija elää tutkimuskohteensa arkea tietyn ajanjakson ajan ja oppii sisältä päin yhteisön ajattelun- ja toimintatapoja. (Eskola & Suoranta 1998, 106.) Laadullista tutkimusaineistoa voi kerätä myös lomakekyselyiden kautta. Lomaketutkimuksen periaate on esittää vastaajalle mahdollisimman neutraalisti muotoiltuja kysymyksiä. Näin saadaan ensikäden tietoa vastaajalta itseltään. (Alasuutari 2011, 110.)

Aineistoa opinnäytetyöhön kerättiin lomakekyselyillä (liite 2), ryhmähaastatteluilta, ryhmäkeskusteluja kirjaamalla ja havainnoimalla. Tutkimusaineistoa ja yhteisöllisyyden kehittämistä suunniteltiin sekä toteutettiin kaiken kaikkiaan 16:ssä eri tilaisuudessa. Aluksi ryhmän tapaamiset olivat kestoaltaan 60 minuuttia, mutta ryhmän toiveesta niitä pidennettiin 90-120 minuuttia kestäviksi kokonaisuuksiksi. (Tutkimuspäiväkirja 2012.)

Jokaisella tapaamiskerralla oli oma tavoitteensa aineiston keruulle ja/tai kehittämishankkeen rakentamiselle. 5. kuvio osoittaa otsikkotasolla toimintatutkimus-

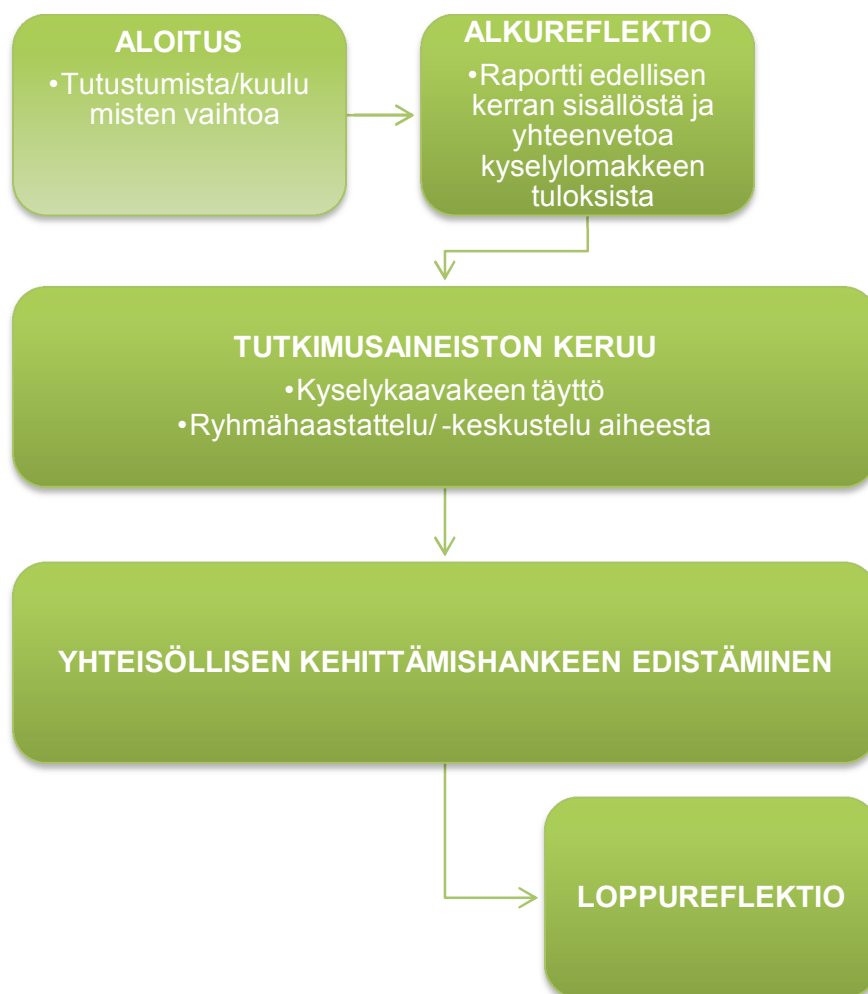
ryhmän tapaamisten sisältöä ja aineistonkeruumenetelmää. Suunnitelmat ryhmien tapaamisiin olivat lähtökohdiltaan avoimia. Jokainen tapaamiskerta tutkimusryhmän kanssa muutti tutkimuksen ja kehittämishankkeen kurssia, mutta ei tavoitteita. Kehittämishankkeen edistäminen eli tulevan yhteisöllisyyttä vahvistavan tapahtuman suunnittelu tarkentui jokaisen tapaamisen jälkeen. Ideoiden tarkentumista edesauttoi tutkimuksen aikana ryhmälle annettu väliraportti asioiden sen hetkisestä tilanteesta. Myös toimintatutkimukselle ominaisen syklin (kuvio 2) pyörähtäessä ympäri jokaisen tapaamiskerran päätteeksi luotiin seuraavan ryhmätapaamisen tavoitteita ja menetelmiä. Tutkijan tekemää havainnointia sisältyi jokaiseen tapaamiskertaan lukuun ottamatta ryhmän itsenäisiä tapaamiskertoja. (Tutkimuspäiväkirja 2012.)



KUVIO 5. Toimintatutkimusryhmän tapaamiset

Tutkijan reagointi tutkimusaineistosta esiin nouseviin kriittisiin osioihin ja siitä nousevan aineiston lisähankinta tutkimuksen edetessä on perusteltua (Kiviniemi 1999, 74). Joidenkin teemojen kohdalla vastauksia tutkimustehtävään haettiin lisää jatkamalla ryhmäkeskusteluja tai teettämällä lomakekyselyjä samasta aiheesta uudelleen (Tutkimuspäiväkirja 2012). Taustalla toimivan avoimen tutkimussuunnitelman tavoitteena oli tukea aineistonkeruun, analyysin, tulkinnan ja raportoinnin yhteen kietoutumista (Eskola & Suoranta 1998, 16).

Esimerkkinä tapaamisten sisällöstä tehty kuvaus esitellään kuviona 6. Kuvio antaa suuntaa tutkimuksen aineistonkeruun ja kehittämishankkeen suhteesta. Suurempi laatikko kertoo suuremmasta ajankäytöstä asian parissa. Toisinaan tutkimusaineiston keruu ja yhteisöllisen hankkeen edistäminen kietoutuivat tiiviisti toisiinsa, jolloin kehittämiseen liittyvä ylöskirjattu keskustelu toi lisää tutkimusaineistoa analysoitavaksi. Esimerkkinä tästä toimii hetki, kun ryhmäkeskustelussa pohdittiin fiktiivisen 15-vuotiaan nuoren kokemusta ryhmään kuulumattomuudesta. Vastauksena tähän yksi osallistujista mietti olisiko nuori yksinäinen tai olisiko hänellä yksittäisiä kavereita. Pohdinta jatkui saman osallistujan puheenvuorona ja hän ehdotti, että tällainen nuori voisi tulla järjestämämme tapahtumaan. Tästä seurasi oivallus tapahtuman kohderyhmästä. (Ryhmähaastattelun materiaalia 2012.)



KUVIO 6. Toimintatutkimusryhmän tapaamisten runko

Tapaamisten alussa käytettiin aikaa yleiselle yhteisöllisyyden pohdinnalle. Keskusteltiin siitä, mitä hyvä yhteisöllisyys on ja kuunneltiin, mitä muut ryhmän jäsenet ajattelevat asiasta. Näin saatiin ratkaistua millaista yhteisöllisyyden vahvistamista Malmin nuorisotyössä osallistujien mielestä kaivataan. Osallistujien aktiivisuutta yhteiseen keskusteluun lisäsi heidän itsensä kehittämät kysymykset yhteisöllisyyden konkretisoitumisesta. Näiden osallistavien kysymysten kautta ryhmäkeskustelu sai uutta puhtia ja lopulta ryhmän yhteinen näky yhteisöllisyyden kehittämisestä kirkastui. Visiona useiden tilaisuuksien sijaan päätettiin toteuttaa yksi ryhmän ideoima ja toteuttama yhteisöllisyyttä vahvistava tapahtuma Malmin seurakunnan nuorisotyössä. (Tutkimuspäiväkirja 2012.)

Nuorilla oli avoin mahdollisuus päästä kehittämään nuorisotyön yhteisöllisyyttä demokratian keinoin. Jokaisella tapaamiseen osallistuneella nuorella ja nuorella

aikuisella oli mahdollisuus vaikuttaa päätöksentekoon. Tutkijan rooliksi jäi esittää tarkentavia kysymyksiä ja toisinaan kannustaa luottamaan omiin ideoihin. Näistä keskusteluista luotiin pohja aina seuraavan kerran kysymyksiin ja aineistonkeruun tavoitteisiin. Yhteisöllisyyden kehittämishankkeessa 25.5.2012 toimintatutkimusryhmän jäsenet pääsivät testaamaan omia ideoitaan käytännössä. Ehdotukset kuitenkin esiteltiin ensin nuorisotiimille (liite 3) ennen yhdessä suunnitellun tapahtuman järjestämistä. Tapahtuma piti sisällään tutkimusprosessin aikana yhteisöllisyyden kannalta tärkeäksi nähtyjä teemoja. Kehittämisryhmä itse vastasi tapahtuman tiedottamisesta itsenäisesti ja sisällön toteutuksesta yhdessä kahden nuorisotiimissä työskentelevän työntekijän kanssa. Käytännössä ilta piti sisällään tutustumista, pienryhmätoimintaa, rasteja, ruokailua. Illan päätti työntekijöiden ja yhden nuoren aikuisen pitämä hartaus. Lopuksi illaan osallistuneilla oli mahdollisuus täyttää palautekaavake illan kulusta. (Tutkimuspäiväkirja 2012.)

5.4 Toimintatutkimukseen osallistunut kehittämisryhmä

Tutkimukseen osallistunut kehittämisryhmä koostui Helsingissä sijaitsevan Malmin seurakunnan nuorista ja nuorista aikuisista. Helsingin väestörakenteessa vuonna 2012 on tilastoitu, että Helsingissä asuu noin 45 000 12-19-vuotiasta nuorta (Helsingin kaupungin tietokeskus 2012). Toimintatutkimusryhmään osallistui alkujaan kuusi helsinkiläistä nuorta ja nuorta aikuista, joista yksi jäi pois kesken matkan. Tutkimusryhmän osallistujat olivat iältään 15-26-vuotiaita, joista kaksi poikaa ja neljä tyttöjä. He edustivat omalla panoksellaan Malmin seurakunnan nuorisotyön kävijöitä.

Kyselylomakkeista selvisi, että yhdistävänä tekijänä kaikille kuudelle osallistujalle oli kokemukset Malmin seurakunnan nuorisotyöstä joidenkin kuukausien tai useiden vuosien ajalta. Kolme osallistujaa vastasi kysymykseen seurakuntaaktiivisuudesta Malmin seurakunnan toiminnassa. Keskiarvoksi muodostui 14 käyntiä/3kk yleisessä toiminnassa ja seurakunnan nuorisotyössä 16 käyntiä/3kk.

Ryhmältä kysyttiin kyselylomakkeella toiveita ensimmäisellä kokoontumiskerralla. Nämä kommentit kertovat nuorten omia odotuksia toimintatutkimusryhmältä ja siten kertovat osallistujien tausta-asenteista tutkimusta kohtaan.

Pyytäisin, että kaikkia kunnioitetaan. (Kehittämishankkeeseen osallistunut nuori/nuori aikuinen)

Haluaisin että kaikilla on hyvä olla. (Kehittämishankkeeseen osallistunut nuori/nuori aikuinen)

Toivon, että omista kokemuksista voi vapaasti kertoa (avoin ilmapiiri). (Kehittämishankkeeseen osallistunut nuori/nuori aikuinen)

Olisi kiva järjestää joku tapahtuma muille srk-nuorille, mutta en tiedä minkälainen tapahtuma ☺. (Kehittämishankkeeseen osallistunut nuori/nuori aikuinen)

Osallistujat eivät prosessin alussa tunteneet toisiaan. Muutamilla oli hyvät kaverisuhteet toistensa kanssa jo ennen tutkimusryhmän ensimmäistä tapaamista. Kukaan ei opiskellut samassa koulussa tai työskennellyt samassa työpaikassa toisen tutkimusryhmäläisen kanssa. Erään osallistujan kyselylomakevastaus ensimmäiseltä tapaamiskerralta kertoo kaverisuhteiden mahdollisesta vaikutuksesta ryhmän yhteishenkeä kohtaan:

Toivoisin, että vanhat kaverisuhteet eivät liikaa vaikuta uusiin ihmisiin tutustumisessa. (Kehittämishankkeeseen osallistunut nuori/nuori aikuinen)

Ryhmällä ei siten ollut alkuun vahvaa keskinäistä luottamusta, joka osaltaan olisi vauhdittanut tutkimusaineiston kertymistä. Tutustumiseen ja sitä kautta luottamuksen vahvistamiseen käytettiin aikaa koko tutkimusprosessin ajan. Kehittämisryhmän keskinäinen luottamus vahvistui prosessin aikana. (Tutkimuspäiväkirja 2012.)

Osallistujien aktiivisuus eri tapaamiskerroilla oli vaihtelevaa. Kertyneessä aineistossa on puutteita, sillä osa osallistujista ei syystä tai toisesta täyttänyt kaikkia kyselylomakkeita tai eivät päässeet osallistumaan jokaiseen keskusteluun. Toisinaan jonkun piti lähteä kesken tapaamisen omille menoilleen. Näin ollen osallistujien ääni eri teemoihin liittyen on juuri sen näköinen, kuin paikalla olleet osallistujat ovat asian ilmaisseet. Yhteisöllisyyden kehittämishankkeen ideat ja

toteutus muotoutuivat myös läsnä olleiden näköisiksi. (Tutkimuspäiväkirja 2012.)

5.5 Tutkimusaineistosta kohti tuloksia

Kehittämishankkeeseen osallistuneet nuoret synnyttivät keskusteluillaan, vastauksillaan ja toiminnallaan materiaalia litterointia varten. Litteroinnilla on oleellinen osuus analysoinnin alkuvaiheessa. Litteroinnilla tarkoitetaan aineiston muuttamista tekstitiedostoiksi. Litteroinnin tarkkuus määritetään suhteessa tutkimusintressiin ja analyysin tarkkuustasoon. (Hyvärinen, Nikander & Ruusuvuori 2010, 12-13; 33.) Suurin osa keskusteluiden ja ryhmähaastatteluiden kirjaamisesta tapahtui reaaliajassa. Yhdellä kerralla käytettiin videointia, joka litteroitiin sanatarkasti. Useat keskustelut ja ryhmähaastattelut pyrittiin kirjaamaan sanasta sanaan, mutta se osoittautui keskustelua hidastavaksi toiminnaksi. Lopulta kirjattiin useiden keskusteluiden pääpiirteet ylös keskustelun etenemiseksi. Kirjattu materiaali luettiin ryhmän kesken yhdessä läpi oikaisten mahdolliset kirjajaan tekemät tulkinnot. (Tutkimuspäiväkirja 2012.) Päätepisteessä kaikki materiaali koottiin yhteen tekstitiedostomuotoon, josta käytetään nimeä tutkimusaineisto. Tutkimusaineistoa kertyi kaiken kaikkiaan 47 tekstisivua pitäen sisällään kirjatut ryhmähaastattelut, keskustelut, lomakevastaukset ja tutkimuspäiväkirjan sekä tutkijan tekemät havainnot.

Aineiston käsittelyvaiheessa tutkija voi perustellusti rajata pois tarpeetonta materiaalia, jos osa aineistosta vastaa paremmin tutkimuskysymykseen. Ylimääräistä aineistoa karsittaessa on tärkeä varmistaa, ettei oleellinen informaatio karsiudu epäoleellisen mukana. Lopullisen rajauksen tulee olla johdonmukainen ja perusteltu (Vilka 2009, 140 & Hyvärinen, Nikander & Ruusuvuori 2010, 15.) Käsittelyvaiheen tavoitteena on aineiston systemaattinen läpikäynti tutkimusongelman, käsitteiden ja lähtökohtien määrittämällä tavalla. (Hyvärinen, Nikander & Ruusuvuori 2010, 18). Opinnäytetyöstä rajattiin ylimääräistä aineistoa pois. Tutkimusaineiston ulkopuolelle jäi kuvamateriaalia osallistujien aikaansaannoksista mm. käsittekarttoja ja tapahtumaan liittyviä mainoksia sekä muita vastaavia tuotoksia sekä tapahtuman palautteita, joita kertyi kahdeksan kappaletta (liite

3). Näitä materiaaleja ei käytetty analysointiin niiden sisältämän vähäisen informaation tai eettisten kysymysten vuoksi. Ne toimivat kuitenkin tutkimuksen raportointivaiheessa antamaan tutkijalle lisätukea luotettavuuden vahvistamiseksi. Opinnäytetyön aineiston keruussa ei hyödynnetty mahdollisuutta, jossa osallistajat itse keräävät aineistoa.

Tutkimuksessa aineiston analysointimenetelmänä toimi laadullisen tutkimuksen sisällön analyysi. Kansainvälisesti se tunnetaan termillä ”temaattinen analyysi” ja se on yksi laadullisen tutkimuksen menetelmistä. Sen perustehtävänä on löytää merkityssuhteita ja -kokonaisuuksia ja esittää ne sanallisesti (Hyvärinen, Nikander & Ruusuvuori 2010, 19; Vilka 2009, 139-140.) Aineiston analysoinnin tavoitteena on siis selvittää keskeiset kategoriat, joiden varaan analysointi voidaan rakentaa. Yhteisöllisessä tutkimuksessa on huomioitava muidenkin, kuin vain tutkijan oma ääni raportoinnissa. Tutkijan haaste on saada osallistujien ääni esiin raportissa. Toisaalta raportoinnin tekeminen yhdessä osallistujien kanssa lisää analyysivaiheen luotettavuutta. Osallistujia voidaan myös pyytää arvioimaan raportin sisältöä luotettavuuden lisäämiseksi. (Kiviniemi 1999, 77-78 & 80-81.)

Tutkimusaineiston analysointiprosessi lähti käyntiin jo tutkimusryhmän kokoontumisissa, jossa kerättyä aineistoa refleктоitiin ryhmän keskuudessa. Kokoontumisten jälkeen aineistoa alustavasti analysoitiin vielä tutkijan toimesta seuraavaa tapaamiskertaa varten (Tutkimuspäiväkirja 2012.) Käytännössä nämä kokoontumisissa aloitetut analysoinnit antoivat suuntaviittoja tutkijan tekemään lopulliseen analysointiin ja johtopäätöksiin. Kuitenkin ennen johtopäätöksiin pääsemistä oli aika aloittaa laajamittainen analysointi.

Tuomen ja Sarajärven mukaan tutkimusprosessin analyysivaiheessa tiivistämisen jälkeen tutkimusaineisto ryhmitellään uudeksi johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi. On perusteltua ymmärtää ettei pelkkä luokittelu tarkoita tutkimuksen analysoinnin päättymistä. Luokittelu voidaan laskea yhdeksi osaksi analyysiprosessia. Luokat nimetään parhaiten kuvaavalla ”kattokäsitteellä” ja lopulta näistä muodostuu käsitteitä tai teoreettinen malli. Merkityskokonaisuutta pyritään ymmärtämään saadun tuloksen avulla. (Vilka 2009, 140 & Hyvärinen, Nikander &

Ruusuvuori 2010, 11-12; 19.) Käytännössä opinnäytetyön lopullinen tutkimusaineisto meni seuraavan ”analyysimankelin” (kuvio 7) läpi. Suurimman osan tutkimuksen analysoinnista tutkija suoritti itsenäisesti. Luokittelua tarkasteltiin loppumetreillä tutkimuskysymysten valossa.



KUVIO 7. Analyysimankeli

6 TULOKSIA YHTEISÖLLISYYDEN RAKENNUSTYÖMAALTA

Tässä kappaleessa esitellään tutkimuksen tuloksia. Osallistujien omaa ääntä on pyritty tuomaan toisinaan esiin tutkimustulosten yhteyteen. Tuloksia tulkitaan teoreettisen viitekehyksen valossa Diakonia-ammattikorkeakoulun opinnäytetyölle tyypilliseen tapaan seuraavassa kappaleessa eli johtopäätöksissä (Eerola-Ockenström, Kalmari & Kiviranta 2010, 70).

Tutkimustulosten kokonaiskuvassa on eroteltavissa vastaajien yleisiä käsityksiä yhteisöllisyyden ilmiöstä ja niiden erityispiirteistä Malmin seurakunnan nuorisotyössä. Tutkimuksessa selvisi miten vastaajat käsittävät yhteisöllisyyden ilmiönä ja millaisista tekijöistä hyvä yhteisöllisyys nuorten ja nuorten aikuisten mielestä Malmilla rakentuu.

6.1 Yleiskuva tutkimustuloksista ja yhteisöllisyyden kokemuksista

Tutkimusaineisto toi esiin mielenkiintoisia tuloksia. Malmin nuorisotyössä nuoret ja nuoret aikuiset etsivät yhteisöllisyyden kokemuksia ja kaipaavat havainnoinnin mukaan jonkinlaista me-hengen nostatusta. Samoin suurempi paikallistason kysymys heijastuu seurakunnan laajasta jäsenmäärästä. Miten yhteisöllisyyttä rakennetaan seurakunnassa, jossa on huomattavan suuri määrä jäseniä?

Tutkimusaineiston kokonaiskuvaa arvioidessa voidaan karkeasti sanoa yhteisöllisyyden rakentuvan vastaajien mukaan yhteisön ilmapiiristä, yhdessä tekemisestä, jäsenen ja yhteisön asenteista sekä vuorovaikutuksesta. Seurakunnallisenä erityispiirteinä ryhmähaastattelun ja lomakevastauksien mukaan pidetään hengellisen elämän tasoa, jossa kokemukset arvomaailman jakamisesta vahvistavat osallisuuden kokemusta yhteisön sisällä. Erityisesti seurakunnan nuorisotyössä työntekijöiden suhteen on olemassa konkreettisia odotuksia, joiden ajatellaan vaikuttavan yhteisöllisyyden rakentumiseen.

Yhteisöä yhdistävää tekijää voidaan etsiä myös toiminnan merkittävydestä jäsenelleen. Lomakekyselyiden kautta selvisi, että neljä läsnä ollutta osallistujaa kokivat Malmin seurakunnan toiminnan itselleen jokseenkin merkittäväksi ja nuorisotyön toiminnan huomattavasti yleistä toimintaa itselle tärkeämmäksi. Yleisesti Malmin seurakunta oli tarjonnut heille jokseenkin merkityksellisiä yhteisöllisyyden kokemuksia, kun taas nuorisotyöstä saadut kokemukset olivat hyvin merkittäviä osallistujille itselleen.

Tutkimusaineiston keskusteluja sekä lomakevastauksia analysoidessa nousi esiin käsitys, jossa nuoret ja nuoret aikuiset antavat yhteisöllisyyden kokemiselle erilaisia tasoja. Yhteisöllisyyden kokemus voi olla kevyt tai muistoja luova voimakkaampi taso. Tämän tulkinnan mukaan kevyimmän yhteisöllisyyden tasossa jäsenen tarvitsee vain tulla ryhmään, mutta osallisuutta ryhmän toiminnan edistämiseksi ei tarvita. Lähempänä voimakkaampaa yhteisöllisyyden kokemusta ryhmän osallistujat toimivat aktiivisina jäseninä ja edesauttavat ryhmän tavoitteisiin pääsyä. Aktiiviset toimijat voivat toimia tapahtumien järjestelijänä tai jopa pääorganisaattorina. Toisaalta voimakasta yhteisöllisyyden kokemusta voidaan kokea lyhyessäkin hetkessä, joka liittyyt vastausten mukaan uskonelämän hoitamiseen. Yhteisöllisyyden kokeminen on ominaisempaa leirillä kuin kaupungissa. Usein voimakkaampi yhteisöllisyyden kokemus tuottaa myös muistoja, jota osallistuja ajattelee myöhemmin.

Useimmiten yhteisöllisiä kokemuksia leimaa tuttuus ja turvallinen ympäristö. Yhteisöllisyyttä lisääviä tekijöitä voivat tutkimusryhmän keskustelujen ja lomakevastausten mukaan olla myös ulkonäköön liittyvät asiat. Nuoret ja nuoret aikuiset saattavat tuntea yhteenkuuluvuutta myös itselleen täysin tuntemattomien henkilöiden kanssa. Esimerkiksi joukkueen fanipaitaa päällään pitävä henkilö kertoo yhteisestä arvomaailmasta vastauksen antajan kanssa.

6.2 Osallisuuden kokemus yhteisöstä ja sen ilmapiiristä

Yhteisön ilmapiiri määritellään tutkimusaineiston lomakevastausten mukaan käsitteenä, jonka tulee olla avointa ja jäsenistään huolehtivaa. Malmin seura-

kunnan nuorisotyön ilmapiiri on koettu avoimeksi ja Talo paikaksi, jossa jokainen hyväksytään sellaisena kuin on. Ilmapiiriä kuvailtiin myös turvalliseksi ja mukavaksi. Eräässä vastauksessa ilmapiirin kuvattiin tuottavan hyvää oloa jäsenelleen. Ryhmähaastattelussa yksi vastaajista tiivistä ajatuksensa ilmapiirin laadusta ytimekkäästi:

Sellainen yleinen ilmapiiri on sellanen aika salliva, mun mielestä.
(Kehittämishankkeeseen osallistunut nuori/nuori aikuinen)

Yksi vastauksista kertoi, että Malmilla avoin ilmapiiri mahdollistaa kenen tahansa osallistumisen nuorisotyön toimintaan, sillä toiminnassa ei kysellä osallistujan uskonnollista taustaa. Vastaajista viisi antoi avoimuudelle kouluarvosanoja mukaillen keskiarvoksi 8.6. Heidän mukaansa toimintaan ovat kaikki tervetulleita ja jäseniä otetaan yhteisöön empimättä. Toisaalta puuttuviin prosentteihin mahtuu kokemuksia siitä, että ensikertalaiselle toimintaan mukaan tulevalle seurakuntayhteisöön pääseminen voi olla vaikeaa. Lomakekyselystä nouseva informaatio kertoo, että neljä osallistujista antaa nuorisotyön yleiselle ilmapiirille keskiarvoksi 3.75, kun numero viisi kertoo erittäin hyvästä ilmapiiristä.

Vastausten mukaan hyvä yhteisöllisyys vaatii turvallisen ympäristön, jossa yhteisön jäsen voi olla oma itsensä. Ryhmäkeskusteluissa tuli esiin, että Malmin seurakuntataloa pidetään nuorten ja nuorten aikuisen omana paikkana. Talon työntekijöiden esimerkillisyys on auttanut löytämään nuoria oman paikkansa seurakunnassa sekä ylläpitänyt avointa ilmapiiriä. Vastaajien kokemuksen mukaan Talolle on helppo saapua ja siellä tavataan muita seurakuntalaisia. Toisaalta taloa pidetään paikkana, jossa ei näe muita (eri-ikäisiä) seurakuntalaisia. Syyksi epäillään syrjäistä sijaintia.

Unelmien yhteisöllisyyttä rakentaessa vastaajat toivoivat kyselykaavakkeen kautta seurakunnan ilmapiirin pysyvän avoimena ja turvallisena. Ilmapiirin tulee jatkossakin rakentua terveelliselle pohjalle, jossa ketään ei kiusata tai vaadita muuta kuin on. Ketään ei saa jättää yhteisön ulkopuolelle ja toisaalta ketään ei saa pakottaa mukaan toimintaan.

Ryhmähaastatteluista ja kyselykaavakkeista nousseen tiedon mukaan yhteisöön kuuluu, kun saapuu yhteisön keskuuteen. Yleisesti koettiin vaikeaksi olla olematta missään yhteisössä jäsenenä. Liittyminen nähdään vapaaehtoisena jäsenestä lähtevänä prosessina, jossa yhteisö vahvistaa jäsenensä. Yksittäinen jäsen ei kuitenkaan voi määritellä toisen jäsenen liittymistä yhteisöön.

Kyllä se toinen kuuluu tähän yhteisöön, vaikka mä en tuntisikaan häntä. (Kehittämishankkeeseen osallistunut nuori/nuori aikuinen)

Keskusteluissa selvisi, että useat vastaajista pitävät osallisuuden tunteen kokemista tärkeänä ja se liitetään osaksi omaa identiteettiä. Ulkopuolisuuden kokemusta pidetään huonona vaihtoehtona, mutta toisaalta se voi olla vapaaehtoisista. Eräs vastaajista käsitteellisesti ajatuksen ja totesi tällöin puhuttavan yhteisöabsolutismista. Tukijan omiin havaintoihin pohjautuen vain harvoin tutkimusaineistosta nousi esiin käsitteitä, jossa oltaisiin sanallisesti tuotu esiin mehengen leima kuten ”me ja noi muut”.

Osallisuuden kokemusta vahvistaa yhteisön avoin ja jäseniään arvostava ilmapiiri. Osallisuuden kokemista käsiteltäessä nousi myös huoli siitä, miten syrjäytynyt nuori voi päästä osalliseksi seurakunnan nuorisotyön yhteisöllisyydestä. Vastaajien mukaan Malmin seurakunnan nuorisotyössä osallisuuden kokemiseen on vaikuttanut ensisijaisesti jäsenen oma asenne, kiinnostus toisia ihmisiä ja kristinuskoa kohtaan sekä ilmapiirin avoimuus.

Yhteisöstä poistumiseen ei aineistosta noussut vastauksia. Kuitenkin yksi lomakevastaus kertoi, että poistuessaan ryhmästä vastaaja tietää jonkun ajattelevan häntä itseään. Se kertoo vastauksen antajan mukaan myös yhteisöllisen elämän merkittävydestä.

6.3 Toiminta ja vuorovaikutus yhteisöllisyyttä vahvistavina tekijöinä

Nuoret ja nuoret aikuiset kokevat Malmin seurakunnan nuorisotyön paikkana, jota yhdistää hyvä yhteishenki. Sitä kuvaillaan myös sanoilla: kiva, mukava, mahtava ja hauska.

Tutkimukseen osallistuneiden mukaan ryhmän jäsenten yhdessä toimiminen on erityisen tärkeää yhteisöllisyyden kokemuksen syntymiseksi. Vastaajat kokivat erilaiset seurakunnan rippikoulut, leirit ja matkat sekä isostoiminnan paikoiksi, joissa yhdessä toimiminen on lisännyt yhteisöllisyyden kokemuksia. Myös kokemus seurakunnan tarjoamasta urheilutoiminnasta (Christian United) on antanut toiminnallisuutensa kautta osallistujalleen osallisuuden kokemuksia. Pääosin tunnustetaan kaiken yhteisen tekemisen lisäävän yhteisöllisyyttä.

Jos nuoret tekevät yhdessä, niin se yhteyttää ja lisää yhteisöllisyyttä. (Kehittämishankkeeseen osallistunut nuori/nuori aikuinen)

Keskusteluissa ja lomakevastauksissa selvisi, että kaupungissa järjestettävässä toiminnassa yhteisöllisyyttä koettiin leirejä yms. vähäisemmin. Kaupungissa yhteisöllisyyden olemassa olo tiedostetaan, mutta sitä on vaikeampi kuvailla. Toisaalta seurakunnan järjestämä tilaisuus kaupungissa voidaan nähdä hauskana irtiottona arjesta. Jatkossa toivotaankin seurakunnalta ohjattua yhteistä toimintaa, ihmissuhteiden vahvistamista erilaisin ryhmäytyksin, kerhoja ja nuorisotyön liittämistä muuhun seurakunnan toimintaan. Vastaajien mukaan toiminnan ei odoteta olevan extreme-tasoisia elämyksiä, vaan arjessa yhteisöllisyyttä lisääviä kokemuksia. Näiden tapahtumien tiedottamiseen on myös syytä kiinnittää huomiota, jotta informaatio tavoittaa kaikki kiinnostuneet.

Pienryhmätoiminta nähdään ristipaineessa. Toimiessa pienryhmät koetaan erinomaisena paikkana yhteisöllisyyden vahvistamiselle, mutta epäonnistessaan ne voivat muodostua ahdistavaksi ja ryhmästä syrjäyttäväksi kokemukseksi. Aineistosta selvisi, että vahvalla yhteisöllisyydellä voi olla myös negatiivisia seurauksia. Pieni ryhmä voi toiminnallaan osoittaa ryhmän olevan suljettu ja uusia jäseniä torjuva. Malmin seurakunnasta muutama vastauksen antajista pohti samaa teemaa kokemusmaailmansa kautta. Heidän mukaansa nuorisotyö sisältää kaveriporukoita, joihin on vaikea päästä mukaan. Jotkut nuorisotyön ohjatut pienryhmät eivät kokemuksen mukaan ole toimivia ja toisaalta osa pienryhmistä toimii hienosti. Erilaisten toimintojen kautta vastaajat kuitenkin kokevat löytäneensä uusia kaverisuhteita.

Vastaajien mukaan jäsenten konkreettinen yhteistoiminta edesauttaa sitoutumista ja henkistä sidettä yhteisöön. Vuosienkin jälkeen eräs vastaajista tuntee kuuluvansa yhteisöön nähdessään tuttuja työntekijöitä ja muistojen herätessä henkiin. Vastaajien mukaan työntekijöiden tulisi jatkossa tuttujen nuorien ja nuorien aikuisten tapaamisen ohella muistaa hakeutua myös uusien nuorten pariin. Kenenkään suosimista ei pidetä hyvänä.

Leimaavaa Malmin seurakunnan nuorisotyön vuorovaikutuskulttuurissa on uusien ihmisten tapaaminen ja heidän kanssaan keskusteleminen luottamuksellisesti ja tasa-arvoisesti. Uusiin ihmisiin tulee saada tutkimuksesta nousevan aineiston mukaan tutustua ilman sitoutumista. Heihin tutustutaan mielellään ja vanhoihin tuttaviin koetaan voivan tutustua aina paremmin. Keskustelun Malmilla koetaan olevan tärkeä linkki yhteisöön tutustuttaessa. Toisaalta kokemus siitä, ettei tunne ketään, ei ole muodostunut ongelmaksi uusien ihmissuhteiden rakentamiselle. Tärkeänä keskustelukulttuurissa vastaajien mukaan on ollut rehellisyys. Joskus nuoret ja nuoret aikuiset kokevat myös kiintyneensä seurakunnasta löytyneihin kavereihin.

Keskusteluissa selvisi, että nuoret ja nuoret aikuiset kokevat seurakunnan nuorisotyön paikaksi, jossa on helppoa puhua omaan elämäntilanteeseen liittyvistä kokemuksista. He nostavat esiin vertaistuen osaksi vuorovaikutusta. Toisista opitaan uusia asioita ja toiminnan kautta ryhmätyötaidot kehittyvät. Kaikkiin jäseniin ei kuitenkaan ole yhtä helppoa tutustua.

Tutkimusaineistossa esitettiin, että jatkossa seurakunnan nuorisotyön tulisi tarjota mahdollisuuksia, jossa yhteenkuuluvuuden tunnetta voisi vahvistaa kaikkien nuorten keskuudessa. Seurakunnassa olevien kaveriporukoiden avoimempi ryhmätoiminta tai oman katseen suuntaaminen omasta kaveriporukasta ulospäin koetaan keinoiksi tähän ongelmaan. Vanhoille ja uusille nuorille on merkittävää kokea itsensä tervetulleeksi toimintaan.

Voi sanoa ääneen: Ihanaa kun just te ootte täällä!
(Kehittämishankkeeseen osallistunut nuori/nuori aikuinen)

On koettu positiivisesti ettei työntekijät ole ”tuputtaneet” omia mielipiteitään toimintaan osallistuville. Työntekijöiden vuorovaikutuksen kautta vastaajat uskovat, että mahdolliset kaltoinkohtelut saadaan pysymään poissa Malmin nuorisotyön keskuudesta.

Vastauksista ei ollut saavavilla kokemuksia seurakunnan nuorisotyössä vaikuttamisesta. Aineiston mukaan käsityksenä on, että toimivassa yhteisöllisyydessä päätöksiin voi vaikuttaa yhteisön sisältä käsin. Tällöin jäsenen mielipiteet ovat merkittäviä. Jatkossa tulisi entistä enemmän kysyä nuorten ja nuorten aikuisten halukkuutta vapaaehtoistyöhön. Toisaalta todetaan, että tulee jättää tilaa kieltäytyä tarjotusta tehtävästä eikä ketään saa pakottaa vastuunkantajaksi. Seurakunnan nuorisotyöhön toivotaan selkeää palautejärjestelmää, jossa aktiiviset vastuunkantajat voisivat oman kokemuksensa kautta olla kehittämässä seurakunnan nuorisotyötä eteenpäin.

6.4 Jäsenenä seurakuntayhteisössä

Aikaisemmin tutkimustuloksissa nostettiin esiin vuorovaikutuksen merkitys yhteisöllisyyden rakennusmateriaalina. Tutkimusaineiston mukaan sillä on merkitystä myös hengellisen yhteisöllisyyden vahvistajana. Tällä tarkoitetaan yhteisöä, jolla on jokin yhteinen uskon kohde. Ihmiset saattavat kokea yhteenkuuluvuutta uskonnollisissa asioissa, vaikka eivät ole yhdessä. Lomakevastauksista nousee toinen näkökulma tähän teemaan. Vastaajan mukaan ihminen voi kokea olevansa hengellinen, vaikka ei kuuluisi mihinkään hengelliseen yhteisöön. Erään vastaajan mukaan Malmin seurakunnassa hengellisen yhteisöllisyyden kokeminen on haasteellista:

Malmin seurakunnassa hengellinen yhteisöllisyys voi olla vaikea saavuttaa, sillä seurakuntalaisia on niin paljon.
(Kehittämishankkeeseen osallistunut nuori/nuori aikuinen)

Lomakekyselyn vastaajista suurin osa kertoo kokevansa henkistä yhteyttä Malmin seurakuntaan. Yksi vastaajista ei osaa määritellä kokemustaan seurakuntaan muuttuneen elämäntilanteen myötä. Neljä kyselylomakkeeseen vastannut-

ta kertoo, että nuoret ja nuoret aikuiset pitävät Malmin seurakunnan hengellistä yhteisöllisyyttä hyvänä. He antoivat asteikolla 1-5 keskiarvoksi tasan 3 .

Henkisen yhteyden koetaan muodostuvan seurakunnassa jäsenten välisistä ihmissuhteista sekä yksilön suhteesta kristinuskoon. Syvempää yhteisöllisyyden tunnetta koetaan esimerkiksi silloin, kun huomaa ajattelevansa ryhmää, vaikka itse on fyysisesti toisaalla. Henkinen yhteys rakentuu ajattelun kautta. Jäsenten tuntiessa toisensa yhteisöllisyys koetaan vahvana. Ryhmäkeskusteluissa ja lomakevastauksissa selvisi, että henkisen yhteisöllisyyden kasvu vie aikaa.

Yhteisöllisyys sen syvemmällä tasolla koetaan henkilökohtaiseksi. Onnistuneiden ryhmätyön tuloksista on tunnistettavissa syvällisempi yhteisöllisyyden kokemus. Ryhmäkeskusteluiden mukaan henkistä yhteyttä ryhmään ei koeta, jos ryhmän sisällä on ikäviä kokemuksia, esimerkiksi kaltoin kohtelua. Lomakevastauksien mukaan jäsen voi vetäytyä syrjään ryhmän keskiöstä omasta tai ryhmän painostuksesta. Tällöin mahdollinen henkinen yhteisöllisyyden side katkeaa.

Seurakunnan jäsenyys nähdään saamisen ja antamisen näkökulmista. Siinä, missä vapaaehtoiset kokevat toteuttavansa itseänsä ja antavansa panoksen yhteisen hyvän eteen, he myös saavat jotain itselleen. Näitä esimerkkejä nousi esiin erilaisissa keskusteluissa: tuki yhteisöltä, mahdollisuus ylittää itsensä, oppiminen itsestä ja paljon ajateltavaa niin yleisesti kuin hengellisesti.

Srk:n nuorisotyö on tuonut ajateltavaa ja uusia näkökulmia uskoon liittyen. Nuorisotoiminta on antanut minulle uusia taitoja, kuten ryhmätyötaitoja ja itseluottamusta.

(Kehittämishankkeeseen osallistunut nuori/nuori aikuinen)

Ryhmähaastattelussa tuli esiin myös se, että toisinaan nuori tai nuori aikuinen joutuu perustelemaan seurakunnan jäsenyyttään toiminnan ulkopuolella.

Hirveesti ihmisillä on ennakkoluuloja jo siitäkin että on ollut riparilla isosena tai on tässä nuorisotyötoiminnassa, joka on kuitenkin tosi rentoo, ainakin Malmilla. Niin sit siitä kun on aina kertonu ”Mä oon tämmösessä jutus”, niin tuntuu että pitäisi jotenkin perustella aina tää on oikeesti kyllä tosi kivaa ja täällä on tosi kivoja tyyppejä. Niin se on ehkä. Me ollaan ihan tavallisia ihmisiä kaikki.

(Kehittämishankkeeseen osallistunut nuori/nuori aikuinen)

Tutkimusaineiston ryhmähaastattelussa selvisi, että vuorovaikutuksen kautta nuori ja nuori aikuinen kokee hengellisiä oivalluksia ja oppii toisilta uskontoon liittyvistä asioista. Jo se, että asioista voidaan puhua lisää hengellisen yhteisöllisyyden kokemista. Parhaimmat hengelliset kokemukset ovatkin syntyneet vastaajien mukaan Malmin seurakunnassa oman oivaltamisen kautta. Myös uusien hengellisten kokemusten kokeminen on ollut tärkeää. Keskustelukulttuurin hengellisissä asioissa koetaan Malmilla olevan ”hyssyttelyä”. Tällä tarkoitetaan sitä, että asiaa toisinaan vältellään tai ei tuoda aktiivisesti ilmi. Seurakunnan yleinen hengellinen ilmapiiri koetaan sallivaksi ja oman mielipiteen saa tuoda rehellisesti julki.

Hengellistä yhteisöllisyyttä koetaan Malmin seurakunnan järjestämässä erityistilaisuuksissa. Käytännössä se näkyy erityisesti rippikouluissa, hartauksissa ja rukouspiireissä. Muutamit lomakkeisiin vastanneista kokivat erityisesti Herran siunausten antavan omalle hengelliselle elämälleen paljon.

Herran siunauksen lukeminen tuntuu sydämessä asti.
(Kehittämishankkeeseen osallistunut nuori/nuori aikuinen)

Toiveita seurakunnan ja erityisesti nuorisotyön hengelliselle elämälle oli paljon. Lomakevastaukset, ryhmähaastattelut ja havainnointi tukivat tätä näkökulmaa. Seurakunnalta odotetaan hengellistä ohjelmaa ja toimintaa. Työntekijöiltä odotetaan nuorten ja nuorten aikuisten hengellisen elämän tukemista. Esimerkiksi hartauksia toivotaan lisää niin seurakunnan työntekijän pitämänä, kuin yhdessä työntekijän ja nuorten järjestämänä. Uutena toimintamuotona osallistujat ehdottavat keskustelupiiriä eettisistä asioista ja elämän kipeistä kysymyksistä. He tarkoittavat tällä matalankynnyksen paikkaa jossa, ei ”tuijotettasi” Raamattua, mutta sieltä tarvittaessa etsittäisiin vastauksia esiin nousseisiin kysymyksiin. Ylipäätään kriittistä keskustelua uskonnollisiin asioihin toivotaan enemmän.

Huonona esimerkkinä hengellisestä kokemuksesta yksi vastaajista kertoo osattomuuden kokemuksen, jolloin henkilö jää ulkopuolelle yhteisestä hyvästä hengellisestä kokemuksesta. Toisin sanoen henkilö huomaa jäävänsä paitsioon hyvästä hengellisestä kokemuksesta. Kyseisestä vastauksesta ei selviä onko kyseessä henkilökohtainen kokemus vai fiktiivinen esimerkki. Yleisesti toivotaan

että Malmin seurakunnan nuorisotyössä olisi jatkossakin turvallinen ja avoin hengellinen ilmapiiri. Siihen ei tule edelleenkään sisältyä pakkoa, ahdasmielisyttä, välinpitämättömyyttä eikä painostusta.

7 NUORISOTYÖN YHTEISÖLLISYYTTÄ ETSIMÄSSÄ

Miten nuorisotyön yhteisöllisyyttä voisi kuvata laajemmin? Millaista yhteisöllisyyttä kirkosta voisi etsiä? Tässä luvussa tarkastellaan tutkimustuloksia teoreettisesti. Tutkimustuloksia vertaillaan aikaisempiin tutkimustuloksiin ja pohditaan tutkimuksen johtopäätöksiä. Kappaleeseen sisältyy esimerkki yhteisöllisyyden vahvistamiseen paikallistasolle jatkoehdotuksen muodossa.

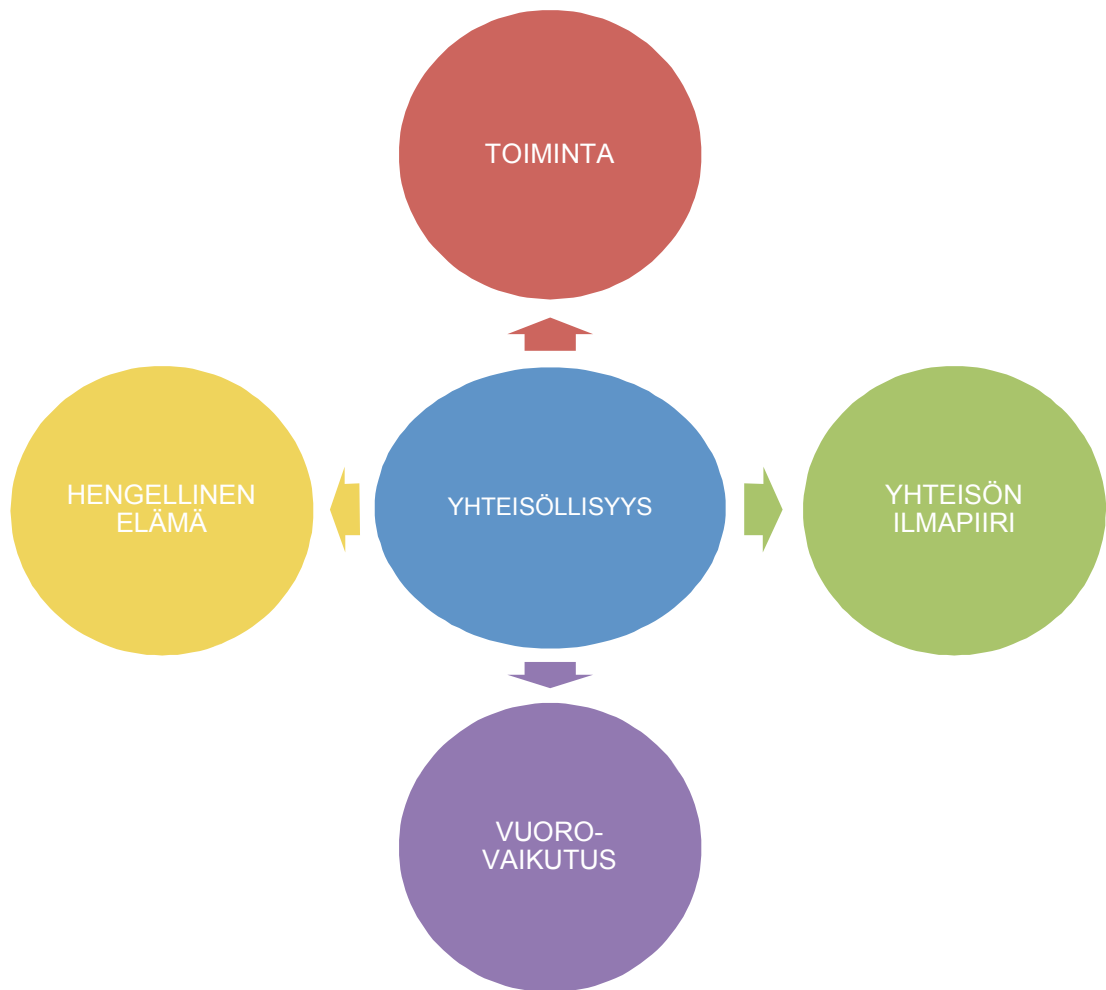
Kappaleen pohdinta on poikkeuksellisesti kirjoitettu yksikön ensimmäisessä persoonassa passiivimuodon sijaan, jotta tutkijan oma pohdinta ei jää kirjoitusmuodon varjon alle.

7.1 Jäsenlähtöinen yhteisöllisyys

Päätelmien mukaan yhteisöllisyys kuvataan tässä tutkimuksessa useimmiten tunnepitoisena kokemuksena. Se on kaipausta osallisuudesta täydellisen yhteisöllisyyden kokemiseen. Bauman toteaa, että yhteisöllisyys sisältää sanana tunteita. Se herättää kaipausta sellaiseen, mistä ollaan sivussa. Baumanin mukaan ongelmat löytyvät yhteisön sijaan ajasta ja nyky-yhteiskunnasta. Yhteisöllisyyden käsitteiden tutkiminen historian valossa avaa näkökulman siihen, että yhteisöllisyys on sosiologian ikivanha teema. Yhteisöllisyyden muotoja on pyritty historiassa kuvaamaan ajalle ominaisella tavalla. Kerkelä toteaa, että historiassa on aina tavoiteltu aikaisempaan ajankohtaan nähden kehittyneisyyttä jopa dramaattisen omaleimaisella tavalla. Näin on saatettu vähätellä niitä jatkuvuuksia, joita yhteiskunnan aika pitää kuitenkin sisällään. (Jokinen & Saaristo 2009, 253-254.)

Opinnäytetyössä selvinneet tulokset ovat informaatioltaan tärkeitä. Ne eivät kuitenkaan ole historiallisesti yllättäviä. Tärkeimpinä tuloksina voidaan pitää nuorten ja nuorten aikuisten osallisuuden kokemuksen tarvetta yhteisöllisyyteen. Nuorten ja nuorten aikuisten kokemusmaailman mukaan yhteisöllisyys tulee nähdä vuorovaikutuksesta, ilmapiristä ja toiminnasta käsin. Sen erityispiirteenä

on tarve spiritualiteetin hoitamiseen ja hengellisen yhteisöllisyyden kokemiseen (kuvio 8).



KUVIO 8. Yhteisöllisyyden nelikenttä

Yhteisöllisyyden toimintakulttuuria tutkinut Raina esittää kolmiomallissaan (kuvio 1) kulttuuriin kuuluvaksi vuorovaikutuksen, yhteisön perustehtävän (sisältäen toiminnan) ja yhteisön rakenteet. Hänen mukaansa yhteisön ongelmat näkyvät useimmiten yhteisön vuorovaikutuksessa. (Raina 2012, 106-107.) Rainan malliin nähden erottavana tekijänä toimii tässä tutkimuksessa yhteisön ilmapiiri ja hengellinen elämä. Nuorille ja nuorille aikuisille on erityisen tärkeää tulla kohdatuksi ja kokea olonsa tervetulleeksi toimintaan tullessaan. Näin ollen Rainan teoreettinen taustamalli avaa peilipinnan yhteisöllisyyden rakentamiselle. Vuorovaikutuksen ongelmat heijastuivat tässä tutkimuksessa erityisesti pienryhmä-

toimintaa käsiteltäessä. Ongelmallisessa pienryhmässä tulosten mukaan osallisuus voidaan kokea ahdistavana, mutta parhaimmillaan se on muistoja tuottavaa syvällisempää yhteisöllisyyden kokemista. Osallistujien kuvailema vuorovaikutuksen merkitys nousee esiin myös Hyypän ja Vesikansan toteamuksissa. Yhteisöllisyys heidän mukaansa syntyy siitä, miten huomioidaan toiset ihmiset ja millaiset kuuntelu- ja keskustelutaidot yhteisön yksilöillä on. Näin ollen myös päätöksen tekemiseen tarvitaan heikoimpien jäsenten näkökulmia. (Hyypä 2002, 26, 59; Vesikansa 2000, 2.)

Yhteisöllisyyden syntymiseen tarvitaan vapaaehtoisia jäseniä. Jotta yhteisöllisyys kasvaisi tapaamistasolta kohti syvempää ja samalla avointa yhteisöllisyyttä, tarvitaan toimivaa yhteisön sisäistä kulttuuria tavoitteen saavuttamiseksi. Usein iso yhteisö pitää sisällään pienempiä yhteisöjä, kuten tässäkin opinnäytetyössä selvisi. Kaupungin nuorisotalojen yhteisöllisyyttä tutkinut Gretscher (2011) totesi tutkimuksensa keskiöön nousseen nuorisotalon yhteisöllisen toimintakulttuurin kehittämisen, jossa haasteena on samaan aikaan kokea yhteisöllisyyttä ja vastaanottaa uusia nuoria. Toisaalta tutkimuksen keskiössä oli taloille eri ryhmiin kuuluvien nuorten keskinäisen yhteistyön vahvistaminen. Gretschelin tutkimuksessa esiin nousi myös nuorten keskinäistä "dissausta" (Gretschel 2011, 39-40). Tutkimustulosta on helppo ymmärtää tämän opinnäytetyön tulosten valossa. Pienryhmäproblematiikka, uudet nuoret ja eri ryhmiin kuuluvien nuorten yhteisöllisyyden kysymykset tukevat yhtenäistä nuorten kokemusmaailmaa seurakunnan ja kaupungin nuorisotalojen välillä. Tämän opinnäytetyön varrella ei tullut esille, että seurakunnan nuorisotoiminnassa olisi nuorten keskinäistä kiusaamista tai "dissaamista". Päinvastoin joidenkin keskustelujen taustalta selvisi, että toisinaan muualla kohdattuja vaikeuksia selvitetään ja tukea haetaan seurakunnan nuorisotyönohjaajien ja pappien kanssa käytävissä keskusteluissa.

Teoreettisella viitekehyksellä ja tuloksilla on muutakin yhteistä. Huomattavaa yhteneväisyyttä on Nivalan teoriassa, jossa yhteisöt jaetaan kolmeen eri luokkaan: muodolliseen, toiminnalliseen ja symboliseen (Repo 2010, 4). Tämän opinnäytetyön otannan mukaan seurakunta voi pitää sisällään kaikki kolme erilaista yhteisöä. Yhtäällä nuori tai nuori aikuinen voi olla mukana ilman syvem-

pää yhteisöllisyyden tunnetta ja tosinaan hän voi kokea seurakunnan yhteisön vuorovaikutuksen kautta omana paikkanaan. Nuori ja nuori aikuinen voi myös löytää oman hengellisen kotinsa seurakuntayhteydestä. Tämän tutkimuksen mukaan mikään näistä Nivalan esittämistä tasoista ei sulje pois toisiaan Malmin seurakunnan nuorisotyössä.

Yhteisöllisyyden kokemuksia koettiin Malmilla leirielämässä kaupunkitoimintaa vahvemmin. Hyypän teorian mukaan juuri yksilöihin vaikuttava voimakas yhteisöllisyyden kokemus mielletään vahvana yhteenkuuluvuuden tunteena (Hyypä 2002, 27). Näin voidaan ajatella, että leireillä koettu toiminta vahvistaa yhteenkuuluvuuden tunnetta kaupungissa järjestettävää toimintaa enemmän.

Tutkimustuloksissa seurakunnan työntekijöitä kohtaan asetetaan toisinaan suuriakin ristipaineita. Nuoret ja nuoret aikuiset toivovat erilaisia asioita, joiden toteuttaminen haastaa työntekijän pohtimaan vallitsevien työkäytäntöjen ja resursien tuomia mahdollisuuksia. Toiveiden kuuntelemisella ja käsitteiden avaamisella voidaan paikallistasolla kohdata nuoria ja nuoria aikuisia entistä laadukkaammin. Malmilla on kirjattu nuorisotyön toimintasuunnitelmaan käytännölläheisiä tavoitteita, jotka ratkaisevalla tavalla näkyvät myös tämän tutkimuksen tuloksissa. Yhteisöllisyyden kokemisen kannalta ja avoimen ilmapiirin luomiseksi kohtaamistyö toimii merkittävänä tekijänä työntekijöiden ja jäsenten välillä. Nuorille ja nuorille aikuisille on tärkeää, että he kokevat itsensä tervetulleiksi toiminnassa. Työntekijöitä ohjataan kohtaamaan nuoret heidän tullessa seurakunnan tiloihin. Samoin myös nuoret ja nuoret aikuiset toivovat, että työntekijät tutustuvat itselle vielä tuntemattomiin jäseniin. Myös tähän on kiinnitetty huomiota nuorisotiimin keskuudessa. (Nuorisotyön toimintasuunnitelma 2012-2014 i.a.)

Yksittäisenä huomiona tutkimusaineistosta nousi esiin yhteisöllisyyden kokemus samankaltaisen vaatetuksen kautta. Tällainen yhteisöllinen kokemus selittynee myös kehityspsykologian avulla. Ulkonäöllisillä tekijöillä, kuten vaatetuksella, nuori tai nuori aikuinen voi hakea yhteenkuuluvuuden tunnetta ympäristöönsä (Anttila ym. 2007, 126-127; 136-138; 142-143). Kehityspsykologian viitekehys ei

kuitenkaan poissulje yhteisöllisen kokemuksen merkitystä tuntemattoman ihmisen kanssa.

Onko yhteisöllisyyden kokemukset autuaaksi tekeviä? Samalla kun huomataan yhteisöllisyyden vahvistavan jäseniään, niin riski osattomuuden kokemuksesta yhteisön reunalla kasvaa. Tällöin henkilö voidaan nähdä syrjäytyneenä ryhmän sisällä. Yhteisöllisyyden vastaparina toimii tutkimustuloksiin viitaten paremmin kokonaisvaltainen ulospotkiminen eli ekskluusio, vaikkakin Hyväri esittää syrjäytymistä yhteisöllisyyden vastapariksi (Hyväri 2009). Näin ryhmä itse sulkee yksilön yhteisönsä ulkopuolelle. Teoria tarjoaa tähän myös toisen näkökulman. Yksilö on oikeutettu erilaisuuteen ja erilaisuuden kautta yksilö voi huomata juuri erilaisuuden toimivan yhteisön yhdistävänä tekijänä. Toisinaan juuri erilaisuus voi sysätä yksilön yhteisön reunalle. Helne ehdottaa, että nämä rajat tulisi olla yhteiskunnassa sellaisia, joita voi myöhemmin muuttaa yhteisöä paremmin palvelevaksi. (Helne 2002, 31-32,37.) Miltä tämä näyttää yhteisön ilmapiirin näkökulmasta? Kuinka yhteisön avoimuutta voidaan säädellä? Kuka nämä rajat asettaa ja kuka niitä voi myöhemmin muuttaa? Kuinka paljon hyvällä vuorovaikutuksella voidaan vaikuttaa rajojen muodostumiseen?

Tutkimuksen kenttäjaksolla ryhmä pohti vastauslomakkeissa sekä ryhmäkeskusteluissa onko Malmin seurakunta niin iso, ettei laajamittainen yhteisöllisyys ole mahdollista? Globaalin yhteisöllisyyden puitteissa on nähtävissä sama kysymys: yhteisöllisyys ei rakennu enää tuttuuteen, vaan esimerkiksi yhteisön motiiviin toimia tuntemattomien jäsentensä hyväksi (Raima 2012, 28-29). On siis löydettävä riittävä määrä yhteisöä yhdistäviä tekijöitä, jotta yhteisöllisyyttä voidaan merkittävästi kehittää eteenpäin. Yksinkertaisuudessaan seurakunnan perustasta löytyy tähän vastaus.

Nuoret ja nuoret aikuiset etsivät tulosten mukaan yhteisöllisyyden kokemuksia kirkosta. Heille on tärkeää elää ja jakaa arvomaailmaansa yhdessä muiden kanssa. Kirkon tavoitteena on luoda mahdollisuus löytää kirkosta vastauksia näihin elämän suuriin kysymyksiin. Sen perusajatukseen kuuluu, että jäsenet tarvitsevat toisiaan voidakseen uskoa ja elää kristittyinä. Seurakuntaelämä perustuu evankeliumiin ja sakramentteihin. (Meidän kirkko 2007, 4, 37.) Johtopää-

töksenä tutkimustulosten valossa voidaan sanoa, että ihanteellisissa olosuhteissa seurakunnan yhteisöllisyys perustuu jäsenlähtöiseen yhteisöllisyyteen, jota kantaa usko Kolmiyhteiseen Jumalaan.

7.2 Jatkoehdotus yhteisöllisyyden kehittämiseen

Tutkimusryhmä koki osallisuutta seurakunnan yhteisöllisyydestä vastaajasta riippuen toiminnan eri muodoissa. He kantoivat vastuuta kehittämishankkeen kautta yhteisön hyväksi ja täten täyttivät Kiilakosken teoreettista osallisuudenkokemusta vastuunkantajina (Gretschel, Nivala & Kiilakoski 2012, 15-16). Kehittämishankkeen kautta nuorille tarjoutui erityinen mahdollisuus vaikuttaa päätöksen tekoon, joka tukee Malmin nuorisotiimin tavoitteita ja on myös Kivilaakson mukaan tärkeä osa osallisuuden kokemisesta. (Nuorisotyön toimintasuunnitelma 2012-2014 i.a. &Kivilaakso 2009.)

Yhteisöllisyyden kehittämisryhmän tavoite tilaisuuden järjestämisestä toteutui toukokuussa 2012. Kehittämisryhmä koosti kokemusten ja palautteen avulla hankkeesta jatkoehdotuksen seurakunnan nuorisotiimille. Ehdotuksen tavoitteena on antaa nuorten ja nuorten aikuisten omalla äänellä varustettua materiaalia työn suunnitteluun Malmin nuorisotyöhön. Suurimman hyödyn saavuttamiseksi jatkoehdotusta on hyvä tarkastella opinnäytetyön tutkimustulosten valossa.

Jatkoehdotukseksi Malmin nuorisotiimille esitetään seuraavaa: Nuoret kaipaavat toiminnallisia ja yhteisöllisyyttä vahvistavia iltatilaisuuksia nuorisotoiminnan sisällä kahdesti vuodessa. Kerran keväällä, johon kutsutaan erityisesti kesän isokset ja kerran syksyllä, johon kutsutaan erityisesti menneen kesän rippikoululaiset. Näin luodaan mahdollisuus uusille nuorille tutustua vanhoihin seurakuntanuoriin ja päinvastoin.

Kehittämisryhmä piti oleellisena, että tapahtuma suunnitellaan yhdessä seurakunnan nuorten ja nuorten aikuisten kanssa. Suunnittelukertojen yhteiset keskusteluhetket avaavat uusille suunnittelijoille prosessin kokonaisuutta ja selven-

tävät tulevan tilaisuuden tavoitteita. Kehittämispöytätyön aikana kokeiltu malli, jossa suunnitteluun osallistuneet nuoret keksivät itse kysymyksiä teemaan liittyen ja etsivät yhdessä vastauksia niihin, koettiin toimivaksi muodoksi suunnittelulle.

Vapaaehtoisten saaminen mukaan suunnitteluprosessiin voidaan kokea haasteelliseksi. Kehittämissuunnitelma kannustaa työntekijöitä henkilökohtaisen kutsun tekemiseen sen vaikuttavuuden vuoksi. Myös sosiaalisen median mahdollisuudet kannattaa ottaa huomioon vapaaehtoisia vastuunkantajia etsittäessä. Vastuunkantoryhmän koollekutsujan on hyvä antaa tilaisuutta kehittäväälle ryhmälle tiettyjä rajoja suunnittelua varten. Rajoilla tässä tapauksessa tarkoitetaan resursseja, kuten tilat ja budjetti. Selkeät rajat nopeuttavat suunnitteluprosessin käynnistymistä.

Jo suunnitteluprosessin alussa tulee kiinnittää huomiota tapahtuman tiedottamiseen. Yleisessä tiedottamisessa on hyvä käyttää erilaisia tiedotuskanavia ja ennen kaikkea henkilökohtaista kutsumista. Tilaisuudesta on tärkeää kerätä kirjallista palautetta. Se auttaa rakentamaan toimintaa parempaan suuntaan. Nimetön palaute rohkaisee puuttumaan mahdollisiin epäkohtiin.

Osa kehittämishankkeeseen kuuluneista nuorista ja nuorista aikuisista kantoi konkreettista vastuuta illan tapahtumista. Illan palautteiden perusteella ja omien kokemusten saattamana, ryhmä arvio kokonaisuutta onnistuneeksi. Yhteisöllisyyden kehittämiseksi Malmin seurakunnassa kehittämissuunnitelma arvioi joitakin tilaisuuden yksityiskohtia, joista kirjattiin raportti. Yhdessä opinnäytetyön tulosten kanssa osallistujien kokoama arviointiraportti (taulukko 2) edesauttaa yhteisöllisyyden kehittämistä Malmin nuorisotyössä.

TAULUKKO 2. Kehittämishankkeen arviointiraportti

Keväällä 2012	Jatkossa
<p>Illan aloitus Tervetuloitovotus, tapahtuman historia, tavoite, esittelyt, sekä jako pienryhmiin. Alussa tutustumista toisiin ryhmäläisiin leikkien kautta.</p>	<p>Illan aloitus Aloitukseen on hyvä varata aikaa enemmän. Tällä pyritään varmistamaan se, että jokainen paikalle saapunut saa mahdollisuuden uusiin ihmisiin tutustumiseen.</p> <p>Pienryhmätoiminta koetaan kehittämiskelpoisena. Pienryhmien avulla on mahdollista tutustua uusiin ihmisiin, mutta se sisältää riskejä. Tärkeää on ensin pohtia, mitä halutaan tehdä ja sitten vasta miettiä onko pienryhmätoiminta paras mahdollinen tavoitteen saavuttamiseksi</p>
<p>Rastirata Tilassa useampia rasteja. Pienryhmällä vapaus valita missä aikataulussa ja järjestyksessä rastit kiertää vai jättääkö joitain rasteja välistä.</p>	<p>Rastirata Rastitoiminta koettiin mielekkäänä ja rastien sisältö kehittämiskelpoisena</p>
<p>Syöminen Rastien päätteeksi pienryhmällä oli mahdollisuus hakea karkkipalkinto illassa työskenteleviltä nuorisotiimin työntekijöiltä. Tämän mallin tavoitteena oli tarjota nuorisotiimin työntekijän ja osallistujan välille syy kohtaamiseen, jos keskusteluyhteyttä ei muuten illan aikana luonnollisesti tule tarjolle. Osallistujilla oli mahdollisuus napostella myös muita tarjottavia koko illan ajan.</p>	<p>Syöminen Syömistä pidettiin hyvänä ja tärkeänä toimintana illan kulussa. Oleellista ei ole ruuan määrä tai hinta. Pieneläkin budjetilla voi saada paljon aikaiseksi.</p>
<p>Hartaus aiheesta yhteisöllisyys Yhteistyönä työntekijöiden ja nuoren aikuisen välillä.</p>	<p>Hartaus aiheesta yhteisöllisyys Hartauselämässä koettiin hyvänä kokemuksena, että se oli rakennettu yhteistyönä seurakunnan jäsenen (nuori aikuinen) ja työntekijöiden välillä. Nuorten ja nuorten aikuisten pyytäminen vapaaehtoiseksi hartauden pitäjäksi koettiin mielekkäänä. Musiikillisuutta hartaudessa pidetään positiivisena kokemuksena.</p>

Yhteisöllisyyden kehittäminen nähdään alati uudistuvana prosessina, joten liian tarkan mallinnuksen luominen olisi toteutuessaan jo vanhanaikaista tietoa. Näin tällä jatkoehdotuksella halutaan taata, että prosessin liikkuvat osat, eli aikaan ja tarpeeseen sidotut elementit, voisivat palvella parhaalla mahdollisella tavalla seurakunnan nuorisotyön yhteisöllisyyden kasvua ja innovatiivista kehitystä.

7.3 Tutkimuksen hyödyllisyys tulevaisuuteen

Yhteisöllisyyden kenttä on laaja ja alati kehittyvä. Tämän opinnäytetyön myötä heräsi monia teemaan liittyviä kysymyksiä. Esimerkiksi kieliikö nuorten sitoutumattomuus pidempiaikaisiin projekteihin osaltaan heikosta yhteisöllisyydestä? Toisaalta millainen on nuorten ja nuorten aikuisten yhteistyön tulevaisuus? Ollaanko seurakunnissa valmiita antamaan jäsenille riittävästi valtaa kehittää toimintaa jäsentensä näköiseksi? Kuinka yhteiskunnan muuttuva arvomaailma tulee vaikuttamaan yhteisöllisyyden kokemuksiin ja ennen kaikkea odotuksiin yhteisöllisyyttä kohtaan tulevien vuosikymmenien aikana? Miten seurakunnassa vastataan näihin tarpeisiin? Entä kuinka seurakunnan työntekijät kokevat yhteisöllisyyden työntekijän näkökulmasta? Näistä ja monista muista kysymyksistä löytyisi pohjaa ammatillisille keskusteluille ja tutkimustehtäville.

Kirkolliskokouksessa vuonna 2012 on vireillä tutkimushanke, jonka tavoitteena on selvittää millaisia vaikuttavampia yhteisöllisyyttä lisääviä matalan kynnyksen toimintamuotoja valtakunnallisesti on tarjolla (Vireillä kirkolliskokouksessa 2012). Kansainvälisillä markkinoilla olisi varmasti paljon annettavaa yhteisöllisyyden toimintakulttuureille Suomessa. Miten ideat ja toimintakulttuurien oivalukset merten takaa saataisiin hyödynnettyä? Se vaatii lisää tutkimustuloksia ja ennen kaikkea voimakasta perehtymistä jo saatavilla olevaan kansainväliseen materiaaliin.

Tämän tutkimuksen tutkimustuloksista on hyötyä erityisesti paikallisseurakuntasolla. Se antaa aihetta pohtia nuorten ja nuorten aikuisten kokemaa yhteisöllisyyttä seurakunnissa ja osittain soveltaen myös valtakunnallisesti. Tutkimustulos osittaa yhteisöllisyyden kokemisen tarpeellisuuden ja antaa näkökulmia alal-

le suuntautuvien opiskelijoiden pohdintoihin. Toisaalta voidaan miettiä miten alaa opiskelevien ja tulevien ammattilaisten koulutuspolulla huomioidaan nämä asiat.

Yhteisöllisyyden kehittäminen on myös osa johtajuutta. Tulevaisuuden kannalta on oleellista huomioida millainen yhteisöllisyyden toimintakulttuuri paikallistason seurakuntatoiminnassa on. Se antaa hyvälle johtajalle myös pelivälineitä alaisensa tukemiseen. Johtajalla on erinomainen näköala työkuulttuurin ja käytäntöjen muutokseen. Hän voi määrittää yhteisönsä haasteita ja tarvittaessa muuttaa toimintakulttuuria kentältä nousevien tarpeiden näköiseksi.

Näyttää siltä, että sosiaalisen median tuoma yhteisöllisyys ei ole merkittävästi vähentänyt nuorten ja nuorten aikuisten kokemaa tarvetta konkreettiselle yhteisöllisyydelle. Näkökulma perustuu tutkimustuloksista nousevalle nuorten ja nuorten aikuisen tarpeelle konkreettisen yhteisöllisyyden kokemiseksi. Kirkko on yhteisö, jossa innovatiiviselle yhteisöllisyyden kehittämiselle on tilauksensa. On kuitenkin syytä nähdä sosiaalisen median tuomat mahdollisuudet yhteisöllisyyden kehittämiseksi.

Tulevaisuudessa yhteisöllisyyden rakentamiseen seurakunnissa tarvitaan työntekijöiden ja ennen kaikkea seurakuntalaisten panosta. Nuorten ja nuorten aikuisten oma kokemusmaailma sekä halu toteuttaa yhteisöllisiä tapahtumia voi tuoda ratkaisun ruohonjuuritason kysymyksiin. Ihanteellisessa tilanteessa seurakunnan jäsenet rakentavat yhteisöllisyyttä yhdessä työntekijöiden kanssa paikallisuutta leimaavalla tavalla, jonka perustana toimii usko Kolmiyhteiseen Jumalaan.

7.4 Pohdinta

Opinnäytetyön suunnittelu ja toteutus ovat olleet ammatillisesti hyvin antoisia. Ensimmäinen aloitus Helsingin tuomiokirkkoseurakunnassa toi laajan perspektiivin tutkimuksen uudelleen käynnistämiseen. Mahdollisia käytännön solmukohtiin oli helpompi varautua. Työelämälähtöinen asenne kenttäjaksoa suunnitel-

lessa antoi oman aikataulullisen raamituksensa jakson pituudelle. Aineisto tuli olla kerättyä keväällä 2012 ennen Malmin seurakunnan kesän rippikoulukuvioita. Taustalla oli myös omien työkuvioiden ja elämänmuutoksen tuomat aikataululliset toteuttamishaasteet. Opinnäytetyön kannalta pidin kuitenkin tärkeänä, että työelämäyhteistyökumppani ja toimintatutkimustyöryhmän osallistujat hyötyisivät prosessista. Koin olevani etuoikeutettu etsimään vastauksia tutkimuskysymyksiin yhdessä nuorten ja nuorten aikuisten kanssa. Työelämäkumppanin kanssa tehty yhteistyö oli varsin mutkatonta ja kokemukseni siihen liittyen kiitettäviä.

Yhteisöllisyyden teorian nivoutuminen lopulliseen raportointiin auttoi syväällisemmin ymmärtämään yhteisöllisyyttä ilmiönä. Oivalsin vuorovaikutuksen, toiminnan, ilmapiirin ja spiritualiteetin seurakunnan yhteisöllisyyttä leimaavaksi piirteeksi. Yhteisöllisyyden ilmiön kriittinen tarkastelu niin teorian kuin käytännönkin tasolla laittoi projisoimaan teemaa silloin, kun kirjoitustyö laahasi perässä. Ammatillisesti opinnäyteprosessi oli tärkeä. Se pysäytti miettimään menetelmiä nuorisotyön kehittämiseksi toiminnan sisältä käsin. On perinteistä, että nuorisotyön kentällä erilaiset palaverit ja kokoukset vievät alati suurenevan osan työajasta ja uusien innovatiivisen tai vanhojen ja hyväksi koettujen toimintamuotojen kehittämiseksi ei jää riittävästi aikaa.

Matkan varrella tuli vastaan erilaisia haasteita. Ensiksi huolta aiheutti löytää riittävän määrä asiasta kiinnostuneita ja kehittämistyöhön sitoutuneita osallistujia. Toisaalta vaikeuteni tutkijana oli löytää oikeanlaisia kysymyksiä kartoittaessani vastauksia tutkimuskysymykseen. Kolmas haaste oli tutkimuksen teoreettisen osuuden ja aineiston analyysin yhdistäminen kokonaisuudeksi, jossa punainen lanka kulkee lukijalle mielekkäällä tavalla. Lopulta tämä haaste muuttui mahdollisuudeksi, kun analysoinnin loppuvaiheessa näky kirkastui.

Vaikka prosessin raskaus avautui vasta matkan varrella, en näe mitään syytä epäillä etteikö se ollut oikea ratkaisu yhteisöllisyyden kehittämiseksi paikallis seurakunnassa. Prosessi jatkuu edelleen ja se saa uusia muotoja joka, kerta kun talon sisään astuu uusi nuori. Heidän kohtaamisensa ja mukana tuoma kokemusmaailma antaa uusia ulottuvuuksia yhteisöllisyyden vahvistamiseen.

Toimitko itse nuorisotyön tai seurakunnan kentällä pohtien mahdollisuuksia kehittää yhteisöllisyyttä? Oletko miettinyt millainen on työskentelytapasi tai tiiminne työskentelytapa ideoida uusia toimintatapoja ja malleja? Kenties se tapahtuu kokouksissa ja palavereissa? Keitä näihin kokouksiin kutsutaan? Millaiset resurssit teillä on kokeilla ryhmää, jossa työntekijä toimii sihteerinä ja jonka ryhmän jäsenet vievät ideoita eteenpäin aina konkreettiselle tasolle asti? Tietysti ryhmä tulee motivoida tehtäväänsä ja ehkä tarvitsee sinut johtajaksi, mutta ennen pitkää esiin tulevat ideat saattavat yllättää kokeneemmankin nuorisotyön ahertajan. Sallinet minun erottaa sen menetelmän, jossa nuorilta kysytään mitä he haluavat, mutta työntekijä rajaa ehdotukset mahdollisiin ja mahdottomiin vaihtoehtoihin. On selvää, että oman työn monipuolisuus ja samalla vaativuus rajaa tällaisen projektin toteutumista. Itselleni tämän opinnäytetyön tekeminen oli erityisluonteista, kun tein tutkimusta ilman oman työn velvoitteita. Tärkeää on, että osallistuvia nuoria tuetaan myös toteutusvaiheessa ja heille tarjotaan mahdollisuus arvioida tapahtuman kokonaisuutta jälkikäteen. Heidän sitoutumisella ideoiden toteuttajana on suuri rooli ja ideat ovat lopulta niin suuria kuin tekijänsäkin. Tietysti työntekijöiden ammatilliselle osaamiselle on myös oma paikkansa. Toivottavasti tämän opinnäytetyön tulokset voivat rohkaista yhteisöllisyyden kehittäjiä eri seurakunnissa kuin myös eri yhteisöissä.

8 VÄISTÄMÄTTÖMIÄ KYSYMYKSIÄ

Sosiaali- ja kasvatustieteiden tutkimusmaastossa tutkija kohtaa useimmiten jonkinlaisia tutkimuseettisiä haasteita (Nurmenniemi 2010, 28). Tämän opinnäytetyön alkumetreillä kysyttiin tutkimusluvut yhteistyökumppanilta sekä tutkimusryhmän jäseniltä eettisten haasteiden rajaamiseksi. Kaikilta kysymyksiltä ei kuitenkaan voi välttyä.

Tässä kappaleessa arvioidaan tutkimuseettisten periaatteiden toteutumista ja pohditaan tutkimuksen luotettavuutta. Kokonaisuutta tarkastellaan niin tutkijan kuin tutkimukseen osallistuneiden näkökulmasta.

8.1 Tutkimusetiikka

Opinnäytetyön tutkimuseettinen lähtökohta perustuu tutkimuksen kohteena olevien ihmisten kunnioittamiseen, tasa-arvoiseen vuorovaikutukseen ja oikeudenmukaisuuden korostamiseen. Eettisyys näkyy kriittisenä arviona tarjolla olevia tietoja ja vallitsevana olevia käytäntöjä kohtaan. Tutkimusprosessissa ja kehittämisessä eettiset lähtökohdat näkyvät asenteina, jolla tutkija kohtaa tutkimuksen haasteita sekä henkilöitä, joiden kanssa tutkimusta tehdään. Tutkimusprosessin ja tulosten analysoinnin tuleekin olla läpinäkyvää. Tiivistetysti sanoen: tutkimuksen tulee olla eettisesti oikein, tieteellisesti totta ja yhteiskunnallisesti hyödyllistä. (Eerola-Ockenström, Kalmari & Kiviranta 2010, 11-12.)

Toimintatutkimusmenetelmä on sopiva, kun halutaan saada nuorten ääni esille ja kehittää samalla toimintaa eteenpäin. Menetelmään liittyy haasteensa. Kuinka hyvin nuoret ja nuoret aikuiset pystyvät sitoutumaan toiminnan kehittämiseen, kun elämässä on paljon aikaa vieviä harrastuksia ja toimintoja sekä perhettä, ystäviä ja opiskelua?

Ehkä suurin opinnäytetyön käytännönetiikkaa lähentelevä kysymys on tutkijan rooli toimintatutkimuksessa. Tuleeko tilannetta seurata sivusta vai saako tutkija täysipainoisesti ehkä jopa innostuneesti osallistua ideointiin ja kehittämiseen?

Eskola ja Suoranta kirjoittavat kenttätöön olevan keino päästä läheiseen kanssakäymiseen tutkittavien kanssa. Tutkijan tulee pyrkiä säilyttämään tutkittavan kohteen ilmiö ilman manipulointia tutkimustilanteessa. Näin ollen voidaan puhua tutkittavan oman äänen säilymisestä ja sitä kutsutaan naturalistiseksi otteeksi. (Eskola & Suoranta 1998, 16.)

Nuorten toiminnan kehittäminen ja yhteisöllisyyden vahvistaminen heidän näköisekseen voi olla ristiriitaista. Arnkilin mukaan toiminnan mielekkyyden näkeminen osallistujille itselleen voi muodostua tutkijalle haasteeksi. Onko toiminta siis osallistujien omien etujen vastaista? (Arnkil 2005, 179.) Vaikeita kysymyksiä ja isoja haasteita nousi esiin tutkimuksessa, jossa tutkittiin lasten ja nuorten tutkimuksen eettisyyttä. Millainen on tutkijan (aikuinen) ja tutkittavan (lapsi/nuori) valtasuhde? Miten lasten kanssa tuotettu tutkimusmateriaali käännetään tieteelliselle kielelle aineistoa ja tutkimusotetta kunnioittaen? Kyseisessä tutkimuksessa oli onnistuttu luomaan tasa-arvoinen ja läheinen suhde osallistujiin, mutta haasteeksi koettiin tutkittavan äänen ja mielipiteiden säilyminen prosessin aikana. Erityisen vaikeaksi koettiin, jos tutkija toimi esimerkiksi samaan aikaan tutkittavan opettajana. Tutkimuksellisissa tilanteissa, joissa tutkija edustaa myös muuta roolia nuorelle, on keskeistä painottaa osallistumisen vapaaehtoisuutta ja että tutkimuksesta saa jättäytyä pois missä vaiheessa tahansa (Nurmenniemi 2010, 27, 30-31, 35). Tutkimusprosessin aikana tutkijan henkilökohtaisia mielipiteitä ei erityisesti painotettu tai tuotu keskusteluun. Tällä pyrittiin takaamaan ettei tutkijan mahdollinen rooli ja valta nuorisotyönohjaajana ohjannut tutkimuksen vastauksia liikaa tiettyyn suuntaan. Osallistujille mahdollistettiin oman äänen esiin tuominen. Hyvä keskusteluilmapiiri vaatii ryhmältä luottamusta, joka kasvoi prosessin edetessä (Tutkimuspäiväkirja 2012). Aikaisempi kokemus Malmin seurakunnan nuorisotyössä osoittautui tutkijan vahvuudeksi ymmärtää ympäristön toimintakulttuuria. Kuitenkin käytännön kokemuksen ollessa riittävän etäinen jäi vastaajille mahdollisuus kertoa asioista kuin ”ulkopuoliselle” henkilölle.

Eettisenä ulottuvuutena koko tutkimuskaarta leimaa huolellisuus ikäryhmän erityiskysymyksiin. Opinnäytetyön tutkimusryhmään kutsuttiin pääosin alle 18-vuotiaita nuoria. Peruseriaatteen mukaan yli 12-vuotiaiden omaa tahtoa tulee

kunnioittaa ja hän voi tehdä oman päätöksen osallistumisestaan tutkimukseen. On kuitenkin hyvän tavan mukaista kysyä lupa myös nuoren vanhemmilta, joka samalla vähentää vaaraa kompastua kuvitelmaan, että alustava ilmoittautuminen olisi ollut myös lopullinen (Kuula 2006, 149-151). Tällä pyrittiin kunnioittamaan sekä ryhmään osallistuvan nuoren omaa tahtoa että vanhempien päätöstä osallistumisesta tutkimukseen. Tutkimuksen lupalapun palauttaminen oli tehokasta. Vain yksi tutkimuksen osallistujista ei palauttanut lappua, mutta totesi useasti että luvat ovat kunnossa ja sanoi vanhempien allekirjoittaman lapun unohtuneen kotiin. Tutkimusluvan perään soiteltiin joitakin kertoja kyseistä osallistujaa tavoittamatta.

Nuorille tiedotettiin tulevasta toimintatutkimusryhmästä suullisesti, tekstiviestein ja henkilökohtaisesti kutsumalla mukaan ryhmään. Nuoria kannustettiin osallistumaan ja kerrottiin, että tehtävä vaatii myös sitoutumista. Heitä informoitiin lyhyesti toimintatutkimuksen sisällöstä ja siitä, että ryhmässä pääsisi vaikuttamaan nuorisotyön toimintamuotoihin sisältä käsin. Juuri tämä luo eettisesti askarruttavan kysymyksen siitä, mikä on nuoren motiivi osallistua tutkimukseen. Onko ristiriitaista henkilökohtaisesti kannustaa nuori osallistujaksi vai riittääkö yleinen mainos esimerkiksi nuorisotilan seinällä? Toisaalta vapaaehtoisuus osallistua tutkimukseen sisältää sen, että jokainen osallistuja on motivoitava siihen mukaan (Kuula 2006, 155).

Ensimmäisessä tapaamisessa osallistujille kerrottiin (suullisesti ja kirjallisesti) tutkimuksen luonteesta, sitoutumisen tärkeydestä ja osallistumisen vapaaehtoisuudesta. Heille kerrottiin, että oman osallisuuden tutkimusprosessiin voi lopettaa tarvittaessa kesken.

Tutkimusprosessin päätösvaiheessa toimintatutkimusryhmän ideat yhteisöllisyyden kehittämiseksi toteutuivat tapahtuman muodossa. Tapahtumaan osallistuneet nuoret olivat nuoria ja nuoria aikuisia. Heistä kahdeksan täytti tilaisuuden lopuksi palautekaavakkeen tapahtumasta. Eettiseltä kannalta on huomioitava, että toisinaan vanhemmat voivat kokea tulleensa ”ylikävellyksi” mikäli saavat tiedon tutkimuksesta vasta jälkikäteen (Kuula 2006, 153). Tällainen ”ylikävely” voi tapahtua yhtäläillä näiden tapahtuneen osallistuneiden kohdalla. Näitä nuo-

ria ja nuoria aikuisia tiedotettiin taustalla olevasta tutkimuksesta suullisesti ja asia kerrattiin palautelomakkeen jakovaiheessa. Lomakkeen täyttö oli täysin vapaaehtoista. Palautelomakkeen täyttäneiden vanhempia ei informoitu erikseen meneillään olevasta tutkimuksesta. Palautelomakkeiden tuomaa aineistoa käytettiin tutkimuksessa ainoastaan yhteisöllisten toimintamuotojen mallintamiseen ja tutkimusaineiston validiteetin sekä reliabiliteetin varmistamiseen.

Tutkimukseen osallistuneiden vastauksien antajia ei koodattu heidän anonymiteetin suojaamiseksi. Tulosten kokonaiskuvasta olisi muuten voinut päätellä ainakin osan henkilöllisyyden. Koodittomuus vähentää tutkimuksen aineiston läpinäkyvyyttä, mutta edesauttaa anonymiteetin säilymisessä.

8.2 Tutkimuksen luotettavuus

Laadullisessa tutkimuksessa ja eritoten tässä opinnäytetyössä arviointi terävöityy kysymykseksi tutkimusprosessin luotettavuudesta. Tutkija on oleellinen osa tutkimusta toimien sen tutkimusvälineenä. Tutkijan arvioinnin kohteena on tutkimustulosten uskottavuus, tulosten siirrettävyys tietyin ehdoin ja varmuus, jossa pyritään kartoittamaan tutkimukseen ennustamattomasti vaikuttavat ennakkoehdot. Tutkimuksen lopussa on mahdollista tarkistaa tulosten vahvistettavuutta muiden tutkimusten tuloksiin peilaten. (Eskola & Suoranta 1998, 212-213.)

Tutkimuksen luotettavuutta eli validiteettia on arvioitu jatkuvasti tutkimusprosessin edetessä. Tutkimuksen luotettavuuden arviointia ja aineiston analyysia ei voida edes erottaa toisistaan (Eskola & Suoranta 1998, 209). Se, että tutkimustulokset ovat luotettavia, vaatii perusteluita miksi ja miten hän on päätenyt tekemään erilaisia ratkaisuja mm. ryhmittelyn ja johtopäätöksien suhteen (Vilkkä 2009, 159).

Tutkimuksen luotettavuutta vahvistaa monipuolinen tutkimusmenetelmien käyttö. Tällä tarkoitetaan Dentzin käsitteellistämää menetelmää, jolla tutkitaan ilmiötä useasta eri suunnasta. Tutkimusaineiston laadullisen ja määrällisen aineiston

yhdistämisessä puhutaan triangulaatiosta. Sen tavoitteena on siis lisätä tutkimuksen luotettavuutta ja Denzin ja Lincolnin mukaan myös uskottavuutta. (Metsämuuronen 2006, 134, 268, 454.)

Opinnäytetyön osallistajat olivat vastaamassa kysymyksiin omien aikataulujensa puitteissa. Tämä näkyi aineiston analysoinnissa toistettavuuden ongelmana. Yksi ja sama henkilö on saattanut tuoda mielipiteensä julki eri keskusteluissa ilman, että kirjaamisvaiheessa asiaan olisi kiinnitetty riittävästi huomiota. Tämä on havaittavissa osassa tutkimusmateriaalia. Ongelma olisi ratkaistu luomalla toimiva koodausjärjestelmä tai ryhmäkeskusteluiden nauhoittamiset. Nauhoittaminen aineistonkeruumenetelmänä olisi myös tuonut analysointivaiheeseen monipuolisemman materiaalin, mutta toisaalta haastanut nauhoittajan litteroimaan 1-2 tunnin mittaiset keskustelut välittömästi ennen seuraavaa tapaamiskertaa. Käytännössä nauhoitusten litterointiin ei ollut resursseja.

Tutkimuksen luotettavuutta arvioidessa on hyväksyttävä, että tutkimusmateriaalina käytetty havainnointi tapahtui aina subjektista käsin. Tutkija vaikuttaa havaintoja tehdessään tapahtuman luonteeseen ja saattaa jättää huomioimatta hyvinkin tärkeitä asioita. Samalla hänen omat ajatukset ja mielialat voivat muuttaa havainnoinnin tulosta. (Eskola & Suoranta 1998, 103.)

Analysoinnin kohdalla ei siis enää voitu määrittää kaikkia vastauksen antajia. Toisinaan vastauksista ei voida sanoa onko koko aineiston kerätyn mielipiteen takana oikeasti yksi vai neljä henkilöä, kun sama vastaus toistuu aineistossa neljä kertaa. Tutkimusaineiston ja tulosten kirjaaminen tapahtui kuitenkin mahdollisimman tarkasti ja totuudenmukaisesti. Tutkimuksen luotettavuutta lisää se, että tutkimusryhmän osallistujilla oli oikeus jokaisella tapaamiskerralla varmistua kirjatusta informaatiosta lukuun ottamatta videointikertaa. Informaatio kerrattiin ääneen lukien yhdestä useampaan kertaan tapaamiskertojen aikana. Tutkimusryhmällä oli myös mahdollisuus lukea tutkijan itsenäisesti tekemiä lopullisen analyysivaiheen tuotoksia ja kommentoida tarpeellisista muutoksista. He löysivät yhtymäkohtia omiin ajatuksiinsa, toiveisiinsa ja kokemuksiinsa.

LÄHTEET

- Aaltola, Juhani & Syrjälä Leena 1999. Tiede, toiminta ja vaikuttaminen. Teoksessa Lehtinen, L.T. Hannu; Huttunen, Rauno & Moilanen Pentti (toim.) Siinä tutkija missä tekijä – Toimintatutkimuksen perusteita ja näköaloja. Juva: Atena Kustannus
- Alasuutari, Pertti 2011. Laadullinen tutkimus 2.0. 4.uudistettu painos. Tampere: Vastapaino
- Anttila, Raija; Eronen, Sanna; Kallio, Minka; Kanninen, Katri; Kauppinen, Laura; Paavilainen, Petri & Salo, Saara 2007. Persoona 2. Kehityopsykologia. 3.-6. uudistettu painos. Helsinki: Edita.
- Arnkil, Tom Erik 2005. Metaforat, Dialogisuus ja käytäntötutkimus. Teoksessa Satka, Mirja; Karvinen-Niinikoski, Synnöve; Nylund, Marianne & Hoikkala, Susanna (toim.) Sosiaalityön käytäntötutkimus. Helsinki: Palmenia.
- Auvinen, Reetta 2010. Yhteisöllisyys Kansalaistoiminta-areenalla kävijöiden kokemana. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Helsingin toimipaikka. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
- Eerola-Ockenström, Leena; Kalmari, Arja & Kiviranta, Mervi 2010. Kohti tutkivaa ammattikäytäntöä. Opas Diakonia-ammattikorkeakoulun opinnäytteitä varten. 5. uudistettu laitos. Diakonia-ammattikorkeakoulun julkaisuja C katsauksia ja aineistoja 17.
- Eskola, Jari & Suoranta, Juha 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 3.Painos. Jyväskylä: Vastapaino.

Gellin, Maija; Gretschel, Anu; Jokinen, Kimmo; Kiilakoski, Tomi; Lundbom, Pia; Matthies, Aila-Leena; Mäntylä, Niina; Nivala, Elina & Ryytänen, Aimo 2012. Demokratiaremontin työkaluja. Teoksessa Gretschel Anu & Kiilakoski Tomi (toim.) Demokratiapöytä Lasten ja nuorten kunta 2010-luvun alussa. Nuorisotutkimusverkosto/ nuorisotutkimusseura julkaisuja 118. Helsinki: Hakapaino.

Gretschell, Anu 2011. Nuorisotalo mahdollistavan lähiyhteisönä: nuorten näkökulma. Helsingin kaupungin nuorisosiainkeskus, julkaisuja 3/2011 & Nuorisotutkimusverkosto/nuorisotutkimusseura verkkojulkaisuja 41. Helsinki: Aksidenssi Oy.

Gretschel, Anu; Nivala, Elina & Kiilakoski Tomi 2012. Osallisuus, kansalaisuus, hyvinvointi. Teoksessa Gretschel Anu & Kiilakoski Tomi (toim.) Demokratiapöytä Lasten ja nuorten kunta 2010-luvun alussa. Nuorisotutkimusverkosto/nuorisotutkimusseura julkaisuja 118. Helsinki: Hakapaino.

Haatainen, Kalle 2000. Yhteisöllisyyden paradoksit. Helsingin yliopisto. Yhteiskuntapolitiikan laitos. Viitattu 21.8.2012. Tiivistelmä saatavilla: <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/13777/abstract.pdf?sequence=1>

Helmiö, Susanna 2010. Yhteisöllisyys nuorten ehkäisevässä päihdetyössä. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Kansalaistoiminta ja nuorisotyö. Opinnäytetyö.

Helsingin kaupungin tietokeskus 2012. Helsingin väestö vuodenvaihteessa 2011/2012 ja väestömuutokset vuonna 2011. Viitattu 2.8.2012 Saatavissa: http://www.hel2.fi/tietokeskus/julkasut/pdf/12_06_28_Tilastoja_23_Peuranen.pdf

Helne, Tuula 2002. Sisällä, reunalla, ulkona? Kohti relationaalista syrjäytymisen tarkastelua. Teoksessa: Juhila, Kirsi; Hannele Forsberg & Roivanen, Irene (toim.). Marginaalit ja sosiaalityö. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.

Hyväri, Susanna 2001. Vallattomuudesta vastuuseen. Helsinki: Tietosanoma Oy.

Hyvärinen, Matti; Nikander, Pirjo & Ruusuvuori, Johanna 2010. Haastattelun analyysin vaiheet. Teoksessa Hyvärinen, Matti; Nikander, Pirjo & Ruusuvuori, Johanna (toim.) Haastattelun analyysi. Tallinna: Vastapaino

Hyyppä, Markku T. 2002. Elinvoimaa yhteisöstä. Sosiaalinen pääoma ja terveys. Keuruu: PS-kustannus.

Hyyppä, Markku T. 2005. Me-hengen mahti. Keuruu: PS-kustannus.

Jokinen, Kimmo & Saaristo, Kimmo 2009. Sosiologia. 1.-4. painos 2010. Helsinki: WSOYpro Oy.

Juvonen, Pilvi 2010. Lähden mukaan, jos kutsutaan! Vapaaehtoistyö Järvenpään seurakunnan nuorten aikuisten osallisuutta vahvistamassa. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Järvenpään toimipaikka. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Kaipio, Kalevi 1999. Kasvattava yhteisö. Jyväskylä: Jyväskylän Koulutuskeskus Oy.

Kaipio, Kalevi & Murto, Kari 1988. Toimiva yhteisö. 3. Painos. Jyväskylä: Jyväskylän koulutuskeskus Oy.

Karvinen, Laura & Verho, Mari-Elena 2009. Osallisuudesta osattomat? Nuorten aikuisten osallistaminen seurakunnan vapaaehtoistyöhön Jyväskylän rovastikunnassa. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Pieksämäen toimintayksikkö. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Keitä nuoret aikuiset ovat? Nuorten aikuisten näköinen seurakunta. Uusi verso. Viitattu 20.8.2012. Saatavilla: <http://www.nuoretaikuiset.fi/42>

Kirkot ja seurakuntakodit i.a. Kirkko Helsingissä - Malmin seurakunta. Viitattu 18.8.2012. Saatavissa: <http://www.helsinginseurakunnat.fi/seurakunnat/malmi/kirkotjaseurakuntakodit.html>

Kiviniemi, Kari 1999. Toimintatutkimus yhteisöllisenä prosessina. Teoksessa Lehtinen, L.T. Hannu; Huttunen, Rauno & Moilanen Pentti (toim.) Siinä tutkija missä tekijä – Toimintatutkimuksen perusteita ja näköaloja. Juva: Atena Kustannus

Kuula, Arja 2006. Tutkimusetiikka: Aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys. Tampere: Vastapaino.

Kuusinen, Jorma 1995. Nuorten aikuisten kehitystehtävät, onnellisuus ja kehityksen hallinta. Teoksessa Lyytinen, Paula; Lyytinen, Heikki & Korkiakangas, Mikko (toim.) Näkökulmia kehityspsykologiaan - Kehitys kontekstissaan. Porvoo: WSOY.

Lash, Scott 1995. Refleksiivisyys ja sen vastinparit. Teoksessa Beck, Ulrich; Giddens, Anthony & Lash, Scott. Nykyajan jäljillä: Refleksiivinen modernisaatio. Tampere: Vastapaino.

Lapsi ja nuorisotyö 2011. Lapsi ja nuorisotyö koko kirkko 2011. Viitattu 18.8.2012. Saatavilla xls-tiedostona: <http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content3F24FC>

Lapsi ja nuorisotyön tavoitavuus 2011. Lapsi ja nuorisotyön tavoitavuus hiipakunnittain ja seurakunnittain kunnan ikäluokasta 2011. Viitattu 18.8.2012. Saatavilla xls-tiedostona:
<http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content3F24FC>

Lindfors, Pirjo; Rimpelä, Arja & Solantaus, Tytti 2012. Fears for the future among Finnish adolescents in 1983-2007: From global concerns to ill health and loneliness. University of Tampere. School of Health Sciences. Viitattu 21.8.2012. Tiivistelmä saatavilla osoitteessa:
<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/22353240>

Lääninhallitus 2009. Nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi tehdyt toimenpiteet. Viitattu 8.2.2010. <http://www.laaninhallitus.fi/lh/etela/arvio/home.nsf/Pages/94B42B5E1A03834DC2256C77004B49DF>

Mitä yhteisöllisyys on? 2012. Terveiden ja hyvinvoinninlaitos. Viitattu 23.3.2012. Saatavilla: http://www.thl.fi/fi_FI/web/kasvunkumppanit-fi/tyon/periaatteet/yhteisollisyys

Malmin seurakunta i.a. Kirkko Helsingissä - Malmin seurakunta. Viitattu 2.8.2012. Saatavissa: <http://www.helsinginseurakunnat.fi/seurakunnat/malmi/hallinto.html>

Meidän kirkko – Osallisuuden yhteisö 2007. Suomen evankelisluterilaisen kirkon strategia vuoteen 2015. Suomen evakelis-luterilaisen kirkon keskushallinnon julkaisuja sarja C 2007:10.

Metsämuuronen, Jari 2006. Laadullisen tutkimuksen käsikirja. Jyväskylä: International Methelp Ky.

Nuorisoasiainkeskus 2012. Tietoa meistä. Viitattu 20.8.2012. Saatavilla: <http://www.hel.fi/hki/nk/fi/Tietoa+meista>

Nuorisolaki 27.1.2006/72. Viitattu 3.8.2012. Saatavilla:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060072>

Nuorisotutkimusseura 2009. Tutkimussuunnitelma 2008-2010: Nuorten vapaa-ajan käytännöt ja nuorisotyö Suomessa. Viitattu 11.10.2009

http://www.nuorisotutkimusseura.fi/sivu.php?artikkeli_id=751.

Nuorisotyön toimintasuunnitelma 2012 -2014. Malmin seurakunnan nuoriso- ja erityisnuorisotyön toimintasuunnitelma vuosille 2012-2014. Helsinki: Malmin seurakunta.

Nuoret i.a. Kirkko Helsingissä - Malmin seurakunta. Viitattu 2.8.2012. Saatavissa: <http://www.helsinginseurakunnat.fi/seurakunnat/malmi/toiminta/nuoret.html>

Nuoret aikuiset i.a. Sakasti.evl.fi – Kirkon palvelijoille. Viitattu 20.8.2012. Saatavissa: <http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content299A16>

Nurmenmaa, Jenni 2010. Raportti lasten ja nuorten tutkimuksen etiikka - verkkokyselystä. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura julkaisuja 33.

Raamattu. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1992 käyttöön ottama suomennos. Mikkeli: Suomen Pipliaseura.

Raina, Liisa 2012. Uusi yhteisöllisyys. Kasvatusyhteisön rakentamisen ammattitaito. Tampere: Arator Oy.

Repo, Saara 2010. Yhteisöllisyys voimavarana yliopisto-opetuksen ja -opiskelun kehittämisessä. Käyttäytymistieteiden laitos. Kasvatustieteellisiä tutkimuksia 228. Helsinki: Yliopistopaino.

Ryhmähaastattelun materiaalia 2012. Teos tekijän hallussa.

- Saastamoinen, Mikko 2001. Elämäntapayhteisöt ja yhteisöllistämisen teknologiat – identiteetti, ekspressiivisyys ja hallinnointi. Teoksessa Kuusela Pekka & Saastamoinen Mikko (toim.) Ruumis, minä ja yhteisö. Sosiaalisen konstruktionismin näkökulma. 2. Korjattu painos. Kuopio: Sosiaalitieteiden laitos Kuopion yliopisto.
- Sakasti i.a. Nuorisotyö. Viitattu 4.8.2012 Saatavilla: <http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp2?open&cid=Content29355F>
- Seurakuntien jäsenistö 2011. Viitattu 18.8.2012. Saatavilla:<http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content3D45B8>
- Talolla i.a.. Viitattu 2.8.2012. Saatavissa: http://talolla.fi/index.php?page_id=1
- Turunen, Kari E. 2005. Ikävaiheiden kriisit. Juva: Atena Kustannus Oy.
- Tutkimusohjelma 2008-2010. Nuorisotutkimusseura ry. Nuorisotutkimusseura-verkosto. Viitattu 18.8.2012 Saatavissa:<http://www.nuorisotutkimusseura.fi/tutkimus/tutkimusohjelma-2008-2010>
- Tutkimuspäiväkirja 2012. Teos tekijän hallussa.
- Töölön nuoret aikuiset i.a. Kirkko Helsingissä – Töölön seurakunta. Viitattu 20.8.2012. Saatavissa: <http://www.helsinginseurakunnat.fi/seurakunnat/toolo/toimintaakaikenikaisille/nuoretaikuisetjatyoikaiset.html>
- Uskosta osallinen? 2006. Uskosta osallinen? Nuorten aikuisten asema, merkitys ja tehtävä kirkossa. Nuoret aikuiset – työryhmän mietintö. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon keskushallinto sarja C 2006:3. Helsinki: Kirkkohallitus.
- Vilka, Hanna 2009. Tutki ja kehitä. 1.-3. painos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Visio 2020 – Malm i.a. Viitattu 2.8.2012. Saatavissa:

http://www.helsinginseurakunnat.fi/material/attachments/malmi/visio2020/62lfiSP1q/Visio_2020_Malmin_seurakunta.pdf

Valtion rautatiet 2011. InterRail-kortit ja hinnat. Viitattu 20.8.2012. Saatavissa:

http://www.vr.fi/fi/index/matkakohteet/interrail/interrail_kortit_ja_hinnat.html

Vireillä kirkolliskokouksessa 2012. Kirkolliskokous. Viitattu 15.9.2012. Saatavissa:

<http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=ContentAF4C0&subnf=navi\paatoksenteko\ContentAF4C0&subnfa=o>

Vesikansa, Sari 2000. Kansalaistoiminta, Demokratia ja yhteisöllisyys. Helsingin kaupunki, Nuorisosiainkeskus – Hesari Nuorten Ääni kampanja. Viitattu 4.8.2012 Saatavissa: [http://www.hel.fi/hki/nk/fi/Osallistuja+vaikuta/Avara+-+Nuorten+osallisuuskeskus/Materiaalit Tulostetekijän hallussa.](http://www.hel.fi/hki/nk/fi/Osallistuja+vaikuta/Avara+-+Nuorten+osallisuuskeskus/Materiaalit_Tulostetekijän_hallussa)

Yhteisöjen kokoontumisajat 2012. Nuorten aikuisten näköinen seurakunta. Uusi

verso. Viitattu 20.8.2012. Saatavissa: <http://www.nuoretaikuiset.fi/uutiset.html?9>

Yhteys i.a.. Viitattu 2.8.2012. Saatavissa: http://talolla.fi/index.php?page_id=8

Luennot:

Hyväri, Susanna 2009. Sosiaalipolitiikka ja huono-osaisuus hyvinvointi yhteiskunnassa. Järvenpää: Diakonia-ammattikorkeakoulu.

Kivilaakso, Tuovi 2009. Osallistava sosiaalityö. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Järvenpään toimintayksikkö.

Rantanen, Teemu 2009. Toimintatutkimuksen aikataulu. Luento 2009. Diakonia-ammattikorkeakoulu.

LIITE 1: Tiivistelmä kyselylomakkeella esitetyistä kysymyksistä

Täydennä (yliviivaa turha) Olen _____-vuotias tyttö poika

1. MITÄ YHTEISÖLLISYYS TARKOITTA?

a) Kirjoita ja/tai piirrä mitä yhteisöllisyys mielestäsi tarkoittaa. Voit myös kertoa lyhyesti jonkun kokemuksen yhteisöllisestä hetkestä. Jatka tarvittaessa paperin toiselle puolelle.

2. KOKEMUKSIA MALMIN SEURAKUNNAN NUORISOTYÖSTÄ

Olen ollut mukana Malmin seurakunnan toiminnassa _____ vuotta/kuukautta.

a) Jatka lauseita:

Olen kokenut nuorisotyön toiminnan..

Mielestäni Malmin seurakunnan nuorisotyössä yhteisöllisyys tarkoittaa sitä, että..

b) Arvioi kouluarvosanoin asteikolla 4-10 miten helppoa tai vaikeaa on tulla mukaan seurakunnan nuorisotyön toimintaan ja yhteisöön (4 todella vaikeaa – 10 erityisen helppoa)

Annan numeron _____, koska..

3. UNELMA YHTEISÖLLISYYDESTÄ

Millaisesta yhteisöllisyydestä tai yhteisöllisyyden kokemuksesta unelmoit? Millaista yhteisöllisyyden tulisi olla Malmin seurakunnan nuorisotyössä?

4. YHTEISÖLLISYYTTÄ ETSIMÄSSÄ?

a) Kuvaile omin sanoin, mitä tarkoittaa kuulua johonkin yhteisöön..

b) Montako kertaa olet käynyt (noin)

- Malmin srk:n toiminnassa viimeisen kolmen kuukauden aikana _____ krt

- Malmin srk:n nuorisotyön toiminnassa viimeisen kolmen kuukauden aikana _____ krt

c) Kuinka tärkeänä tai merkityksellisenä pidät (ympyröi valitsemasi vaihtoehto)

(1-ei ole tärkeää/merkityksellistä, 5- todella tärkeää/merkityksellistä)

Malmin seurakunnan toimintaa itsellesi

1 2 3 4 5

Malmin seurakunnan nuorisotyön

toimintaa itsellesi

1 2 3 4 5

d) Kuinka tärkeitä tai merkityksellisiä yhteisöllisyyden kokemuksia sinulla on (ympyröi valitsemasi vaihtoehto)

(1-ei ole tärkeää/merkityksellistä, 5- todella tärkeää/merkityksellistä)

Malmin seurakunnan toiminnasta

1 2 3 4 5

Malmin seurakunnan nuorisotyön toiminnasta

1 2 3 4 5

f) Kuvaile minkälaiset kokemukset ovat olleet sinulle tärkeitä/merkityksellisiä?

5. HENKINEN YHTEISÖLLISYYS

a). Mitä on tapahtunut?

Nuori kokee fyysisen yhteyden lisäksi myös henkistä yhteyttä ryhmään. Kerro mitä on tapahtunut:

b). Miksi nuori ei välttämättä koe henkistä yhteyttä ryhmään, vaikka olisikin käynyt toiminnassa jo joitakin kertoja? Mistä oletat sen johtuvan?

c) Valitse yksi ryhmä mihin kuulut seurakunnantoiminnan ulkopuolella. Miten henkinen yhteisöllisyys eroaa ja mikä sitä yhdistää valitsemasi ryhmän ja seurakunnan toiminnan kanssa.

d) Koetko itse henkistä yhteyttä seurakunnan toimintaan: kyllä/ei

- Jos kyllä - Mikä on tärkein tai tärkeimmän syyt, miksi itse koet henkistä yhteyttä seurakunnan toimintaa kohtaan:
- Jos ei – Millaisia kokemuksia tai asioita toivot seurakunnan toiminnassa tapahtuvan, jotta voisit kokea myös henkistä yhteyttä seurakunnan toiminnassa? Perustele vastauksesi myös, jos et toivo kokevasi henkistä yhteyttä ollenkaan seurakunnan toimintaa kohtaan.

6. HENKINEN YHTEISÖLLISYYS, Osa 2

a) Määrittele kirjoittamalla tai piirtämällä mitä tarkoittaa henkinen yhteisöllisyys?

b) Miten henkistä yhteisöllisyyttä voisi mielestäsi kehittää/vahvistaa Malmin seurakunnan nuorisotoiminnassa?

7. HENGELLINEN YHTEISÖLLISYYS

a) Mikä tekee yhteisöstä hengellisen?

b) Millainen on hyvä hengellisen yhteisöllisyyden kokemus?

c) Millainen on huono hengellisen yhteisöllisyyden kokemus?

d) Millaisena itse koet Malmin seurakunnan nuorisotyön hengellisen yhteisöllisyyden ilmapiirin asteikolla 1-5 (1=erittäin huono ja 5 erittäin hyvä)

1 2 3 4 5

e) Kuinka tärkeää sinulle on kokea Malmin seurakunta hengellisenä yhteisönä?

Merkitse asteikolla 1-5 (1=erittäin huono ja 5 erittäin hyvä)

1 2 3 4 5

f) Jatka lausetta: Toivon että Malmin seurakunnan nuorisotyössä hengellinen yhteisöllisyys..

LIITE 2: Esitys nuorisotiimille tulevasta tapahtumasta

TAPAHTUMA YHTEISÖLLISYYDEN KEHITTÄMISEKSI

9.5.2012

Toimintatutkimusryhmä ehdottaa tapahtumaa järjestettäväksi toukokuussa 2012

Tapahtuman tavoite:

Tuottaa tapahtuma, jossa nuoret voivat olla yhdessä ja tutustua paremmin toisiinsa. Tapahtuman tavoitteena on vahvistaa yhteisöllisyyttä Malmin seurakunnan nuorisotyön keskuudessa. Tapahtuma on tarkoitettu ensisijaisesti rippikoulun käyneille nuorille ja kesän 2012 isosille, mutta sinne ovat tervetulleita kaikenikäiset nuoret, jotka kokevat tapahtuman omakseen. Ideana on, että jokainen tapahtumaan tuleva tuo mukanaan yhden kaverin.

Suunniteltu ajankohta:

Ensisijaisesti 25.5. perjantai 18:30-21 tai toissijaisesti 26.5. lauantai 17-19. Kellonajoista voidaan vielä keskustella, mikäli tarvetta.

Tapahtuman ohjelma:

Ryhmä vastaa kohdista a-e ja toivoo apua kohtaan f.

- a) Nuoret jaetaan ryhmiin rusettiluisteluperiaatteella kun he tulevat talolle.
- b) Aloitusleikit
- c) Ryhmätehtäviä pienryhmissä
- d) Ruokaa ja loppukevennys (käydään läpi ryhmätehtäviä)
- e) Palautteen kerääminen
- f) Hartaus

Vaadittavat tilat, materiaalit ja henkilökunta:

Tapahtuman järjestämiseksi talon tiloista tarvitaan ainakin seurakuntasali ja aula, sekä keittiö.

Työntekijää toivotaan paikalle pitämään hartautta. Hartauden pitäjän avuksi on tulossa ainakin yksi nuori. Hartauden laulujen säestämiseen toivotaan työntekijää joka sen pystyisi hoitamaan. Toistaiseksi nuorten keskuudesta ei ole löytynyt apuja musiikkipuoleen. Ryhmä toivoo myös että paikalla olisi yksi/kaksi työntekijää henkisenä tukena ja yleisenä apuna. Erityisesti toivottiin, että työntekijät viettäisivät aikaa tapahtumassa nuorten keskuudessa (ei toimistossa).

Mainostus:

Tapahtumaa mainostetaan ryhmässä syntyvien julisteiden ja flyerien voimin. Sen lisäksi mainostusta toivotaan työntekijälähtöisesti: kertomalla tapahtumasta kahvilassa, koulutuksissa tai muissa yhteisissä kokoontumisissa. Myös mainostusta toivotaan talolla.fi ja facebook-ryhmän kautta. Perustamalla tapahtuman myös facebookiin on mahdollista nähdä alustavaa osallistujamäärää. Ryhmän mielestä tekstiviestit eivät ole välttämättömiä.

Budjetti:

Tilaisuutta varten tarvitaan rahaa (mm. tarjoiluun ja aktiviteetteihin) noin 50euroa. Mahdollisista muista kustannuksista voidaan keskustella mikäli niitä ilmenee. Julisteet ja flyerit kopioidaan talon kopiokoneella/ työstetään talolta löytyvillä materiaaleilla (askartelutarvikkeita).

LIITE 3: Kehittämishankkeena toteutetun tapahtuman palautekaavake

-Palaute -

Kiitos, että osallistuit nuorten itsensä järjestämään tapahtumaan. Jotta voimme kehittää toimintaa, niin toivomme että kerrot tämän palautteen kautta omia kokemuksia illasta.

1. Miten kuultit tapahtumasta?
2. Tulitko yksin vai ystävän kanssa?
3. Tutustuitko illan aikana uusiin kavereihin? Jos kyllä, niin kuinka moneen?
4. Kerro omin sanoin, millainen tunnelma illassa oli? Voit kertoa myös kuinka mielestäsi osallistujat otettiin huomioon illan aikana?
5. Tapahtuman sisältö (väritä niin monta tähteä kun haluat kyseiselle toiminnalle antaa yksi tähti=menettelee – viisi tähteä=loistava. Mikäli et halua antaa yhtään tähteä, niin jätä kohta tyhjäksi)
 - 5.1. Aloitukset (ryhmien etsiminen/alkuleikit)
 - 5.2. Rastit:
 - Tanssimatot
 - Laulutähtöset (singstar)
 - Kuppikakut (cupcakes)
 - Tarina
 - Palapelit
 - Alias
 - Kible
 - Yhdessä syöminen
 - Hartaus
6. Millaista toimintaa toivot nuorisotyön järjestävän jatkossa?
7. Miten tämänkaltaisia tapahtumia tulisi sinun mielestäsi jatkossa mainostaa?
8. Millaisen toiminnan järjestämiseen voisit itse osallistua Malmin seurakunnan nuorisotyön kentällä?
9. Mitä muuta haluaisit sanoa tapahtuman järjestäjille?

Kiitos paljon arvokkaasta palautteestasi!

Helsingissä keväällä 2012

SINUN KOKEMUKSELLASI ON MERKITYSTÄ!

Sinulla ja minulla, meillä kaikilla, on erilaisia kokemuksia yhteisöllisyydestä. Toisaalta ne voivat olla kovin erilaisia. Välillä ne voivat olla mahtavia ja välillä sellaisia, mitä on jäänyt miettimään. Nyt on mahdollisuus vaikuttaa ja rakentaa nuorisotyön yhteisöllisyyttä ja tuoda esiin omat unelmat tästä aiheesta. Miten tämä onnistuu? Mistä on kyse?

Yhteistyössä Malmin seurakunnan kanssa teen opinnäytetyönä toimintatutkimusta yhteisöllisyyden merkityksestä seurakunnan nuorisotyössä. Opinnäytetyö on osa Diakonia-ammattikorkeakoulun sosiaalialan ylemmän ammattikorkeakoulututkimuksen opintojani. **Tutkimuksen tavoitteena on tutkia mitä yhteisöllisyys tarkoittaa ja miten se näkyy nuorisotyön arjessa, sekä kehittää sitä.**

Tutkimusaineistoa kerätään perinteisin haastatteluin ja toiminnallisien menetelmien (esim. yhdessä toteutettuja tilaisuuksia, joista kerätään palautetta ja havainnoidaan niitä). Aineistonkeruumenetelmät tarkentuvat prosessin edetessä. Lyhyesti sanottuna tutkimuksen kautta jokaiselle siihen osallistuvalla tarjoutuu erityinen mahdollisuus kertoa yhteisöllisyyden kokemuksista ja rakentaa yhteisöllisyyttä konkreettisesti eteenpäin seurakunnan nuorisotyössä.

Toimintatutkimukseen osallistuminen on täysin vapaaehtoista.

Osallistua voi olemalla mukana tästä kirjeestä löytyvissä tapaamisissa. Tämä toimintatutkimus tuo parhaita mahdollisia tuloksia silloin, kun osallistujat ovat sitoutuneita tutkimuksen tekemiseen. Jotta nuorisotyön yhteisöllisyys voisi kehittyä ja sinun ääni tulisi parhaalla mahdollisella tavalla esille, kannattaakin olla joka kerta paikalla. Lopuksi erikseen sovitulla kerralla vielä yhdessä kerrataan onko kaikki näkökulmat kirjattu ylös alkuperäisen ajatuksen mukaisesti.

Mitä hyötyä tästä tutkimuksesta on?

Yksi tavoitteista on kehittää seurakunnan nuorisotyön toimintaa osallistujiensa näköiseksi. Se tarkoittaa sitä, että toimintatutkimukseen osallistuvat nuoret pääsevät yhdessä rakentamaan yhteisöllisyyttä ja oman näköistään toimintaa seurakunnan nuorisotyöhön. Toisaalta tutkimus antaa mahdollisuuden osallistujille itselleen pohtia miten yhteisöllisyys osallistujiin itseensä vaikuttaa. Pohdinnan ja konkreettisen tekemisen kautta tutkimus voi avata uusia ovia seurakunnan toiminnassa, sekä kokonaisuudessaan edesauttaa muita seurakuntia ja yhteisöjä kehittämään yhteisöllisyyttä myös valtakunnallisesti.

Mitä tutkimus vaatii osallistujilta?

Osallistuminen on täysin vapaaehtoista ja ilmaista. Tämän kirjeen huolellinen lukeminen yhdessä huoltajan kanssa ja allekirjoitetun lupalapun (liite 1) palautus tutkimuksen tekijälle toimii lähtökohtana osallistumiselle.

Mitä aikaisemmassa vaiheessa osallistut toimintatutkimukseen, sen nopeammin omat haaveet ja tavoitteet yhteisöllisyydestä pääsevät askeleen lähemmäksi konkretisoitumista. Siksi olisikin suotavaa, että olet aktiivisesti heti alusta alkaen mukana ryhmässä.

Minkälaisesta aikataulusta on kyse?

Tapaamisia tälle tutkimusryhmälle on jo tiedossa keväälle 2012. Olet lämpimästi tervetullut mukaan myös kesken matkan, mikäli aikataulusi alun ajankohtaan nähden on jo täyttynyt. Ilmoita siitä kuitenkin sähköpostilla allekirjoittaneelle, niin saat viimeisen informaation mahdollisista muutoksista suoraan itsellesi. Tapaamiset järjestetään Malmin seurakuntatalolla osoitteessa Pekanraitti 16.

Tapaamiset:

Maaliskuu 2012

1. Maanantai 26.3. klo 17
2. Keskiviikkona 28.3. klo 17
3. Perjantai 30.3. klo 17-18

Huhtikuu 2012

4. Maanantai 2.4. klo 17
5. Maanantai 16.4. klo 17
6. Keskiviikko 18.4. klo 17

Tiedossa myös mahdollisesti muita tapaamisia, joista sovimme yhdessä ryhmän kanssa.

Mitä kerätylle tutkimusmateriaalille tehdään?

Tutkimusmateriaali analysoidaan ja työstetään opinnäytetyöksi. Tutkimusmateriaali käsitellään **luottamuksellisesti**. Opinnäytetyön lopullinen muoto on luetavissa kesällä 2012 .

Osallistujan anonymiteetin säilyttäminen lopullisessa työssä on tärkeää. Vaikka ryhmä työskentelee täysin avoimesti seurakunnan toiminnan sisällä, ei kirjallisessa lopputuotoksessa esiinny osallistujien nimiä tai muita selkeitä tunnistetietoja. Sen sijaan osallistujan sukupuoli tai ikä voidaan nostaa esiin, mikäli sillä on oleellista merkitystä tutkimustulosten suhteen.

Lisätietoja tutkimuksesta ja siihen liittyvistä tapaamisista saat parhaiten ottamalla rohkeasti yhteyttä tutkimuksen tekijään sähköpostitse.

Osallistu, vaikuta ja rakenna seurakunnan yhteisöllisyyttä!

Sinun kokemuksellasi on merkitystä,

Hanna Uimonen

Mikaelin seurakunnan nuorisotyönohjaaja,

Diakonia-ammattikorkeakoulun ylemmän koulutusohjelman

”Diakonia ja nuorisotyö” ammattikorkeakoulututkinnon opiskelija,

e-mail: hanna.uimonen@evl.fi

Lupa toimintatutkimukseen osallistumisesta

Olen lukenut ”Sinun kokemuksellasi on merkitystä” - kirjeen ja haluan osallistua kyseisen toimintatutkimuksen tekemiseen.

Voin itse valita kuinka moneen tapaamiseen osallistun. Ymmärrän, että mitä aikaisemmassa vaiheessa ja toisaalta mitä useampaan kertaan osallistun toimintatutkimukseen tekemiseen, sen paremmin pääsen vaikuttamaan myös yhteisöllisyyden kehittämiseen.

Osallistuminen toimintatutkimukseen on täysin vapaaehtoista.

Osallistujan nimi (tekstaten) ja osallistujan allekirjoitus

- Annan luvan nuorelleni osallistua tutkimukseen ja siihen liittyvään toimintaan
- En anna lupaa nuorelleni osallistua tutkimukseen ja siihen liittyvään toimintaan

Huoltajan nimi (tekstaten) ja allekirjoitus

Päivämäärä ja paikka

Palauta tämä lomake tullessasi tutkimusryhmän tapaamiseen.